

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op vrijdag 25 februari 2011**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	5	
Agenda	7	
Presentielijst	9	
Opening van de vergadering	9	
Sprekers:		
Voorzitter	9,10,11	
Ten Harmsen van der Beek	10	
Heijmans	9	
Indienen motie M1 vreemd aan de orde van de dag	10	
Indienen motie M2 vreemd aan de orde van de dag	11	
Ingekomen stukken	9	14/11
Eerste wijzigingsverordening leges Noord-Brabant	10	92/10
Wijziging verordening nazorgheffing Stortplaatsen Noord-Brabant	10	09/11
Heffingsverordening opcenten MRB 2011	10	15/11
Tweede begrotingswijziging 2011	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11	
Van Zeeland	11	
Beëdiging leden Zuidelijke Rekenkamer	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12	
Griffier	12	
Van Dalen	12	
Mw. Lucardie	12	
Markensteyn	12	
Wijziging verordening Ruimte Noord-Brabant 2011, intensieve veehouderij	12	12/11
Sprekers:		
Voorzitter	12,13,14,15,16,18,20,21,22,23,24,25,26,27,30,31,33,34,37,38,39,40,43,44,45,46,47,49,50,51,52,53,54,55,57,60,62,63,64,65,66,67	
Mw. Geeraedts	13,14,18,19,20,21,22,23,24,25,26,36,43,47,48,49,52,53,54,55,56,57,62,64,65,66,67	
Heijmans	14,21,36,42,43,45,50,53,64	

Van Heugten	41,42,43,44,45,46,62,63,64,65
Mw. Kerkhof-Mos	12,13,14,15,16,33,35,46,47,48,49,50,59,64,65,66,67
Mw. Lestrade-Brouwer	21,22,24,29,38,43,55,56,61,62,64,65,66,67
Martens	15,26,31,32,33,53,54,55,57,58,61,64,65,66,67
Mw. Slegers	14,16,19,20,22,23,25,26,28,29,39,43,50,52,53,56,65,66,67
Mw. Verstappen	13,15,18,20,23,24,25,27,30,31,32,34,35,36,45,46,54,55,60,61,62,65,66,67
Vreugdenhil	13,14,34,50,59,65,66,67
Wagemakers	27,28,29,30,44,45,46,48,49,57,63,65,66,67
Zeegers	56,57
Amendement A1 (mw. Geeraedts e.a.; aangenomen)	26,65
Amendement A2 (mw. Slegers; verworpen)	39,65
Amendement A3 (mw. Slegers; ingetrokken)	51,66
Motie M3 (Wagemakers; ingetrokken)	31,63
Motie M4 (Martens e.a.; ingetrokken)	33,64
Motie M5 (Martens e.a.; verworpen)	33,66
Motie M6 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	37,66
Motie M7 (mw. Verstappen; verworpen)	37,67
Motie M8 (mw. Lestrade-Brouwer; ingetrokken)	39,65
Motie M9 (mw. Lestrade-Brouwer; verworpen)	39,67
Motie M10 (mw. Slegers; verworpen)	51,67

Motie M2 vreemd aan de orde van de dag

67

Sprekers:

Voorzitter	68,69
Mw. Van Breda	69
Mw. Van Haaften-Harkema	68
Ten Harmsen van der Beek	67,68,69
Heijmans	69
Mw. Kerkhof-Mos	68
Mw. Lamers	68
Mw. Lestrade-Brouwer	69
Van Schoonhoven	69
Thuis	68
Mw. Verstappen	69
Vreugdenhil	68,69
Motie M2 (Ten Harmsen van der Beek e.a.; aangenomen)	11,69

Motie M1 vreemd aan de ord van de dag

69

Sprekers:

Voorzitter	70
Arkes	70
Erciyas	69,70

Mw. Geeraedts	70
Mw. Jacobs	70
Mw. Kerkhof-Mos	70
Mw. Lestrade-Brouwer	70
Van Schoonhoven	70
Mw. Verstappen	70
Vreugdenhil	70
Motie M1 (mw. Kerkhof-Mos e.a.; aangenomen)	10,70

Vragenuurtje

70

Sprekers:

Voorzitter	70,71,72,73,74,75,76,77,78
Arkes	71,72,77,79
Van Heugten	77,78,80
Mw. Kerkhof-Mos	77,79
Mw. Lestrade-Brouwer	77,78,79
Martens	77,79
Mw. Prins-Afman	77,79
Mw. Verstappen	70,71,72,73,75,77,78,79
Vreugdenhil	77,79,80
Van Vugt	74,76,77
Zeegers	78,79
Van Zeeland	73,75,76,77,79
Motie M11 (mw. Verstappen; verworpen)	72,77
Motie M12 (mw. Verstappen; verworpen)	72,77
Motie M13 (mw. Verstappen; verworpen)	73,79
Motie M14 (mw. Verstappen; verworpen)	73,79

Sluiting van de vergadering

80

Sprekers:

Voorzitter	80
------------	----

Besluit nr. 33/11

81

23/11

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erarslan, ing. S.	PvdA	Breda
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Jetten, mw. A.A.V.C.	Brabantse Partij	Heeswijk-Dinther
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Oord, ir. H.C.A.M. van den	CDA	Oirschot
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Paulides-RuitenberĴ, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk

Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

A.Ĵ. Brul, griffier, wnd.

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 25 FEBRUARI 2011

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Ingekomen stukken
- III Voorstellen
 - Voorstellen aangaande Provinciale Staten
 - Beëdiging leden Zuidelijke Rekenkamer*
 - Voorstellen op het terrein van bestuur en middelen
 - 92/10 Eerste wijzigingsverordening leges Noord-Brabant 2011*
 - 09/11 Wijziging verordening nazorgheffing Stortplaatsen Noord-Brabant*
 - 15/11 Heffingsverordening opcenten MRB 2011*
 - Voorstellen op het terrein van ruimte en milieu
 - 12/11 Wijziging verordening Ruimte Noord-Brabant 2011, intensieve veehouderij*
- IV Vragenuurtje
- V Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 25 FEBRUARI 2011

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier wnd.: A.J. Brul

Volgens de presentielijst zijn 48 leden aanwezig, te weten:

Göring, Smolders, Wolters, mw. drs. Lamers, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, Van der Staak, mw. Wijnands, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Wagemakers, Van der Doelen, mw. Lavrijssen, Erarslan, mw. ing. Aarts-van de Loo, Schouten, mw. Kerkhof-Mos, Van Vugt, drs. Coonen, mw. Arts, Dörr, Van Zeeland, mw.drs. Slegers, ing. Vreugdenhil, Zeegers, mw. mr. Verschuuren, Stalknecht, mw. Lestrade-Brouwer, Van den Oord, mw. dr. Verstappen, Arkes, ing. Van Lopik, mw. Hosseini-Ghreani, Van der Burgt, Heijmans, Martens, mw. mr. Geeraedts, Van Vught, drs. Voeten, mw. drs. Prins-Afman, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Ten Harmsen van der Beek, mw. Van Breda, Mulders, Verrijt, mw. Van Boxtel, Van Schoonhoven, drs. Kielenstijn, drs. Thuis en Erciyas.

Afwezig zijn 7 leden: mw. Andreas-de Jong, mw. Gounou, drs. Hoogeveen, mw. Jetten, mw. Kamphorst, mw. Moonen-Gerrits en Verhoeven.

De voorzitter opent om 13.00 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

De *voorzitter*: Dames en heren Statenleden. Staat u mij toe om de gasten op de publieke tribune in het bijzonder te begroeten. Naast onze vaste gasten die ik meende te ontwaren en ik ook van harte welkom heet, zijn er veel gasten die iets te maken hebben met het onderwerp van vandaag. Ik herken in ieder geval sommige kleuren van het plein voor het provinciehuis. Fijn dat u belangstelling toont voor een blijkbaar niet zo irrelevante bestuurslaag.

Nummer PS 14/11

Ingekomen stukken

De ingekomen stukken worden conform het voorstel van de

griffier afgedaan.

De *voorzitter*: Misschien kan iemand degenen die aan de deur kloppen zeggen dat er beneden ruimte is om het debat te volgen. Op last van de brandweer mogen slechts een bepaald aantal mensen het debat in deze zaal volgen. Omdat wij al rekenden op uw komst hebben wij ervoor gezorgd dat u elders in dit huis het debat kunt volgen. Als het geluid het daar niet doet, wordt dat in orde gemaakt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De SP-fractie wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag indienen. Daarvoor worden op dit moment de nodige handtekeningen verzameld. Ik kan u aankondigen dat de motie unaniem door de Staten wordt ingediend. Ik wil u vragen deze motie als laatste agendapunt te agenderen.

De voorzitter: Dat zal ik graag doen, mijnheer Heijmans.

Door de leden mw. Kerkhof-Mos, Erciyas, mw. Geeraedts, Arkes, Martens, Vreugdenhil, mw. Verstappen en mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011

constaterende dat:

- *na een halfjaar van constructieve samenwerking tussen vakbonden, ondernemingsraad, raad van commissarissen en directie van MSD-Organon, er een gedragen resultaat op tafel ligt van een derde partij die een overnamebod heeft gedaan op een deel van het bedrijf binnen de door Merck geformuleerde uitgangspunten;*
- *genoemde partijen hoopvol gestemd waren over de acceptatie van dit bod door de centrale directie van Merck in de VS;*
- *de centrale directie dit bod tegen alle verwachtingen in heeft afgewezen omdat het naar haar mening niet in het belang was van het bedrijf en de aandeelhouders;*

overwegende dat:

- *het besluit van Merck met grote verbijstering en teleurstelling is ontvangen door het personeel, de vakbonden, ondernemingsraad, raad van commissarissen, de gemeente Oss en andere partijen die betrokken zijn in deze kwestie;*
- *de afwijzing van het bod door Merck betekent dat de kansen toenemen dat een belangrijk deel (Research & Development) van MSD-Organon (alsnog) wordt afgebouwd en daarmee vele medewerkers en ondernemers hun werk verliezen;*
- *dit een klap is voor de Brabantse werkgelegenheid en economie en voor de provinciale strategie om Brabant te profileren als kennis- en innovatieregio;*

besluiten:

- *hun steun te betuigen aan de vakbonden, ondernemingsraad en raad van commissarissen in het kort geding dat zij tegen het besluit van Merck hebben aangespannen;*
- *een beroep te doen op het kabinet om alles in het werk te stellen Merck ertoe te bewegen de onderhandelingen te heropenen;*
- *een beroep te doen op het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant zijn inspanningen om massaontslagen bij MSD-Organon te voorkomen*

onverminderd te continueren;

- *zijn ongenoegen over de gang van zaken aan de directie van Merck kenbaar te maken en deze eveneens te verzoeken de onderhandelingen te heropenen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

Ik kijk even rond of nog anderen het woord willen voeren.

De heer *Ten Harmsen van de Beek* (VVD): Voorzitter! Ook de VVD wil graag een motie vreemd aan de orde van de dag indienen. Die motie wordt ook bijna unaniem gesteund. De laatste handtekeningen worden toegevoerd en wij zullen u de motie zo spoedig mogelijk aanreiken.

De voorzitter: Ook deze motie wordt geagendeerd aan het einde van deze vergadering. Dat is dan na het vragenuurtje waarvoor drie vragen zijn aangemeld: twee vragen van de Partij van de Dieren en een vraag van de heer Vreugdenhil van de fractie van de ChristenUnie-SGP.

Wij zullen straks overgaan tot de beëdiging van de leden van de Zuidelijke Rekenkamer. Ik loop nu even de voorstellen langs.

Nummer 92/10

Eerste wijzigingsverordening leges Noord-Brabant 2011

Nummer 09/11

Wijziging verordening nazorgheffing Stortplaatsen Noord-Brabant

Nummer 15/11

Heffingsverordening opcenten MRB 2011

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Nummer 18/11**Tweede begrotingswijziging 2011**

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag over de investering van €3 mln. in Treeport. Bij het vragenuurtje komt iets soortgelijks aan de orde. De boomkwekerij is niet altijd milieuvriendelijk. Zijn er bij de toekenning van deze subsidie eisen gesteld aan de manier waarop de bomen gekweekt gaan worden?

De voorzitter: Ik stel voor dat die vraag genoteerd wordt en meegenomen wordt tijdens het vragenuurtje bij de daarover gestelde vragen.

Daartoe wordt besloten.

Het voorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De voorzitter: Ik heb de tweede motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen.

Door de leden Ten Harmsen van de Beek, mw. Van Breda, mw. Lamers, mw. Kamphorst, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Verstappen en Van Schoonhoven wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011, beraadslagend over het onderwerp BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018: de Kunst van het Samenleven; constaterende dat:

- *de commissaris van de Koningin door PS per motie is opgeroepen om op te treden als Vaandeldrager 2018Brabant;*
- *de commissaris deze rol met veel energie, samen met bestuurlijke trekker de heer Rombouts en artistieke leider de heer Sanders, heeft opgepakt en dat hier veel waardering voor bestaat, zowel binnen de Staten als in het Brabantse veld;*
- *de Vaandeldrager 2018Brabant enorm heeft versneld, en van erkende meerwaarde is binnen het bestuurlijk, cultureel en politiek krachtenveld;*

overwegende dat:

- *de rol en de taak van "Vaandeldrager" vanuit diverse perspectieven kan worden ingevuld;*

- *Brabantse jongeren tijdens een speciale debatsessie over 2018Brabant aangaven het belangrijk te vinden bij te dragen aan en meer betrokken te willen worden bij de ontwikkeling van 2018Brabant;*
- *Brabantse jongeren relatief de grootste belanghebbenden zijn bij 2018Brabant, omdat met dit project geïnvesteerd wordt in de toekomst van de regio;*
- *hoewel studenten reeds succesvol worden betrokken bij 2018Brabant door middel van een talentenpool, een meer actieve rol van jongeren bij 2018Brabant een waardevolle toevoeging biedt, en gewenst is voor de ontwikkeling van het programma;*
- *jongeren zelf aangaven dat "Jongeren elkaars cultuur niet kennen", en hier een extra dimensie voor het inhoudelijk programma ligt;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op:

- *de boegbeelden van 2018Brabant te versterken met een afvaardiging van middelbare scholieren en/of studenten;*
- *een "juniorvaandeldrager" te benoemen;*
- *hiertoe een openbare en enthousiasmerende selectie te organiseren;*
- *deze juniorboegbeelden een ook actieve inhoudelijke rol te geven in het programma voor 2018Brabant;*
- *PS voor het zomerreces hiertoe een uitgewerkt plan te bezorgen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M2.

Beëdiging leden Zuidelijke Rekenkamer

De voorzitter: Dames en heren. Ik heb reeds gezegd dat er voordat wij met de behandeling van de voorstellen beginnen een bijzonder agendapunt aan de orde is.

Zoals u weet, hebben wij een Zuidelijke Rekenkamer. Het is goed gebruik dat de leden, gezien hun bijzondere verantwoordelijkheid voor het werk dat zij verrichten, worden beëdigd in een openbare vergadering van alle Staten waarvoor deze Rekenkamer werkt. Het gaat om de heer Markensteyn, mevrouw Lucardie en de heer Van Dalen.

Het is heel belangrijk om stil te staan bij het werk wat de Rekenkamer voor ons doet. Zij controleert

het werk van het college, zij controleert feitelijk ook het werk van de Staten en doet bovendien belangrijk onderzoek waaraan wij grote waarde hechten. Tijdig, juist en actueel geïnformeerd worden, is een belangrijke kernkwaliteit van een democratisch proces.

Mag ik er wel op wijzen dat als daarover in de media wordt gesproken, eenzelfde kwaliteitseis aan de daar verstrekte informatie wordt gesteld?

Mag ik nu de leden van de Zuidelijke Rekenkamer vragen naar voren te komen? Ik verzoek de Statenleden te gaan staan.

De griffier leest de eed c.q. de verklaring en belofte voor.

De griffier: Ik zweer/ik verklaar dat ik, om tot lid van de Rekenkamer benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel dan ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer/ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer/ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Rekenkamer naar eer en geweten zal vervullen.

De heer Markensteyn: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Lucardie: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De heer Van Dalen: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De voorzitter: Ik wil u namens de Staten die u hebben benoemd, feliciteren met uw benoeming en veel succes wensen met uw werk. Ik overhandig u graag deze bloemen.

(Applaus).

De voorzitter: In een van de koffiepauzes is er wellicht ruim gelegenheid om de leden van de Rekenkamer van harte te feliciteren met hun

benoeming.

Nummer 12/11

Wijziging verordening Ruimte Noord-Brabant 2011, intensieve veehouderij

De voorzitter: Het woord is aan mevrouw Kerkhof-Mos van de fractie van het CDA.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Vandaag gaat het weer om de verordening Ruimte Noord-Brabant 2011. De Staten moeten het dossier lopende zaken intensieve veehouderij nu afhechten. Dat blijkt na het grote debat op 19 maart vorig jaar een lastige kwestie. De ondernemers uit onze lijstjes lopende zaken en de gemeenten zitten echter al veel te lang in onzekerheid. Zij hebben er recht op dat de Staten hier nu eindelijk duidelijkheid scheppen.

Voorzitter. Het is duidelijk geworden dat alleen een brief van een boer met een verzoek om verplaatsing van zijn intensieve veehouderij – de schriftelijke aanvraag – als criterium in de verordening Ruimte niet adequaat is. De overheid zelf nam immers vaak het initiatief tot verplaatsing om het proces van de afwaartse beweging in gang te zetten: ver weg van woningen, weg van de natuur of recreatie.

De Staten namen op 19 maart jl in aanwezigheid van zeer vele betrokkenen bij het burgerinitiatief "Megastallen Nee" een historisch besluit; zij namen de zorgen van burgers over grootschalige ontwikkelingen op het platteland serieus. En ook het CDA staat daar nog steeds pal achter! Maar tegelijkertijd hebben de Staten ook motie M44 aangenomen. Daarin staat dat – en ik citeer – : "we geen nieuwvestiging meer willen in LOG's (Landbouwontwikkelingsgebieden), behalve waar reeds trajecten in gang zijn gezet." Dat was geen CDA-motie, maar wij hebben die motie wel van harte gesteund. Sterker nog: die motie M44 is unaniem aangenomen. Een ruime meerderheid in deze Staten nam ook motie M45 aan, die eveneens niet door de CDA-fractie is ingediend, waarin GS wordt opgedragen "de bedrijven, waarvan de verplaatsing reeds in gang is gezet, verder te faciliteren". En waar gaat het nu uiteindelijk om, voorzitter? Om 31 situaties.

Op basis van de documenten per locatie die de ontwerpbesluiten onderbouwen, vindt de CDA-fractie dat door GS een zeer zorgvuldige afweging is gemaakt.

De aanvragen tot ontheffing van de verordening Ruimte zijn gedocumenteerd met heel veel schriftelijke stukken, zoals getekende VIV-overeenkomsten (VIV = Verplaatsing Intensieve Veehouderij), verplaatsings- en ontwikkelovereenkomsten, MER-procedures (Milieu Effect Rapport), milieuvergunningen of een principe-akkoord van gemeenten, allemaal gedateerd van vóór 20 maart 2010. Ondernemers mochten er ons inziens gerechtvaardigd op vertrouwen dat zij medewerking aan de verplaatsing kregen zoals trouwens ook wordt aangegeven in een tweetal externe juridische adviezen.

Voorzitter. Het CDA vindt het doel dat met die verplaatsingen wordt gediend, enorm belangrijk: de afwaartse beweging. Als die niet doorgaat, blijven bedrijven voorlopig noodgedwongen zitten, middenin of tussen de natuur of woningen of vlakbij woningen. Dat kunnen wij de burgers niet uitleggen. Dat vinden wij geen duurzaam perspectief.

Zeker zo belangrijk is ook een zorgvuldige en betrouwbare overheid. Het gaat vandaag naar onze mening ook over behoorlijk bestuur, over het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel – er zijn immers al vier ontheffingen verleend – en het vertrouwensbeginsel. Het collegevoorstel dat vandaag op tafel ligt voor de tekst van de verordening Ruimte doet daar naar onze mening volledig recht aan. En, mevrouw Geeraedts, ik heb het voor de zekerheid vanmorgen nog maar even gecheckt: ieder lid van de CDA-fractie vindt dat.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik ben blij dat mevrouw Kerkhof dat speciaal opmerkt. Normaal is dat namelijk niet altijd zo, maar nu wordt het heel duidelijk naar voren gebracht. Het is heel prettig om te weten.

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof, vervolgt u uw betoog. Interrumpen doen wij hier vanaf het middenveld.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik kan u verzekeren dat het in alle gevallen zo is geweest.

Voorzitter. Het amendement van de VVD, PvdA en de ChristenUnie-SGP doet naar onze mening onvoldoende recht aan de opdracht aan GS. Er zijn weinig mensen die dit gedoe nog begrijpen en de ondernemer die als gevolg van dit amendement straks gedwongen moet blijven zitten op een onwenselijke locatie al helemaal niet. Hij zal straks voor een door de overheid gewenste verplaatsing een juridische strijd moet aanbinden, hopelijk gesteund door zijn gemeente. Dat kost niet alleen veel geld, maar ook veel tijd.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Mevrouw Kerkhof spreekt over een ongewenste locatie nabij een dorpskern. Wij hebben tijdens ons uitstapje ook gezien dat dit ook het geval is bij een attractiepark. Wij hebben ook gezien dat verplaatsingen zodanig werden georganiseerd, dat bedrijven naast elkaar kwamen te liggen en dat betekent 22 ha aaneengesloten vee-industrie. Acht mevrouw Kerkhof dat wel toelaatbaar voor de volksgezondheid?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik kom straks graag terug op de gezondheidsaspecten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik heb het nu over die 22 ha en vraag mevrouw Kerkhof of zij dat gewent vindt. Vindt zij dat er sprake is van een betrouwbare overheid ten opzichte van het burgerinitiatief dat het CDA ook heeft aangenomen?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat klopt. Ik zei al dat ik er zo op terugkom.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Mevrouw Kerkhof riep de gemeenten bijna op om te protesteren tegen de provincie. Zouden wij er voor de zaken die niet door kunnen gaan, in overleg met gemeenten en met de betreffende ondernemers niet kunnen uitkomen om wellicht naar een andere locatie te gaan of wellicht een bestaande locatie of andere mogelijkheden te benutten, in lijn met het besluit van 19 maart. Dat lijkt mij nu een echte zorgvuldige lijn die ook bij het CDA zou passen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik ben graag zelf woordvoerder van wat bij het CDA past, mijnheer Vreugdenhil. Alle voorliggende lopende zaken zijn al jaren in procedure. De heer Vreugdenhil heeft bij de ontwerpbesluiten kunnen zien dat het ook gaat om mensen die al acht jaar in procedure zijn. Ik vind het iets te gemakkelijk om te zeggen: doet u alles nog maar eens over; bekijk het nog maar eens opnieuw; ga maar weer jaren aan de slag. Dat bevordert geen duurzaam perspectief, noch voor burgers noch voor boeren. Wij vinden dat er een fatsoenlijke overgangsregeling moet komen en dat deze zaken gehonoreerd moeten worden.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Misschien moet mevrouw Kerkhof ook bekijken waarom in sommige gevallen een zaak misschien wel acht jaar in procedure zit. Vindt mevrouw Kerkhof het feit dat een ondernemer al zo lang in procedure is opeens een gegeven voor het college om een ontheffing te verlenen?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik heb dat niet als criterium genoemd en het wordt ook door GS niet als criterium gebruikt. Voor GS gelden de schriftelijke documenten die aan een aanvraag ten grondslag liggen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil graag weten of mevrouw Kerkhof ervan overtuigd is dat in de procedures de zorgvuldigheid is betracht waarvan zij de mond vol heeft. Zijn bijvoorbeeld gemeenteraden, wethouders of ambtenaren volledig op de hoogte geweest van afspraken die met ondernemers gemaakt zijn? Is zij ervan overtuigd dat hier sprake is van zorgvuldig ingerichte procedures en besluitvorming?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik weet dat mevrouw Slegers een natuurlijk wantrouwen heeft inzake fatsoenlijk bestuur door een gemeente. Dat heeft zij al eerder laten weten. Ik ga ervan uit dat gemeenten hun verantwoordelijkheid waarmaken en dat zeker zulke doen in de trajecten die nog volgen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ervan uitgaan is iets anders dan zeker weten. Durft mevrouw

Kerkhof op grond van “ervan uitgaan” hier vandaag een beslissing te nemen en te stellen dat er inderdaad zorgvuldigheid is betracht?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik vind dat gemeenten de plicht hebben zorgvuldig te zijn. Ik ga ervan uit dat zij die plicht volop waarmaken. Voorzitter. Ik sprak zojuist over de door de overheid gewenste verplaatsingen en dat daarvoor soms een juridische strijd moet worden gevoerd. Wij vinden het heel jammer dat dit nodig is. Het is een gemiste kans. Daarbij komt dat het amendement naar onze mening een onvoldoende duidelijk juridisch kader biedt.

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof, ik wijs u erop dat u spreekt over een amendement dat in mijn ogen nog geen deel uitmaakt van de beraadslagingen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het spijt mij verschrikkelijk, voorzitter, maar wij hebben het wel toegezonden gekregen en begrepen dat het in procedure wordt gebracht.

De *voorzitter*: Dan kijk ik even rond of de leden instemmen met het noemen van het amendement voordat het officieel in procedure is gebracht. Als dat zo is, weet mevrouw Kerkhof waarover zij het heeft en zou ik plezierig vinden om het voor mij te hebben.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het zal een fout geweest zijn, maar ik heb het amendement niet ontvangen per e-mail.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Uw woordvoerder misschien wel, mijnheer Heijmans. Voorzitter. Ik moet u zeggen dat ik het eigenlijk wel prettig zou vinden als de indieners van het amendement het eerst even mogen toelichten voordat erover gesproken worden.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij zorgvuldig. Mevrouw Kerkhof, mag ik u vragen om die elementen die het amendement betreffen te bewaren tot de tweede termijn?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat zal ik doen, voorzitter. Onze conclusie is dat het voorstel van het college een prima voorstel is. Het CDA wil dat GS de betreffende gemeenten snel duidelijkheid bieden want dan kunnen die gemeenten aan de slag: niet met veefabrieken maar met milieu-hygiënisch verantwoorde stallen, met gezins-bedrijven op acceptabele bouwblokken waaraan strikte voorwaarden zijn verbonden, o.a. voor de landschappelijke inpassing.

Daarna volgen nog heel belangrijke trajecten in de gemeenten: bouwvergunningen, milieuvergunningen en soms nog een MER. Zo hoort het: dichtbij de burgers, transparant en met adequate mogelijkheden voor goede communicatie en rechtsbescherming voor de ondernemer én voor zijn omgeving.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Hoe wil mevrouw Kerkhof die 22 ha vee-industrie inpassen in het landschap? Wat doet zij met de burgers die daar wonen? Ook in het buitengebied wonen immers burgers.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat klopt, mevrouw Verstappen. Het is nu juist de verantwoordelijkheid van gemeenten om dat op een verantwoorde manier vorm te geven. Ik laat u graag weten wat wij daarvan vinden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik vraag het nu. Hoe gaat u dat landschappelijk inpassen als er 22 ha aaneengesloten vee-industrie komt?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Mevrouw Verstappen weet dat bij de lopende zaken steeds als eis wordt gesteld dat op het bouwblok een forse landschappelijke inpassing plaatsvindt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik begrijp dat mevrouw Kerkhof dat punt steeds uit de weg wil gaan.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, u heeft twee keer geïnterumpeerd. Het woord is aan mevrouw Kerkhof.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Bij de

lokale situatie zijn volop mogelijkheden voor goede belangenafwegingen op lokaal niveau, met wat ons betreft een scherp oog voor een gezond en veilig leefmilieu. Dat is zeker nodig dichtbij woonclusters, ook in relatie tot het definitieve nationale gezondheidsrapport dat pas over enige maanden het licht ziet.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Eerder verschenen gezondheidsrapporten vormden aanleiding om te stoppen met de megastallen. Dat vond mevrouw Kerkhof ook, want zij heeft ermee ingestemd. Nu spreekt zij over een nieuw rapport waarvan overigens de eerste onderzoeksgegevens niet hoopvol stemmen. Als er staat dat de fijnstofconcentratie bij deze bedrijven niet hoger is dan bij kleine bedrijven, is mevrouw Kerkhof het dan niet met mij eens dat ons hele project mislukt is? Wij hebben enorm veel belastinggeld in de megastallen gestopt omdat die schoner zouden zijn en nu moeten wij lezen dat de fijnstofconcentratie daar niet lager is maar hetzelfde gebleven is en dat de uitstoot van schadelijke stoffen hoger is.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik waag mij niet aan het nu al trekken van conclusies. De nationale overheid vindt dat dit nader moet worden onderzocht. Ik wacht de resultaten van dat onderzoek af.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik vraag mevrouw Kerkhof niet om nu al conclusies te trekken. Ik vraag of zij het hoopvol vindt dat uit de eerste rapportage van het onderzoeksrapport blijkt dat de fijnstofconcentraties rondom megastallen niet lager zijn en dat de uitstoot van schadelijke stoffen aanzienlijk hoger is.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik onderschrijf de conclusies van mevrouw Verstappen niet, ook niet de voorlopige conclusies van die rapportage. Ik wil het uiteindelijke rapport afwachten.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Mevrouw Kerkhof wil geen conclusies trekken vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek. Als de voorlopige resultaten echter aanduiden dat

het toch gevaar zou kunnen opleveren, is het dan niet de taak van een betrouwbare overheid het voorzorgsbeginsel in acht te nemen, even een pas op de plaats te maken, geen onomkeerbare beslissingen te nemen door vergunningen af te geven en pas verder te gaan als een en ander duidelijk is?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Als het voorstel van het college geen meerderheid krijgt, blijven er onverantwoorde situaties bestaan. Wij kiezen ervoor om die onverantwoorde situaties te beëindigen. Nogmaals, zoals ik al tegen mevrouw Verstappen zei, wij wachten het definitieve rapport af. Wij vinden het uitermate belangrijk dat ook lokale overheden serieus rekening houden met de uitkomsten daarvan.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Wat wil mevrouw Kerkhof doen met ongewenste situaties die ontstaan als wij vanmiddag beslissen om alle lopende zaken die nu voorliggen, door te laten gaan? Deskundigen, omwonenden en andere mensen zeggen namelijk dat er dan veel ongewenste situaties ontstaan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor alle duidelijkheid: door het geven van een ontheffing ontstaat geen ongewenste situatie. Als de Staten het voorstel aannemen, geven wij een ontheffing van de lopende verordening Ruimte. Gemeenten moeten er vervolgens voor zorgen dat bij al die lopende zaken een zeer fatsoenlijke belangenafweging plaatsvindt waarbij alle aspecten aan de orde komen die mevrouw Slegers hier vandaag voorlegt.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Mag ik mevrouw Kerkhof vragen of zij veel vertrouwen heeft in een fatsoenlijke belangenafweging door gemeenten? Ik verwijs even naar alle mensen die hier vandaag buiten bij de deur stonden. Als er de afgelopen jaren inderdaad een fatsoenlijke belangenafweging had plaatsgevonden in de verschillende Brabantse gemeenten, zouden wij dan zijn waar wij nu zijn?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik vind het niet zinvol om terug te kijken. Ik wil vooruitkijken. Dat hebben

de Staten op 19 maart 2010 ook gedaan. Zij hebben toen besluiten genomen voor de toekomst. Vandaag nemen wij ook besluiten voor de toekomst. Zeker gezien de strenge condities die in het voorstel van GS staan inzake de ontheffing vertrouw ik erop dat daarmee op lokaal niveau op een uiterst zorgvuldige manier zal worden omgegaan.

Voorzitter. Het is noodzakelijk dat de resultaten van alle inspanningen uitdrukkelijk in de lokale procedures worden betrokken, dus ook de uitkomsten van de gezondheidsrapportage. Gezondheid en veiligheid van mensen – burgers en boeren – is voor het CDA prioriteit nummer één!

De *voorzitter*: Het woord is mevrouw Slegers van de fractie van de SP.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! "Brabant brandt" verzuchtte een buurvrouw van enkele grote varkensbedrijven een paar weken geleden toen ik bij haar op bezoek was. Brabantse boeren worden door de markt, door de globalisering, door de grote voedselverwerkende bedrijven én door de eigen sectorbestuurders in de tredmolen gedwongen van steeds groter en duurder; alsof er geen alternatief zou zijn. Hun hoofd zit in een strop die steeds strakker trekt.

De Nederlandse agrarische sector is met zijn koers op grootschaligheid op weg naar zijn eigen ondergang. Niet alleen komen daardoor onze voedselproductie, onze voedselveiligheid en onze voedselzekerheid in gevaar, ook de onrust onder én tussen boeren, burgers en buitenlui is inmiddels uit de hand aan het lopen. Wij hebben vanmorgen buiten voor de ingang van het Provinciehuis een prachtige bijna gemeenschappelijke actie gehad. Die is in alle gemoedelijkheid verlopen. Dat is hartstikke mooi. Neem echter van mij aan, voorzitter, dat die gemoedelijkheid er lang niet overal is op het Brabantse platteland.

De bezorgdheid over de gezondheidseffecten van de steeds grotere concentraties dieren in de onmiddellijke nabijheid van mensen en de woede over de schaamteloos eenzijdige agrarische belangenbehartiging van sommige gemeentebesturen zorgen voor het uiteenvallen van lokale

gemeenschappen. Buren praten niet meer met elkaar en kijken elkaar met de nek aan, tot groot verdriet en tot nadeel van beide partijen. Ik was er van de week weer, op verschillende plekken heb ik met andere SP'ers aan de keukentafel gezeten: bij omwonenden en bij varkensboeren. En zoals altijd kwamen er letterlijk tranen: van frustratie, van woede en simpelweg van verdriet om hoe het zo ver heeft kunnen komen dat vroegere burens en vrienden nu met de rug naar elkaar staan.

Het pleidooi van bewoners, boeren en andere betrokken burgers om de rotzooi die is veroorzaakt door vele jaren van eenzijdig, kortzichtig bestuur op te ruimen, die roep vanuit de samenleving kan nu zelfs door Oost-Indisch dove bestuurders niet meer genegeerd worden. De intensieve veehouderij moet stoppen met uitbreiden; sterker nog: de intensieve veehouderij moet stoppen, punt, omdat zij niet meer levensvatbaar is!

Al veel eerder heeft de SP gewaarschuwd tegen de keuze voor grootschaligheid die de reconstructie, de hervorming van het Brabantse platteland heeft verpest. Al veel eerder heeft de SP gepleit voor een heroverweging van de reconstructie. Al veel eerder heeft de SP ook gepleit voor een parlementair onderzoek naar hoe het zo ver heeft kunnen komen. In tegenstelling tot het CDA kijkt de SP graag terug naar het verleden om te kunnen leren van de fouten die wij toen hebben gemaakt. Hoe heeft het zo ver kunnen komen dat nu niet alleen de agrarische sector maar het hele Brabantse platteland kapot gaat?

De commissie-Van Doorn is nu bezig met nadenken over verduurzaming van de veehouderij in Brabant; beter laat dan nooit, zullen we maar zeggen. Wat de SP betreft is er maar één conclusie mogelijk: sanering en verduurzaming van sanering van de intensieve veehouderij in Brabant. Daarmee lopen we niet vooruit op de uitkomsten van de commissie-Van Doorn: Wie niet ziet dat sanering – we moeten het snel gaan hebben over de vraag op welke manier dat moet gebeuren – en verduurzaming de enige weg vormen om onze voedselproductie weer gezond te maken en om ondernemers een kans te bieden op echte bestaanszekerheid, is ziende blind. De overheid, ook de provinciale, moet haar verantwoordelijkheid

nemen voor deze collectieve belangen. Dat parlementair onderzoek moet er van ons nog steeds komen om te weten te komen welke fouten we als bestuurders nooit meer mogen maken. Eén van die fouten is het niet laten meedoen van alle Brabanders met de hervorming van het platteland. De SP en de PvdD hebben als enige vanaf het begin wél geluisterd naar burgers en buitenlui, en ook naar boeren die niet mee konden of wilden in de intensivering en de grootschaligheid, die kleinschalige multifunctionele gezinsbedrijven levensvatbaar wilden maken. SP en PvdD zijn ook de enige geweest die de mensen van het Burgerinitiatief hebben gesteund net zo lang totdat zij zichzelf stevig genoeg hadden georganiseerd om samen met meer dan 33.000 Brabanders het Provinciebestuur op 19 maart vorig jaar te dwingen naar hen te luisteren. En nu liggen er in het kader van de benodigde overgangsregeling vanwege het Reconstructiebeleid van vorig jaar nog een aantal “zogenaamde” lopende zaken: de rommel die moet worden opgeruimd voordat we de echte overgang naar een economisch én ecologisch levensvatbare veeteelt kunnen maken.

Voorzitter. Het voorstel van GS om alle nu voorliggende lopende zaken van ondernemers ook als zodanig te accepteren en ze allemaal een ontheffing te verlenen, mits ze schriftelijke stukken kunnen overleggen ten bewijze van hun verplaatsingsinitiatief, betekent dat er geheel tegen het PS-besluit van 19 maart vorig jaar in, nog steeds veebedrijven bij kunnen komen in Brabant op volstrekt ongewenste plekken en manieren. Dat wil de SP niet op haar geweten hebben. Een betrouwbare, zorgvuldige overheid, dat adagium geldt niet alleen voor ondernemers, dat geldt ook voor alle andere Brabanders; niet alleen voor economische belangen maar ook voor gezondheidsbelangen, voor belangen van dierenwelzijn en voor alle andere collectieve belangen. Wij willen niet op ons geweten hebben om zomaar met alle lopende zaken in te stemmen. Ten eerste willen wij dat niet omdat we daarmee tegen de luid uitgesproken wens van de samenleving zouden ingaan. Ten tweede omdat we daarmee een aantal lopende zaken als lopend zouden erkennen die helemaal niet hadden mogen worden ingediend

omdat ze geen lopende zaak zijn. Het zou een provinciale beloning zijn voor lokaal slecht bestuurlijk gedrag. Ten derde omdat we daarmee vooruit lopen op de discussie over de noodzaak van alle vastgestelde landbouwwontwikkelingsgebieden die helemaal niet nodig of zelfs ongewenst blijken. Daarover hebben we als Provinciale Staten nog steeds geen besluit kunnen nemen vanwege het feit dat Gedeputeerde Staten en het CDA de hakken in het zand zetten. Het zou raar onbehoorlijk bestuur zijn als we nu zouden besluiten om grote veehouderijen mogelijk te maken op plekken waarvan we naderhand moeten zeggen dat die daar niet geschikt voor zijn.

Ten vierde heeft de Tweede Kamer vorige week staatssecretaris Bleker opgedragen om de boodschap over te brengen aan de provincies dat er voorlopig geen megastallen mogen worden gebouwd totdat er meer duidelijk is over de gezondheidseffecten en totdat landelijk het maatschappelijk debat daarover is gevoerd. Ook hier geldt dat wij onbehoorlijk bestuur zouden zijn als we dwars tegen de wens van de landelijke volksvertegenwoordiging in toch nu zouden besluiten tot ontheffing van die lopende zaken. De SP stelt dan ook voor om de voorliggende lopende zaken niet alleen procedureel te bekijken, maar gezien het grote maatschappelijke belang ook inhoudelijke criteria vast te stellen voor ontheffing van de regels die we vorig jaar hebben vastgesteld. Tot die criteria moet in elk geval gezondheid behoren. Wij kunnen ons ook een hardheidsclausule voorstellen waarin wordt bepaald dat schrijnende gevallen van ondernemers die letterlijk en figuurlijk écht klem komen te zitten, op aandacht en inzet van middelen mogen rekenen van het provinciebestuur. Over de gezondheidseffecten is echter nog te veel onduidelijk, onderzoeken lopen nog en dat betekent dat we niet nu moeten besluiten om een aantal megastallen c.q. concentraties van vee toch mogelijk te maken. Wij komen hoogstwaarschijnlijk met een amendement van deze strekking, maar willen eerst de inbreng van de andere fracties afwachten.

Voorzitter. Laten we in de nieuwe Statenperiode met ons allen serieus gaan werken, niet alleen aan een échte kwalitatieve hervorming van het

Brabantse platteland en aan een evenwichtige afweging van belangen van alle Brabanders, maar ook alle bewoners van het buitengebied betrekken bij het koste wat kost gezond maken van een doodzieke, ten dode opgeschreven agrarische sector.

De *voorzitter*. Vervolgens is het woord aan mevrouw Geeraedts van de fractie van de VVD.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het is net al even gezegd: op 19 maart hebben wij een voor deze Staten toch wel revolutionair besluit genomen en ons beleid ten aanzien van nieuwvestiging van de intensieve veehouderij gewijzigd. Wij hebben toen ook met z'n allen besloten rekening te zullen houden met de lopende zaken. Dat staat in die moties die wij hebben aangenomen. De discussie gaat nu over de vraag wat de lopende zaken zijn.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw Geeraedts zegt dat wij rekening zouden houden met de lopende zaken. Dat klopt. Dat kun je echter op verschillende manieren uitleggen. Sommige partijen vinden dat dit betekent dat die bedrijven gefaciliteerd moeten worden om zich elders te kunnen vestigen en andere partijen vinden dat deze bedrijven geholpen moeten worden óf door omschakeling naar biologische landbouw óf door sanering.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is uw opvatting mevrouw Verstappen, wij hebben daarover een andere opvatting. Wij verstaan onder lopende zaken zaken die in gang zijn gezet op basis van het beleid dat toen gold en wat door het nieuwe beleid op de een of andere manier stopt. Zo zien wij de motie en volgens mij is dat ook de betekenis van de woorden "lopende zaken".

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Over de definitie van lopende zaken ben ik het helemaal met mevrouw Geeraedts eens. Als je afspraken hebt gemaakt, kun je die mensen niet zo maar in de kou laten staan. Vandaar dat wij zijn voor een warme sanering of voor nieuwvestiging op een bestaande locatie en

omschakeling naar biologische landbouw met behulp van subsidie. Ik vind dat je op die manier de lopende zaken niet in de kou laat staan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ben aan het woord, mevrouw Verstappen. U kunt straks in uw eigen termijn goed uiteenzetten wat u verstaat onder lopende zaken. Ik wil nu graag verdergaan met mijn betoog.

Wij hebben op 19 maart ook aan het college gevraagd om ons aan te geven om wat voor soort lopende zaken het gaat en om welke aantallen teneinde een beeld te krijgen van wat er met die lopende zaken moet gebeuren. GS hebben toen gezegd dat dit niet zo'n probleem was omdat je dit kon inventariseren bij de gemeenten. Dat gebeurde niet en vervolgens kwam er een rechterlijke uitspraak in de zaak Gemert/Bakel. De rechter zei daar heel duidelijk dat een en ander heel vaag was en dat de Staten een definitie zouden moeten bedenken van het begrip lopende zaken. Daarom hebben wij op een gegeven ogenblik GS gevraagd waar die zaken bleven. Er kwam geen antwoord en toen hebben wij op 17 december zelf een heel objectief criterium geformuleerd: een schriftelijke aanvraag ingediend door een ondernemer voor verplaatsing naar een concrete locatie en schriftelijke instemming van de bevoegde overheid. Dat vonden wij een heel zuiver criterium. Wat gebeurt er daarna? Wij krijgen inzage in de ontheffingen die waren aangevraagd. Toen bleek het in veel gevallen zo te zijn dat niet de ondernemer het verzoek doet om te mogen verplaatsen maar de overheid zelf omdat die er belang bij heeft dat het bepaalde bedrijf naar een andere locatie gaat. In de bekende commissievergadering van 7 januari waren GS van mening dat alleen een schriftelijke aanvraag onvoldoende was. Dat vond mijn fractie in die vergadering ook en zij heeft meteen gezegd dat het anders zou moeten. Als een overheid met een ondernemer heeft onderhandeld, als zij er veel belang bij heeft dat een bedrijf wordt verplaatst en inmiddels een bestemmingsplanprocedure heeft opgestart, vinden wij dat er verwachtingen gewekt zijn bij de ondernemer en dat ook de overheid heeft laten zien dat het haar ernst is. De regeling zou daarom

kunnen worden uitgebreid zoals ik net heb uiteengezet.

Wat gebeurt er vervolgens? GS, gehoord de commissievergadering, zetten hun eigen visie door. Het wordt vertaald in een objectief criterium in de vorm van schriftelijke stukken. Als er schriftelijke stukken zijn, kan dat volgens GS geduid worden als een lopende zaak. Wij hebben in de commissie meteen "nee" gezegd en toch is het als GS-voorstel ter visie gelegd. Het gevolg daarvan is dat er meer dan 600 zienswijzen zijn ingediend. Nu zijn die voor een groot gedeelte standaard. Dat is niet ongebruikelijk bij die grote aantallen. Dat is wel rustig voor het college: als je er één goed beantwoord hebt, heb je de rest ook binnen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Het is een beetje dezelfde vraag als ik net aan mevrouw Kerkhof gesteld heb. Volgens mevrouw Geeraedts zou een zaak de kwalificatie "lopend" verdienen als er schriftelijke stukken zijn en er een overtuigend bewijs is van de medewerking van de gemeente.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Een schriftelijke aanvraag.

Mevrouw *Slegers* (SP): Inderdaad, een schriftelijke aanvraag.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij hebben overigens al vastgesteld dat dat zo is. Tenzij mevrouw Slegers daarop ook een amendement indient. Wij doen dat niet, voor ons blijft dat staan.

Mevrouw *Slegers* (SP): Mevrouw Geeraedts probeert procedureel zo zuiver mogelijk te werken. Dat verdient een compliment want dat heeft met zorgvuldig bestuur te maken. Hoe betracht je zorgvuldigheid tegenover die andere belanghebbenden? Als deze lopende zaken alleen procedureel benaderd worden, ga je voorbij aan de inhoud en aan de zorgen die mensen in het kader van die lopende zaken hebben met betrekking tot gezondheid. Verder blijft het nog steeds de vraag of sommige lopende zaken "lopend" genoemd mogen worden als er alleen maar schriftelijke bewijzen zijn van bijvoorbeeld afspraken tussen een wethouder

en een ondernemer, zonder dat die officieel gemandateerd zijn door een gemeenteraad en zonder dat een gemeenteraad zich volledig bewust geweest is van de procedurevorming in zo'n zaak.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Volgens mij staat in de verordening dat er een instemming moet zijn van een bevoegd gezag: de gemeente, het college, de raad dan wel een daartoe gemandateerde ambtenaar. Wij hebben de vorige keer besloten dat wij dat als criterium nemen.

Ik kom even terug op het standpunt van mevrouw Slegers. Kijk, het kenmerk van een overgangsrecht is nu juist dat je besluit het oude beleid nog toe te passen op een aantal zaken omdat je vindt dat in die zaken zoveel verwachtingen zijn gewekt. Het is ook een kwestie van rechtszekerheid. Je maakt jezelf als overheid onbetrouwbaar als je bij wijziging van beleid bepaalde zaken die al in een bepaalde fase van de procedure zitten niet honoreert. Het is dus eigenlijk een toets aan het oude beleid. Dat is een kernmerk van het overgangsrecht. Zo zien wij ook het begrip lopende zaken.

Mevrouw *Slegers* (SP): Elke overheid heeft het recht om beleid te wijzigen. De overheid heeft hier haar beleid gewijzigd op grond van de roep vanuit de samenleving. Mevrouw Geeraedts heeft gelijk dat je moet kijken naar een overgangsregeling om ervoor te zorgen dat ondernemers niet de dupe worden van die beleidswijziging. Je kunt die ondernemers echter op meer dan op één manier tegemoet komen. Je kunt ze nog in de oude regeling laten vallen, dus ontheffen van de nieuwe regeling, maar je kunt ook kijken naar andere manieren om deze ondernemers tegemoet te komen; manieren die veel meer recht doen aan het besluit dat wij vorig jaar hebben genomen en waarmee ook de belangen van de burgers en buitenlui beter behartigd worden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Slegers, daar kunnen wij eindeloos over filosoferen, maar u hebt een ander idee over het begrip overgangsregeling. Wij willen dat heel strak hanteren. Wij willen daarvoor strakke regels en strakke criteria. Ik heb gezien dat in de zienswijzen met name daarover gevallen wordt. Men vindt dat onduidelijk is wat

dan de criteria worden. Dat willen wij niet. Wij willen heel duidelijk de criteria aangeven die gelden voor het begrip lopende zaak. Wij zien het overgangsrecht als volgt: je staat omdat een zaak al zover gevorderd is, op basis van het oude recht een mogelijkheid tot verplaatsing toe. Dat is de situatie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw Geeraedts heeft nog geen antwoord gegeven op de eerste vraag die mijn collega van de SP heeft gesteld, namelijk de aanscherping met een inhoudelijk criterium. Mijn eerste interruptie had daar ook mee te maken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb al gezegd dat wij dan kijken naar de situatie zoals die onder het oude systeem bestond. Daarop pas je het overgangsrecht toe. Voor gevallen vanaf 19 maart gelden dan de nieuwe criteria.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat begrijp ik. Ik wil toch mijn vraag stellen, voorzitter. Wij hadden een reden om "nee" te zeggen tegen deze ontwikkeling. De reden was geen "kattepis"; het had met name met gezondheid te maken. Kun je als betrouwbare overheid zeggen: het is inderdaad niet zo gezond, maar ja, wij hebben nu eenmaal een paar mensen beloofd dat zij kunnen doorgaan met het ziek maken van mensen, dus?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Hier maak ik echt bezwaar tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter!

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, uw punt is duidelijk. Het woord is aan mevrouw Geeraedts.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Nee, voorzitter, ik heb mijn vraag nog niet gesteld.

De *voorzitter*: Dan verzoek ik u uw interrupties kort en bondig te plegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw Geeraedts heeft de vraag van mijn collega niet beantwoord. Hoe gaat u recht doen aan het burgerinitiatief?

Moet daaraan niet een inhoudelijk criterium met name op het terrein van gezondheid toegevoegd worden?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik heb geprobeerd uit te leggen hoe wij dat overgangsrecht zien. Kennelijk wil mevrouw Verstappen dat niet horen.

Verder zegt mevrouw Verstappen dat mensen ziek worden. Ik ben het er helemaal mee eens dat het met de Q-koorts fout is gegaan. De volksgezondheid is ook voor de VVD primair. Dat hebben wij de vorige keer ook gezegd. Daarom moet dat beleid veranderd worden. Ik maak er bezwaar tegen dat steeds gezegd wordt dat de mensen zieker en zieker worden, want dat is op dit moment niet aangetoond. Er ligt een rapport. Ik heb het van voor tot achter gelezen. Er staat nergens in dat rapport dat op dit moment de mensen ziek worden. Het kan best zijn dat het later anders wordt. Wij moeten nu niet anticiperen op dingen waarvan wij helemaal nog zeker weten of die eraan komen en op grond daarvan de overgangsregeling zodanig gaan aanpassen dat wij daarmee al rekening houden. Dat lijkt mij in het kader van de discussie die wij nu voeren niet juist.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vind dat mevrouw Geeraedts zichzelf tekort doet. Zij is een veel verstandiger politica dan zij nu doet voorkomen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dank voor het compliment, mijnheer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): In feite zegt mevrouw Geeraedts dat zij bij deze overgangsregeling alleen maar naar het verleden kijkt en weigert om vooruit te kijken. Zij eindigde inderdaad terecht met het onderzoek dat er nu ligt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! U houdt mijn tijd wel in de gaten hé, want het gaat er allemaal vanaf?

De *voorzitter*: Ik heb de stopwatch stopgezet toen de interruptie gezet. Maakt u zich geen zorgen. De

iPhone is overal goed voor.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Geeraedts zal het toch met mij eens zijn dat het heel verstandig is om te anticiperen op mogelijke toekomstige besluitvorming. Er wordt onderzoek gedaan naar de consequenties voor de volksgezondheid. Wat zou het toch ontzettend vervelend zijn als wij nu een besluit nemen dat over een paar maanden een dom besluit blijkt op grond van de uitkomsten van dat onderzoek. Dat is met name ons pleidooi om ook een beetje vooruit te kijken. Het is terecht dat mevrouw Geeraedts achteruitkijkt, maar laten wij ook een beetje vooruitkijken en even wachten totdat wij op grond van deugdelijk gezondheidsonderzoek kunnen zeggen wat wij wel en niet doen via de overgangsregeling en gaan wij kijken naar schadeloosstelling.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mag ik de heer Heijmans een tegenvraag stellen? Als uit het onderzoek blijkt dat het allemaal hartstikke slecht is, gaan wij dan alle intensieve veehouderijen sluiten?

De heer *Heijmans* (SP): Op termijn gaan wij zeker saneren. Wij zorgen in ieder ervoor dat er geen bedrijven bijkomen. Wij zullen straks inderdaad de aanvragen die niet gehonoreerd kunnen worden vanwege nieuw beleid in het kader van de gezondheid schadeloos moeten stellen. Wij moeten eindelijk kiezen voor de leefbaarheid van het platteland en voor de volksgezondheid in plaats van voor euro's.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Mevrouw Geeraedts gaat inderdaad uit van het verleden, maar juist dit moment is ideaal om te kijken naar elementen die voor de toekomst opgenomen kunnen worden. Zij geeft aan dat het nog helemaal niet bewezen is dat er nieuwe zoönose uitbreken. Het is geen vraag, er komen sowieso zoönose aan. Dat weten wij. Zouden er niet wat meer gezondheidscriteria moeten worden opgenomen in een maatregel waardoor wij beter op komende problemen voorbereid zijn? Juist dit moment kunnen wij daarvoor gebruiken!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Dan zitten wij weer met die overgangsregeling. Daar hangt het op. Nogmaals, als je een overgangsregeling hanteert, toets je aan het oude beleid en niet aan het nieuwe beleid. Ik vind het prima om te zeggen dat alles aan het nieuwe beleid getoetst moet worden, maar dan is het geen overgangsregeling meer. Dan moet je alles stopzetten. De bestaande bedrijven mogen dan ook niet meer, want daar kunnen die zoönose ook vandaan komen. Ik denk dat wij dan op een verkeerde manier bezig zijn.

Wij moeten een betrouwbare overheid zijn. Het is natuurlijk heel makkelijk om vanuit alle stoelen hier te roepen: nieuw beleid, alles stoppen, wij hebben niet te maken met waarmee iedereen bezig is. Wij creëren nu juist dat overgangsrecht om aan de burger die al in die procedure zat en die heus wel weet dat het beleid gewijzigd is, een stukje zekerheid te geven. Als daaraan allemaal mitsen en maren gekoppeld worden, is het geen overgangsregeling meer maar gewoon het nieuwe beleid en daar hebben wij het nu niet over.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik begrijp het pleidooi voor het overgangsbeleid heel goed. Wij zijn ook voor dat overgangsbeleid, maar als je weet waarom je dat overgangsbeleid inzet, namelijk omdat er nieuwe inzichten zijn, kun je daarop vooruitlopen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarom zet je het overgangsbeleid niet in; je zet een overgangsbeleid in omdat je rekening houdt met situatie uit het oude beleid. Dat is overgangsrecht.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter!

De *voorzitter*: Mevrouw *Lestrade*, u heeft twee keer geïnterrupteerd. Ik wil mevrouw *Geeraedts* vragen haar betoog te vervolgen. Het punt lijkt mij helder.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het is een interessante discussie over de functie van het overgangsrecht. In ieder geval vinden wij dat er enerzijds recht gedaan moet worden aan het nieuwe beleid, anderzijds heb je te maken met een aantal lopende zaken en moet je een betrouwbare

overheid zijn. Dat is de reden dat wij toen wij die gevallen zagen en constateerden dat ook de overheid vaak het initiatief genomen had, meteen in de commissie hebben gezegd dat als er een bestemmingsplanprocedure is opgestart, er een gerechtvaardigde verwachting is gewekt en dat die gevallen wat ons betreft een ontheffing kunnen krijgen. Maar dan zijn wij er natuurlijk nog niet. Mevrouw *Slegers* vroeg of de overheid die belangen wel kan afwegen. Ik verwijs naar de gemeente Landerd. Mevrouw *Slegers* was ook bij die excursie. Dat is een gemeente die echt de belangen afweegt. Wat heeft die gemeente gedaan? In het LOG Graspeel zitten zes locaties die in een ontwerpbestemmingsplan dat voor 20 maart is ingediend tot ontwikkeling zouden komen. Die gemeente zegt: ik heb dat ontwerpbestemmingsplan gemaakt; toen kwam er een discussie en wat heb ik nu gedaan? Ik heb de vaststelling uitgesteld hangende het gezondheidsonderzoek. De gemeente moet een andere afweging maken dan de Staten. Mijnheer *Heijmans* gaat op de stoel van de gemeente zitten en dat moeten wij hier toch niet doen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Mevrouw *Geeraedts* noemt terecht de gemeente Landerd. Die gemeente heeft haar verantwoordelijkheid genomen. Zij heeft een heel evenwichtige belangenafweging gemaakt en gezegd: wij wachten even totdat er meer duidelijkheid is. Dat is hartstikke mooi.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Maar die gemeente vraagt wel een ontheffing aan.

Mevrouw *Slegers* (SP): Precies, maar daarover hebben wij ons eigen standpunt. Ik ken ook gemeenten die een veel minder evenwichtige belangenafweging maken. Ik vind dat wij als provinciale overheid de kans moeten pakken om dat te corrigeren. Ik heb een aantal wethouders horen zeggen: Raad, het klopt dat wij u verkeerd c.q. niet goed hebben ingelicht. Er zijn gemeenteraden en colleges van B&W die moedwillig of uit stomiteit hun bevolking niet goed hebben ingelicht bijvoorbeeld over het aantal odeurunits waarmee die bevolking werd

geconfronteerd.

De *voorzitter*: Mevrouw Slegers, dit overschrijdt de termijn en de aard van de interruptie.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat beleid moeten wij corrigeren, mevrouw Geeraedts.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts heeft het woord en vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Even in concreto, weet mevrouw Slegers over hoeveel gevallen wij het dan hebben? Zij heeft wel ontzettend veel kritiek op al die gemeenten. Ik vraag mij overigens af of dat wel terecht is. Landerd is een goed voorbeeld en het is maar de vraag of al die gemeenten het zo slecht doen. Er zal best een gemeente zijn die haar eigen interpretatie heeft, daar gaat het niet om.

Ik ga even ervan uit dat wij de vorige keer een besluit hebben genomen dat niet meer aangevochten wordt. Wij zijn helemaal onbetrouwbaar als wij elke week onze verordening gaan veranderen. Men moet dus voor 20 maart een bestemmingsplan in procedure hebben gebracht. Het gaat dan zegge en schrijven om vier gevallen. Daar hebben wij het over. Dat is toevallig de gemeente Goirle. Ik weet niet of mevrouw Slegers dat een onbetrouwbare gemeente noemt. Het gaat over de gemeente Mill en St. Hubert. Ik weet niet of zij dat een onbetrouwbare gemeente noemt, maar als zij die niet onbetrouwbaar vindt, is het probleem dus opgelost. Het is maar heel betrekkelijk want het aantal gevallen dat ervoor in aanmerking komt, is heel minimaal. Ik vind dat je in die situaties recht doet én aan de overheid én aan de ondernemer. De gemeente moet uiteindelijk zelf nog een belangenafweging maken. Wij verlenen alleen de ontheffing. Als die gemeente nu geen ontheffing vraagt, kan zij die ook nooit meer krijgen. Zij zal dat dus doen. Vervolgens zal in de gemeente een belangenafweging plaatsvinden. De gemeenten kunnen dat heel goed. Uiteindelijk leidt het wel of niet tot een verplaatsing.

Wij dienen een amendement in mede namens de fracties van de ChristenUnie-SGP en de PvdA. Wij zijn het niet eens met het standpunt van het college.

Dat hebben wij al aangegeven in de commissievergadering van 7 januari. Het criterium schriftelijke stukken vinden wij niet juist. Daarmee wordt naar onze mening geen recht gedaan aan het besluit van 19 maart. Daarom hebben wij dat geamendeerd.

Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog even iets anders zeggen. Zeker nu wij in de laatste Statenvergadering zitten en wij al zo vaak over de Reconstructie gesproken hebben, zou ik namens mijn fractie nog iets daarover willen zeggen. Met de huidige Reconstructie zijn wij op een pad beland waar wij met hangen en wurgen en met juridisch heel zuivere voorschriften over bouwblokken en procedures, steeds grotere bedrijven toestaan die steeds meer bulk maken. Die bulk moet concurreren met het buitenland waar het goedkoper is. Die bulk moet hier tegen steeds hoger kosten geproduceerd worden vanwege de overlast en de risico's voor gebieden die ook woongebieden zijn. Die bulk kan bovendien goedkoper gemaakt worden in Polen en Brazilië. Wij maken ons in deze Staten voortdurend druk over procedures. Wat nu gebeurt, voorzitter, lijkt een beetje op het RSV-drama. Wij wilden de scheepvaartindustrie voor Nederland behouden. Daaraan is veel tijd en goed geld besteed. Het moest behouden blijven, maar was dat nu verstandig? Nee, dus! Ook met de intensieve veehouderij zijn wij bezig de bulk in stand te houden die hier wellicht geen toekomst heeft. Zijn wij wel op het goede pad?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik teken protest aan als mevrouw Geeraedts steeds over "we" praat. Wij hebben vier jaar lang gezegd dat wij van die bulk af moesten. Ik herinner mij dat de VVD telkens tegen onze voorstellen gestemd heeft en voortdurend de subsidieslurpende intensieve veehouderij heeft gespekt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ga maar even verder met mijn verhaal, voorzitter. Wij zijn steeds bezig met de omvang van de bouwblokken, maar vergeten te kijken naar de levensvatbaarheid van de sector en naar de transitie van de sector naar de toekomst. Wij spreken steeds over de toegevoegde waarde.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw Geeraedts, als u “we” zegt, hoop ik dat het over de VVD gaat. U spreekt in ieder geval niet namens de Partij voor de Dieren. Wij hebben ons hiervan namelijk voortdurend gedistantieerd.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts spreekt hier als fractievoorzitter van de VVD.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik wist niet dat ik namens de Partij voor de Dieren sprak, mijnheer de voorzitter. Ik wil het wel doen hoor, daar gaat het niet om.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw Geeraedts zegt voortdurend: we, hier, we.

De *voorzitter*: Uw interruptie was verhelderend. Ik stel voor dat mevrouw Geeraedts haar betoog vervolgt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het is wel lastig om steeds onderbroken te worden en zeker als het gaat over zaken die volgens mij zo logisch zijn als wat.

Ik zei dat wij de levensvatbaarheid van de sector niet goed in de gaten houden en met name de transitie naar de toekomst. Wij spreken steeds over de toegevoegde waarde in de Brabantse dierhouderij. Omdat wij die echter niet vinden, worden de stallen steeds groter, ontstaat er steeds meer verzet en worden de milieu- en vestigingseisen steeds zwaarder. Wij zijn inmiddels al zover dat iemand die een leuk onderscheidend concept wil opzetten, dat eigenlijk niet kan doen omdat hij gebonden is aan zeer zware eisen. Was dat nu oorspronkelijk de bedoeling van het reconstructiebeleid? Nee.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts, van uw nettospreektijd is nu nog één minuut over.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wat bedoelt mevrouw Geeraedts met dit verhaal?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mag ik mijn verhaal even afmaken, dan wordt dat wel duidelijk?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Nee. Mijn interruptie gaat over de opmerking over de transitie van de sector en over het feit dat mevrouw Geeraedts zegt dat het beleid te veel hangt op de vierkante meters van een bouwblok en er te weinig mogelijkheden zijn voor innovatieve ontwikkelingen binnen een sector die zich moet vernieuwen om aan de transitie te kunnen voldoen. Althans zo heb ik het begrepen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij hebben ons nu alleen maar druk gemaakt over de bouwblokken en over de procedures terwijl er misschien heel iets anders aan de hand is. Als ik mijn verhaal even mag afmaken, dan zult u dat vanzelf horen.

Wij – de VVD dus – vinden vooruitlopend op de commissie-Van Doorn dat er een transitie moet komen, zowel voor het creëren van toegevoegde waarde voor de familiebedrijven in het Brabantse land als misschien ook voor de grote productie waarvan VION afhankelijk is. VION biedt werk aan 27.000 mensen en heeft een omzet van €9 mld. De vraag is wat je daarmee doet. Je kunt wel zeggen dat je daar niet mee te maken hebt, maar het is wel de situatie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik was net in verwarring. Ik hoorde namelijk een verhaal dat ik de afgelopen vier jaar nog nooit gehoord heb van mevrouw Geeraedts. Vergeef mij die verwarring. Ik ben heel blij met dit verhaal.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ben nog niets eens klaar en dat bent u al blij, mevrouw Verstappen.

De *voorzitter*: Dat moet u dan maar even incasseren, mevrouw Geeraedts.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik ben natuurlijk ook argwanend. Ik ben blij dat mevrouw Geeraedts het woord transitie in de mond durft te nemen en een heleboel zaken noemt waarop wij de afgelopen vier jaar gehamerd hebben en waarover wij de VVD nooit hoorden.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, komt u tot uw interruptie, anders gaat het echt te lang duren. U

neemt een hele aanloop, komt u nu snel tot uw interruptie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Enkele Statenvergaderingen geleden kon een grote kippenboer nabij de Limburgse grens niet uitbreiden naar mega-formaat en toen riep mevrouw Geeraedts: Dan schrappen wij toch wat Natura 2000-gebieden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wie deed dat?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): U! In de Staten. Ik wil u daaraan even herinneren want ik ben heel benieuwd of u bij die transitie ook het natuurbeleid wilt wijzigen. Zegt u: die natuur schrappen we, of neemt u die ergens op in de transitie?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik weet niet of ik dat toen heb gebracht in relatie met die kippenboer. Ik heb wel gevraagd of wij niet een beetje dwaas bezig zijn omdat wij in Brabant 26 Natura 2000-gebieden hebben. Soms gaat het om heel kleine gebiedjes. Moeten wij die allemaal in stand houden? Op dit moment hebben wij er niet eens geld voor. Dat is helemaal een probleem. Waarschijnlijk heb ik dat toen op die manier gezegd. Mevrouw *Verstappen* haalt mijn opmerking een beetje uit haar verband. Ik weet niet meer precies wat de vraag was. Mevrouw *Verstappen* zegt zoveel!

De *voorzitter*: Nu bent u in verwarring.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw *Geeraedts* had het toen niet over kleine gebiedjes – die zijn overigens belangrijk als stepping stones – nee, zij riep: "dan schrappen wij toch gewoon een paar Natura 2000-gebieden!" Bovendien klinkt die roep ook uit het VVD-CDA-kabinet. Past dat binnen de duurzame transitie die mevrouw *Geeraedts* voor ogen heeft?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij moeten ervoor oppassen om straks niet de familielandbouw de das om te doen. Wij vinden namelijk dat familiebedrijven gewoon de kans moeten krijgen. Wij moeten er ook voor oppassen een bedrijf als

VION de das om te doen. Dat bedrijf is namelijk zeer belangrijk voor onze regio.

Ik vind dat in de komende periode niet alleen de commissie-Van Doorn maar ook wij als Staten een discussie moeten aangaan met agrariërs, met burgers en met de verwerkende industriële bedrijven. Die discussies kunnen leiden tot een basis voor de ontwikkeling van en voor een transitie naar florerende familiebedrijven in het buitengebied – daarbij past ook natuur – en tot industriële bedrijven. Die laatste moeten dan naar industrie-terreinen, zij horen niet in het buitengebied thuis.

De *voorzitter*: Mevrouw *Slegers*.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Kortom, mijnheer de voorzitter, de Reconstructie moet....

De *voorzitter*: U zet alleen maar komma's. Het woord is aan mevrouw *Slegers*.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik zou mevrouw *Geeraedts* de gelegenheid willen geven om die zin af te maken, want daar zat ik nu net op te wachten. Met uw welnemen, voorzitter: mevrouw *Geeraedts*.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Kijk, mijnheer de voorzitter!

De *voorzitter*: Mevrouw *Slegers* weet al wat u gaat zeggen. Gaat u door!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U kunt mij beter eerst laten uitpraten voordat u mevrouw *Slegers* het woord geeft! U moet het nu immers toch doen.

De *voorzitter*: Dan moeten wij het Reglement van Orde aanpassen. Dat doen wij later wel eens.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijn conclusie is dat de Reconstructie in de komende periode gereconstrueerd moet worden.

Mevrouw *Slegers* (SP): Daar zat ik op te wachten, voorzitter. Mevrouw *Geeraedts* schept hiermee een beetje licht in de duisternis, want ik was net zo in verwarring als mevrouw *Verstappen*. Ik kwam even

naar voren om verduidelijking te vragen en die geeft mevrouw Geeraedts mij nu. Zij zegt in feite hetzelfde als wat de SP net heeft gezegd over de Reconstructie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Slegers wil toch niet zeggen dat ik ook namens de SP sprak?

Mevrouw *Slegers* (SP): Nee, maar ik constateer wel dat de VVD na jaren van meehobbelen op de trein van grootschaligheid nu toch tot een ander inzicht is gekomen. Ik kan daarvoor alleen maar complimenten geven: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald! Wij hebben elkaar de afgelopen week al eerder gesproken, bijvoorbeeld dinsdagavond toen er allerlei deskundigen aanwezig waren die precies dit zeiden. Ik ben blij dat mevrouw Geeraedts daarvoor ontvankelijk blijkt te zijn want dan kunnen wij de komende jaren een heel eind komen met die transitie. Ik wil haar alleen vragen het vast te houden, want dat de VVD dit wil, is heel belangrijk voor het succes van die transitie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik ben blij dat mevrouw Slegers ons die macht toekent. Dat vind ik wel leuk. Zij had dit wel kunnen verwachten, gezien onze houding op 19 maart. Toen hebben wij heel duidelijk aangegeven welke kant wij uit wilden. Het heeft even broedtijd nodig gehad. Ik heb nu geprobeerd om het te verwoorden. Het is een beetje lastig als je steeds wordt onderbroken.

De heer *Martens* (GroenLinks): Mevrouw Geeraedts wil graag een verandering in de landbouwstructuur, maar wij beslissen vandaag wel over een aantal lopende zaken waardoor in Brabant veel grote bedrijven kunnen komen. Denkt mevrouw Geeraedts niet dat het gevolg daarvan is dat de transitie onmogelijk wordt? Juist de gezinsbedrijven zullen binnen nu en twee jaar verdwijnen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk niet dat het zo is. Nogmaals, er moet een onderscheid gemaakt worden. Wij nemen een besluit, wij wijzigen ons beleid en wij hebben rekening te houden met de belangen die dan spelen: de lopende zaken. Dat is niet anders. Als je een beleid verandert, is het niet

zo dat je vanuit een blanco situatie kunt redeneren. Dat is de ene kant. Anderzijds kun je ook een visie ontwikkelen en aangeven wat je in de toekomst wilt; wat wil je met elkaar; wat willen de gemeenten. Die twee dingen staan nu even naast elkaar.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Geeraedts, Wagemakers en Vreugdenhil wordt het volgende amendement ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011;

gelezen het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1, intensieve veehouderij;

overwegende dat:

- *Provinciale Staten op 17 december 2010 de aanpassing Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1 gewijzigd hebben vastgesteld en tevens de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 2 hebben vastgesteld;*
- *de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1 inclusief de op 17 december 2010 vastgestelde wijziging thans reeds in werking is getreden;*
- *de op 17 december 2010 vastgestelde aanpassing inhoudt een definiëring van het begrip "lopende zaken" als bedoeld in artikel 9.5 (3.6.6 oud) lid 1 aanhef van de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1;*
- *ondanks herhaalde verzoeken pas ná 17 december 2010 door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten inzake is gegeven in de gegevens met betrekking tot de "lopende zaken";*
- *hieruit is gebleken dat in een groot aantal gevallen niet de ondernemer, maar gemeenten het initiatief hebben genomen tot bedrijfsverplaatsingen te komen;*
- *enerzijds het rechtszekerheidsbeginsel verplicht dat de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1 voorziet in een goede regeling voor "lopende zaken" en anderzijds recht moet worden gedaan aan het besluit van Provinciale Staten in hun vergadering van 19 maart 2010 om geen nieuwe intensieve veehouderijen meer toe te laten;*
- *het voorliggende voorstel 12/11 A een zodanig verruiming van het begrip "lopende zaken" bevat dat afbreuk wordt gedaan aan het besluit van Provinciale Staten in hun vergadering van 19 maart 2010;*

besluiten het Statenvoorstel 12/11 A in die zin te amenderen, dat het bestaande artikel 9.5 vierde lid als volgt komt te luiden, onder toevoeging van een vijfde lid:

Artikel 9.5, vierde lid:

Van een van vóór 20 maart 2010 daterend concreet initiatief tot verplaatsing van een intensieve veehouderij als bedoeld in het tweede lid onder a, is sprake, indien vóór 20 maart 2010 het gerechtvaardigde vertrouwen is gewekt dat planologische medewerking aan deze verplaatsing zal worden verleend;

Gerechtvaardigd vertrouwen kan slechts worden aangenomen voor zover:

- a. sprake is van een vóór 20 maart 2010 ingediende schriftelijke aanvraag tot verplaatsing van een intensieve veehouderij naar een concrete locatie en waarvan het college van burgemeester en wethouders c.q. de raad dan wel een daartoe krachtens een vóór 20 maart 2010 genomen mandaat besluit bevoegde ambtenaar schriftelijk te kennen heeft gegeven hieraan zijn medewerking te verlenen; of*
- b. het college van burgemeester en wethouders c.q. de raad vóór 20 maart 2010 een planologische procedure voor de verplaatsing van een intensieve veehouderij naar een concrete locatie heeft opgestart.*

Bovendien moet voldaan worden aan het bepaalde in artikel 9.4, vijfde lid onder a en c.

Artikel 9.5, vijfde lid:

Van het opstarten van een planologische procedure als bedoeld in het vierde lid onder b is slechts sprake, indien:

- a. voor het geval het betreft een bestemmingsplan-procedure, het overleg ex artikel 10 Bro 1985 is gestart of de kennisgeving ex artikel 1.3.1 Bro is gepubliceerd; of*
- b. voor het geval het betreft een artikel 19 Wro (oud) procedure dan wel een projectbesluit, de procedure ex artikel 19a Wro (oud) is gestart dan wel de kennisgeving ex artikel 1.3.1 Wro is gepubliceerd; of*
- c. het betreft een voorbereidingsbesluit dat in werking is getreden vóór 20 maart 2010.*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A1.

Het woord is aan de heer Wagemakers van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Het is al een paar keer gezegd: 19 maart was een historische dag voor deze provincie en ook voor Nederland. Op 19 maart hebben wij hier in deze Staten gezegd: Niet meer! Wij stoppen met uitbreiding in

de dorpen en bij de natuur. Wij willen af van de groei. Om een van onze raadsleden in de provincie te citeren: genoeg is genoeg! Mevrouw Verstappen als ik zeg: Wij denken, dan spreek ik namens de fractie van de Partij van de Arbeid. Wij denken dat dit nog steeds aan de orde is. De afgelopen maanden en weken hebben wij nogal wat afdelingen, gemeenteraadsleden, burgers, boeren en bedrijven bezocht. Het is ons opgevallen dat er sprake is van een eensgezindheid in denken als het gaat over de toekomst. Veel boeren zeggen dat het hier een beetje te gek wordt. Ik kom straks nog even terug op de rol van de boeren, de bedrijven en de Staten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Het is heel mooi dat de PvdA de laatste maanden de boer op is gegaan. De PvdA heeft de afgelopen 37 jaar in de coalitie gezeten die deze kant is opgegaan. Had de PvdA toen geen contact met de boeren? Het is niet zo dat pas recentelijk het ene na het andere boerenbedrijf de deuren moet sluiten.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik dank mevrouw Verstappen voor deze opmerking.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het is een vraag. Is de PvdA niet eerder de boer opgegaan? Dan had zij deze tendens al eerder kunnen zien?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Een tijd geleden kwamen hier de initiatiefnemers van Megastallen Nee. Als ik mevrouw Verstappen goed begrijp, zou er in deze Staten voor dat moment nooit over gesproken zijn. Dat is niet waar. Hierover is lang, breed en uitvoerig gesproken tijdens de opzet van de Reconstructie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Daarom heb ik mijn vraag ook gesteld. Die geluiden waren er toen ook al. Burgers voelden zich niet gehoord.

De *voorzitter*: Dat is wat de heer Wagemakers zei. Ik stel voor dat hij even zijn betoog vervolgt.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik vind het een beetje te gemakkelijk om te zeggen dat wij dat honderd

jaar eerder hadden moeten doen. Dingen zijn gegroeid zoals zij gegroeid zijn en wij als Staten hebben perfect inbegrepen en in het bijzonder op 19 maart. Dat hebben wij goed gedaan voor Brabant en dat hebben wij goed gedaan voor Nederland. Het beleid is later ook door verschillende provincies overgenomen en staat ook landelijk uitgebreid in de belangstelling. Ik kan het niet anders zeggen.

Ik heb op 19 maart gezegd dat wij de puzzel dicht willen leggen door te beginnen met de hoekpunten en randen. Ik heb toen ook gezegd dat wij de volgende stukken sorteren op kleur. Een van die kleuren betreft de afwaartse beweging. Het kan niet zo zijn dat die afwaartse beweging stil wordt gezet. Die is immers van levensbelang. Een intensieve veehouderij, een kleine boer met varkens op het Kerkplein in de Dorpsstraat moet daar weg. Als dat niet gebeurt, kan daar geen enkele woning gebouwd worden, kan het bejaardenhuis niet uitbreiden en kan de kerk geen nieuwe pastorie bouwen. Het staat daar stil!

Wij zijn volop bezig met de IDOP's (Integrale Dorpsontwikkelingsplannen). Er is zelden zo'n enthousiast product geweest in de provincie als de IDOP's. Zij kunnen zich echter niet ontwikkelen als de aanwezige boerenbedrijven daar niet verdwijnen. Dat heeft te maken met de bestemmingsplanprocedures en met een geurcirkel. Die moeten er dus uit. Dat is vandaag onderdeel van beraadslaging.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! De heer Wagemakers heeft gelijk als hij zegt dat alle zaken die nu voorliggen betrekking hebben op ondernemers die met hun bedrijf niet kunnen blijven op de plaats waar zij nu zitten. Is hij ervan overtuigd dat de verplaatsing van deze bedrijven naar de beoogde plek in alle gevallen gewenst is c.q. een verbetering is?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Staat u mij toe het antwoord over ongeveer vier minuten te geven, want dan kom ik precies op dat punt. Zo is de volgorde van mijn inbreng.

Die afwaartse beweging is zo belangrijk dat wij die moeten blijven steunen. En dit is slecht een klein

onderdeel van de reconstructie. Wat heeft dit tot gevolg? Er vindt een enorme verandering plaats bij de burgers in Brabant. Dat geldt zowel voor de mensen in de dorpen als voor de mensen in het buitengebied. Er vinden ook grote veranderingen plaats bij de ondernemers in de intensieve veehouderij. Wij hebben op 19 maart besloten dat wij ermee stoppen, maar dan ben je als wetgever wel verplicht overgangsmaatregelen te maken. Vanaf maart tot op dit moment hebben wij dat ook willen doen. Wij hebben vaak gevraagd waar het precies om ging. Er hebben veel discussies plaatsgevonden in de provincie. Er werd gezegd: het zijn er 200, het zijn er 400 en uiteindelijk blijkt dat het gaat om ongeveer 40 gevallen. Een paar gevallen voldoet aan alle criteria, dus daarover mogen wij niets meer zeggen. Er is nog een klein aantal over. Ik kom daarop dadelijk terug.

Naar de mening van mijn partij mag het in gang zetten van die afwaartse beweging niet leiden tot nieuwe problemen. De provincie beschikt over een uitgebreid instrumentarium. Ik verwijs naar de Verordening ruimte 1. Per 1 maart komt nr. 2 erbij. De gemeenten hebben hun bestemmingsplannen met een hele rits procedures en regels daaronder.

Voor mijn beeldvorming ga ik even terug naar de gemeente Tilburg waar ik woon. Dit is niet namens de Partij van de Arbeid, ik woon daar zelf.

Tilburg was een stad vol fabrieken: wolfabrieken, spinnerijen, etc. De hele stad was een grote wollen stoffenindustrie. In 1960 stonden die fabrieken leeg. De stad was kaal; het was heel erg. Een aantal jaren had men verzuimd hier stevige maatregelen te nemen. Ik maak die vergelijking omdat wij dit bij de intensieve veehouderij wél doen. Wij halen de bedrijven weg uit de dorpen omdat wij dat nodig vinden. Waar gaan wij met die bedrijven heen? Wij moeten ervoor waken problemen te veroorzaken op een andere plaats. Dat willen wij niet. Wij zien dat er in de provincie spraakverwarring ontstaat over wie wat moet doen en wie wat doet. De provincie geeft kaders en limieten aan in het kader van haar beleid inzake de ruimtelijke ordening. Zij stelt vast wat wel en niet is toegestaan in bepaalde gebieden; vaak met gevallen en vaak met grenzen. Daarna komt het gemeentelijke beleid aan de orde. De

gemeente maakt met onze verordening uiteindelijk een bestemmingsplan buitengebied. Wij weten niet of het daar goed gaat. Wij krijgen veel klachten uit de dorpen. Wij willen graag kunnen controleren of de afwaartse beweging landt in een LOG en niet in de verweving. Wij vragen daarom de Staten in te stemmen met een motie, waarin GS gevraagd worden om in de toekomst alle verplaatsingen te controleren op de beleidsonderdelen die horen bij een bestemmingsplanprocedure en alle gevallen waarin nu en in de toekomst sprake is van verplaatsing ter goedkeuring aan te bieden aan PS. De discussies in de dorpen zijn positief over de afwaartse beweging, maar negatief over waar een en ander landt.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Die motie klinkt ons sympathiek en noodzakelijk in de oren. Geldt dat ook voor de zaken die nú voorliggen?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Nu en in de toekomst. Wij hebben gekozen voor een motie omdat die een opdracht inhoudt voor GS. Wij hebben niet gekozen voor een amendement als aanvulling op de verordening. Het klinkt misschien wat technisch. Daarnaast vragen wij voor de nieuwe periode extra ondersteuning voor de griffie. Het lijkt ons verstandig om dit mee te nemen in de onderhandeling over het nieuwe bestuursakkoord.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik vind die motie erg interessant. Ik interpreteer haar eigenlijk als een soort brevet van onvermogen aan uw eigen college, mijnheer Wagemakers. Uw partij maakt daar immers deel van uit.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik zal even hardop biechten. Eigenlijk hebben wij het over gemeentelijk beleid en daar gaan wij niet over. Wij zien echter wel dat er dingen gebeuren die men in Brabant niet wenselijk vindt. Wij als Partij van de Arbeid krijgen hierover de laatste tijd veel vragen. Wij weten geen andere oplossing dan het provinciebestuur op te dragen extra controle uit te oefenen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan interpreteer

ik het als machtsgreep ten aanzien van de gemeente en als een brevet van onvermogen ten aanzien van het college. Zo stelt de heer Wagemakers het hier.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Dat kan zo zijn, mevrouw Lestrade, maar als wij als Staten een afwaartse beweging vanuit een dorp toestaan, zijn wij op grond van onze verordening niet gerechtigd om de plaats aan te wijzen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Het is heel goed dat de heer Wagemakers zegt dat zijn fractie de laatste tijd deze geluiden bereiken. Ik kan niet anders dan het eens zijn met mevrouw Lestrade, want sommige andere fracties hebben die geluiden al jaren geleden bereikt en zij hebben dat ook aangegeven. Waarom heeft de PvdA dit altijd laten liggen?

De heer Wagemakers spreekt steeds over procedures en over het feit dat een en ander niet de verantwoordelijkheid is van de provinciale overheid en tegelijkertijd wil hij nu toch ingrijpen. Ik ben dat met hem eens. De SP zegt dat als een overheid haar verantwoordelijkheid laat liggen, een andere overheid die moet oppakken. Dat vragen de burgers van ons. Maar hoe rijmt de heer Wagemakers dat met elkaar?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik zat in dezelfde commissievergadering als mevrouw Slegers. Wij hebben in bijna gelijke woorden gesproken over de afwaartse beweging. Ik was er erg verheugd over dat mevrouw Slegers dat ook zo vond. Wij moeten echter ook constateren dat als bedrijven die afwaartse beweging willen maken, zij nergens meer welkom zijn. De provincie kan niet tegen een gemeente zeggen: u moet die bedrijven nemen. Wij kunnen alleen maar via een verordening aangeven in welke gebieden die bedrijven wel mogen komen en hoe groot zij mogen zijn. Als het dan anders is dan wat de gemeente wil, kunnen wij niets meer doen. Op gemeentelijk niveau kan dat wel. Ik weet niet of mevrouw Slegers of mevrouw Geeraedts heeft gezegd dat bepaalde gemeenten er heel zorgvuldig mee omgaan, maar dat geldt helaas niet voor elke gemeente. Dat is het dilemma van onze fractie. Hoe kunnen wij nog invloed uitoefenen op de plaats waar die bedrijven terechtkomen?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Toen de burgers hier waren met het burgerinitiatief werd er een gloedvol verhaal gehouden door een lid van de fractie van de Partij van de Arbeid over landbouwtransitie. Er moest een landbouwtransitie plaatsvinden! Wat de heer Wagemakers nu zegt, vind ik eigenlijk een heel slap aftreksel. De enige transitie die ik hoor is dat de landbouw gewoon blijft bestaan, maar dat er wat zorgvuldiger naar plekken gekeken moet worden.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Als u mij toestaat, wil ik hierop aan het einde van mijn betoog terugkomen. Dat past in de volgorde van mijn betoog.

De *voorzitter*: U heeft nog netto vijf minuten spreektijd.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben reden voor die extra ondersteuning van de griffie. Wij lezen via de pers – vaak in het Brabants Dagblad – over achtergronden van bijvoorbeeld verplaatsters of over de milieuvergunning, maar daarover gaat het vandaag niet. Wij zijn van mening – ook in de vorige periode toen de fractie groter was – dat wij niet genoeg middelen en tijd hebben om dat researchwerk te kunnen doen. Wij zouden daarom in de toekomst de griffie willen uitbreiden met een ondersteuning van technische en inhoudelijke aard om ons met dit brede dossier te kunnen helpen. Nogmaals, het gaat niet alleen over de intensieve veehouderij, het is breder. Wij kunnen immers allemaal constateren dat bijna iedereen in de provincie met dit item bezig is. Maar dat is voor de toekomst.

Er is de laatste tijd links en rechts veel gesproken over wat er op 19 maart gebeurd is. Wij hebben te maken met de Staten, met de gemeenten, met bewoners en met bedrijven. Het zou goed zijn als ook de bedrijven in de geest van 19 maart mee zouden doen. Moeten de bedrijven altijd de grenzen opzoeken? Binnen de kaders mogen zij dat doen, maar het zou een mooie geste zijn als de bedrijven van de intensieve veehouderij zich houden aan de regels en in de geest van 19 maart oplossingen zoeken. Zorg nu voor die inplanting; zorg ervoor dat de omgeving tevreden is. Het is een

kleine moeite om de burgers in de omgeving in de gordijnen te jagen, maar het is naar onze mening bescheiden ook een kleine moeite om met coöperatief gedrag tot een oplossing te komen. Mevrouw Slegers zei dat ook al.

Wij zien dat de kleinschalige bedrijven perfect samenwerken; zij zijn ook een soort protestclub tegen de grote bedrijven. Dat noemen wij de geest van 19 maart. Het zou ook goed zijn als organisaties rondom bedrijven in de geest van 19 maart blijven meewerken en hun best blijven doen. Dat is niet altijd het geval. Het zou ook goed zijn als de Boerenleenbank actief wordt voor verplaatsters naar gebieden die moeilijker zijn om ingeplaatst te worden. Ook hier constateren wij enige spanning op de lijn.

Voorzitter. Wij zijn in onze provincie en in dit huis al een tijdje bezig met de agenda voor de landbouw. Dat is ook gevraagd op 19 maart. De nieuwe agenda, het nieuwe denken, het op een andere manier met elkaar het buitengebied inrichten, dat is een beweging. Het is de Staten bekend dat retail meedoet, dat de producenten meedoen aan een nieuwe manier van coöperatief denken en werken. Het gaat niet meer over de kiloknallers, maar meer over de kleinschalige winkels en over het op een goede manier produceren. Het gaat veel verder dan een stukje kaas kopen bij een geitenboer, maar dat was wel een mooi voorbeeld deze week.

De commissie-Van Doorn is hiervoor in het leven geroepen. Wij roepen niet alleen de nieuwe Staten maar ook de bedrijven en hun vertegenwoordigers op, hieraan mee te doen. Wij willen graag doorgaan met de reconstructie. Mevrouw Geeraedts heeft een interessante oproep gedaan. Wij willen graag meedenken over hoe wij in de nieuwe bestuursperiode de reconstructie nog eens tegen het licht kunnen houden, maar vergeet niet dat er geweldige natuur ontwikkeld is, dat het water weer op een manier loopt en dat wij nu spreken over één sector van de reconstructie.

Voorzitter. Ik overhandig u graag de aangekondigde motie.

De *voorzitter*: Door het lid Wagemakers wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011, gelezen het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1, intensieve veehouderij;

overwegende dat:

- *Provinciale Staten op 17 december 2010 de aanpassing Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1 gewijzigd hebben vastgesteld;*
- *de Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1 inclusief de op 17 december 2010 vastgestelde wijziging reeds in werking is getreden;*
- *deze maatregelen direct doorwerken en kaderstellend zijn voor de verdere uitwerking en gemeentelijke bestemmingsplannenmaatregelen onderdeel zijn van een serie beleidsonderdelen waaraan een bestemmingsplan moet voldoen;*
- *deze lopende zaken vaak voortkomen uit een afwaartse beweging en op een nieuwe locatie terechtkomen;*
- *deze vestigingen op nieuwe locaties geen hinder mogen geven aan de omgeving en rekening moeten houden met de afstand tot woonkernen, culturele waarden enz., enz.;*

dragen GS op:

- *alle verplaatsingen te controleren op de beleidsonderdelen die horen bij een bestemmingsplanprocedure;*
- *alle gevallen waarvan nu en in de toekomst sprake is van verplaatsing deze ter goedkeuring aan te bieden aan PS, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M3.

Het woord is aan de heer Martens van de fractie van GroenLinks.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil beginnen met de Staten enkele vragen voor te leggen.

- Willen wij meer megastallen in Brabant of willen wij meer boeren hebben?
- Willen wij op een stukje grond van 1000 meter bij 1000 meter 80.000 varkens of toch liever twee biologische boerderijen die ook nog eens ruim in het groen liggen?
- Willen wij dat Brabant in de toeristengidsen vermeld staat als een provincie om te vermijden, of willen wij juist dat in die gidsen staat dat de mensen naar Brabant toe moeten komen?

Volgens mij geven wij hier allemaal hetzelfde antwoord op. Maar dan moeten wij wel de consequenties trekken. De vee-industrie moet dan zo snel mogelijk omgevormd worden naar een toekomstbestendige landbouw die past in de aard en de schaal van ons mooie Brabant. Hopelijk komt de commissie-Van Doorn die de toekomst van de landbouw in Brabant onderzoekt, met goede ideeën over hoe het anders kan en moet. Om de commissie een handje te helpen: het verkiezingsprogramma van GroenLinks mag zij zonder bronvermelding overschrijven. Hier is plagiaat toegestaan!

Ook landelijk is de discussie gelukkig goed op gang gekomen. Het kabinet heeft toegezegd met een visie te komen over hoe het toch anders kan. Ons Tweede-Kamerlid Rik Grashof heeft zojuist hier in het Provinciehuis een wetsvoorstel gelanceerd hoe te komen tot een groenere, duurzamere en diervriendelijkere landbouw. Ik ben het met de woordvoester van de VVD eens dat dan de levensvatbaarheid van de sector inderdaad weer wel op de kaart kan komen.

Maar goed, vooruitlopend op de realisatie van die ombuigingen moeten er nu wel maatregelen genomen worden. Die adviezen moeten natuurlijk niet als mosterd na de maaltijd komen. Of erger nog, dat de maaltijd al opgegeten is door de grootste en snelste eter en er voor de gezinsbedrijven slechts een kruimeltje overblijft.

De fractie van GroenLinks pleit daarom voor twee acties.

Mevrouw *Verstappen* (GroenLinks): Voorzitter! Er ontstaat bij mij vaak verwarring over wat de heer Martens namens GroenLinks naar buiten brengt. Zojuist buiten op het plein zei hij dat hij die grootschaligheid niet wil en terug wil naar familiebedrijven. De heer Martens heeft het vaker over....

De *voorzitter*: Komt u nu tot uw vraag? Geen lange verhalen, mevrouw Verstappen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik ben hierdoor verwarring. Enerzijds zegt de heer Martens dat hij voor biologisch is en anderzijds vindt hij intensieve veehouderij prima als die op familieniveau

plaatsvindt.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik herhaal wat ik gezegd heb. GroenLinks is voor een groenere, duurzamere en diervriendelijkere landbouw. Misschien kan ik daaraan toevoegen dat biologische landbouw daarvan een goed voorbeeld is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Een goed voorbeeld, maar voor GroenLinks mag de intensieve veehouderij blijven bestaan?

De heer *Martens* (GroenLinks): Nee, ik heb duidelijk gezegd dat de vee-industrie absoluut niet kan doorgaan in haar huidige vorm. Ik denk dat er andere diervriendelijke methodes zijn die niet specifiek binnen de normen van biologische landbouw passen.

Ik sprak over twee acties die wij vandaag moeten nemen om te voorkomen dat wij achter de normen aanlopen voordat die transitie er is. Wij moeten uitvoering geven aan de mede door GroenLinks ingediende en aangenomen motie in de Tweede Kamer waarin wordt gepleit voor een tijdelijke stop op het afgeven van vergunningen voor veebedrijven. Die tijdelijke stop moet wat ons betreft zo snel mogelijk van kracht worden in Brabant. De Partij voor de Dieren zal daartoe ook namens ons een motie indienen.

Het tweede dat snel moeten gebeuren, is het afschaffen van de LOG's. Wij hebben op 19 maart afgesproken dat 1,5 ha de norm moet zijn in Brabant en dat er eventueel in LOG's een mogelijkheid zou zijn voor ontheffing naar 2,5 ha. Wij hebben toen al gezegd – en dat blijkt nu werkelijkheid te worden – dat het de norm zal worden dat bedrijven in LOG's naar 2,5 ha zullen groeien. Wij hebben een motie opgesteld om de LOG's zo snel mogelijk te schrappen, want 1,5 ha biedt volgens onze fractie voldoende ontwikkelingsmogelijkheden naar een diervriendelijke landbouw.

Vandaag zijn de lopende zaken aan de orde. Een meerderheid van de Staten heeft ervoor gezorgd dat er nog steeds geen uitsluitsel is over de definitie lopende zaken. Dat is niet meer uit te leggen aan de mensen buiten deze zaal: burger, boer of buitenlui.

Bijna een jaar geleden hebben wij de eerste stap naar een ander soort landbouw al gezet. De Brabanders zijn in groten getale naar het Provinciehuis gekomen en nog meer Brabanders hebben hun handtekening onder het burgerinitiatief gezet, met als boegbeeld de onvermoeibare Sonja Borsboom. Bij de lopende zaken is voor ons het uitgangspunt dat wij een betrouwbare overheid willen zijn; een betrouwbare overheid voor alle Brabanders. Op 19 maart hebben wij al gezegd dat er slechts sprake kan zijn van een lopende zaak als er inderdaad een vergunning is aangevraagd. Wij zijn weggewuifd toen wij die opmerking maakten, maar afgelopen december is dat standpunt hier Statenbreed aangenomen. Het moge duidelijk zijn dat wij nog steeds vasthouden aan dat standpunt. Helaas blijkt er nu een meerderheid te zijn voor een versoepeling van die definitie. Dat zorgt ervoor dat er toch nog meer megastallen komen die niemand wil hebben en die alleen in het voordeel zijn van projectontwikkelaars die geld willen verdienen ten koste van de bewoners in een gebied.

Ik kom een stukje in de richting van de fractie van de PvdA. Willen wij dan geen oplossingen bieden voor de knelpunten bij de natuurgebieden c.q. bij de bebouwde kom? Natuurlijk wil de fractie van GroenLinks dat ook, maar dat kan ook op andere manieren dan het laten doorgaan van de lopende zaken met als consequentie dat er megabedrijven ontwikkeld worden die niemand wil. Wat ons betreft moeten de gemeenten en de provincie hiervoor samen de verantwoordelijkheid nemen. Wij hebben hiervoor een motie opgesteld. Waarschijnlijk kunnen wij die samen met de PvdA indienen, maar dat moeten wij even bekijken in de pauze. In die motie stellen wij voor andere oplossingen te vinden. In de motie wordt gevraagd om te bezien of er überhaupt nog wel vraag is naar verplaatsing van een bedrijf. Als er een goede beëindigingsregeling komt, denken wij dat het aantal boeren dat wil verplaatsen niet meer zo groot zal zijn. Wil hij zijn bedrijf toch op een andere locatie voortzetten, dan menen wij dat hij terecht kan op een bestaande locatie van maximaal 1,5 ha die wel op een goede plek ligt en waar geen sprake is van negatieve gevolgen voor omwonenden of voor de omgeving.

Zoals ik al zei: het kiezen voor een bedrijfsvoering die perspectief biedt, moet aantrekkelijk gemaakt worden zowel voor de boer als voor de natuur en het landschap in Brabant als voor de omwonenden. Op die manier kunnen wij ervoor zorgen dat over vier jaar de provincie Noord-Brabant niet meer als nummer één staat op de lijst van provincies met de meeste megastallen maar op nummer één op de lijst van provincies met de meest toekomstbestendige landbouw. Laat dat over vier jaar het grootste succes zijn dat wij als Staten hebben bereikt. Aan GroenLinks zal het niet liggen!

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): De heer Martens suggereert dat bij de lopende zaken die nu voorliggen nogal wat projectontwikkelaars zitten. Ik wil graag dat hij man en paard noemt. Bij welke lopende zaken is dat het geval? Ik wil graag een concreet antwoord op de vraag in welke van de 31 situaties er sprake is van projectontwikkelaars die daar megastallen gaan oprichten.

De heer *Martens* (GroenLinks): Als er gesproken wordt over vijf of zes hectare of zelfs nog meer, zie ik dat niet meer als boeren maar als projectontwikkelaars die over de rug van de bewoners daar een inkomen willen verdienen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Hoeveel zijn er dat op de lijst?

De heer *Martens* (GroenLinks): Al is het er maar één, ik vind dat dit niet nodig moet zijn in Brabant.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Wat stelde het college voor in dat ene geval?

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik heb het niet over één geval.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het was één geval. Ik kan het de heer Martens vertellen want ik heb de lijst wel gelezen. In één situatie ging het om een aanvraag voor vijf hectare. Het voorstel van het college was om dat bouwblok niet toe te staan.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Als wij

spreken over megastallen die groter zijn dan 2,5 ha, zie ik die boeren geen duurzame landbouw bedrijven.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat verhaal heeft de heer Martens al verteld. Hij geeft geen antwoord op mijn concrete vraag hoeveel projectontwikkelaars het betreft. Ik stel vast dat het er niet één is, het zijn allemaal gewoon gezinsbedrijven.

De *voorzitter*: Door de leden Martens en Van Schoonhoven worden de volgende moties ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

constaterende dat:

- *Brabant een toekomstbestendige landbouw voorstaat;*
- *hierin geen bedrijven passen groter dan 2,5 hectare;*
- *de huidige verordening toch nog de mogelijkheid biedt aan een aantal bedrijven (de uitzonderingsgevallen) om een groter bedrijf te ontwikkelen;*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *in overleg te treden met de uitzonderingsgevallen;*
- *te bezien welke mogelijkheden er zijn om te voorkomen dat de plannen om door te groeien naar bedrijven groter dan 2,5 hectare, worden uitgevoerd;*
- *alle betrokkenen hierbij zoveel mogelijk te betrekken, en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

overwegende dat:

- *in de LOG's de mogelijkheid bestaat om met ontheffing een bouwblok te ontwikkelen van 2,5 hectare;*
- *deze ontheffingsmogelijkheid regel lijkt te zijn geworden;*
- *een bouwblok van 1,5 hectare op een geschikte locatie nog voldoende ontwikkelingsmogelijkheden biedt;*
- *de mogelijkheid om door te groeien naar 2,5 hectare bouwblok de enige reden is waarom er een LOG is;*

spreken uit:

- *geen voorstander te zijn van LOG's;*
- *zo snel mogelijk de procedure op te starten om de LOG's uit de reconstructieplannen te schrappen;*
- *tot het moment waarop de LOG's zijn geschrapt GS op te dragen geen ontheffing te verlenen voor een 2,5 hectare bouwblok,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M4 en M5.

Het woord is aan de heer Vreugdenhil van de fractie van de ChristenUnie-SGP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Bedankt voor het woord, mijnheer de voorzitter. Afgelopen week hadden wij samen met de Brabantse agrarische jongeren een heel verfrissend en mooi debat over de toekomst van de agrarische sector. Daarbij kwam heel duidelijk naar voren dat zij goed konden leven met de scherpe grens die wij hier als Staten moesten trekken, dat zij blij waren met die duidelijkheid en dat er binnen die grenzen ook een toekomst was voor onze Brabantse boeren en voor het landelijk gebied. Dat moeten wij vooral vasthouden. Het besluit van 19 maart staat wat ons betreft absoluut niet ter discussie. Wij moeten ons ook niet uit elkaar laten spelen in dit debat. Op dit moment is aan de orde welke ontwikkelingen als lopende zaken kunnen worden betiteld. Het is deels een procedureel debat. Wij ontkomen er niet aan. Zoals de heer Wagemakers het zo mooi zegt: We zullen de laatste in de rij moeten aanwijzen.

Ik kan ook begrijpen dat hier een inhoudelijk debat doorheen speelt. Toen wij met een amendement op 17 december de verordening hebben aangepast, zijn er ook heldere grenzen gesteld. Uit de conceptonthefingen die het college ons gaf, kregen wij het gevoel – en dat werd breed gedeeld – dat de grenzen toch opgerekt zouden worden. Dat is niet goed geweest voor het vertrouwen. Dat heeft ook het vertrouwen geschaad bij de Statencommissie die een en ander inhoudelijk moest beoordelen.

Voorzitter. Wij betreuren het ook dat de Staten op woensdag in de krant moesten lezen welke gewijzigde verordening GS ter visie hadden gelegd. De Staten waren daarover niet geïnformeerd. De reacties op die tervisielegging konden tot eergisteren worden ingediend en nu worden wij geacht daarover vandaag een beslissing te nemen. Dat is niet goed en het is ook niet uit te leggen aan de Brabantse burgers. De Staten zijn een niet te managen factor. Ik heb het vaker gezegd. Dat gevoel heeft ons bij dit proces bekropen. Mijn

fractie gaat dan ook absoluut niet mee in het terugdraaien van het besluit van 17 december, waar dit voorstel van GS in wezen toe dient.

De fractie van de ChristenUnie-SGP blijft bij de besluiten van 19 maart en 17 december. Op één punt wil zij een aanpassing voorstellen. Tijdens de behandeling in januari bleek namelijk dat een aantal gemeenten zelf het initiatief had genomen en de ruimtelijke regels volgens de regels in alle openbaarheid had opgestart. Daarbij zijn ook gemeenten die de procedure juist aangehouden hebben – de gemeente Landerd is in dit verband al genoemd – om juist het volksgezondheidsaspect mee te kunnen wegen. Zo hoort het. De brede afweging moet op gemeentelijk niveau plaatsvinden. Wij staan er pal voor om aan de criteria voor gerechtvaardigd vertrouwen toe te voegen: een planologische procedure die een gemeente vóór 20 maart in alle openbaarheid heeft opgestart. Het desbetreffende amendement is al ingediend door de VVD-fractie.

Voorzitter. Daarmee sluiten wij hopelijk dit procedurele debat hier in de Staten af. Wij willen bouwen aan een toekomst voor de agrarische sector in Brabant. Wij willen recht doen aan de zorgen voor volksgezondheid, landschap en leefbaarheid en ook onze fractie wil de fouten uit de reconstructie herstellen. Dat vergt echter nog de nodige debatten. Dat doen wij niet vandaag. Het is belangrijk dat wij vandaag wel de lopende zaken kunnen afronden en in de komende Statenperiode met elkaar stevig debatteren over een duurzame toekomst voor zowel de sector als het platteland. Dat is onze inzet in dit debat en in de komende periode.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Verstappen van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Sommigen hier hebben het over een betrouwbare overheid. Dat gebeurt in onze ogen om verplaatsingen erdoor te kunnen drukken. Voor wie zijn zij nu werkelijk betrouwbaar? Voor de boerenbedrijven die al velen jaren lang – bedrijf na bedrijf – moeten opdoeken? Voor de burgers die zich terecht grote zorgen maken over de gezondheidsrisico's van de

intensieve veehouderij: klein of megagroot? Betrouwbaar voor de dieren die met elke schaalvergroting de afgelopen twintig jaar een beter leven beloofd werd? De tijd om sprookjes te vertellen, is voorbij. Er waren goede redenen om een halt toe te roepen aan de "megamorfose" van het platteland en die redenen zijn er nog steeds. Ook deze uitzonderingsgevallen gaan van knelsituatie naar knelsituatie. Er wordt hier al jarenlang gesproken over een afwaartse beweging. En ja, die is duidelijk waarneembaar, want het gaat, zo wijzen veel rapporten uit en ook de recente duurzaamheidsbalans van Telos, mede door de intensieve veefabrieken slecht met Brabant wat de luchtkwaliteit, de bodem en het oppervlaktewater betreft en de vermessing die daaraan bijgedragen heeft. De soortenrijkdom is gedaald tot een luttele 13%. Van heel Europa scoort Brabant het slechts op al deze terreinen. Wij hollen van zoönose naar zoönose, van varkensgriep naar Q-koorts, naar MRSA en ESBL.

Voorzitter. Op deze afwaartse beweging en doorgaande verslechtering hebben wij vier jaar lang onafgebroken gewezen. Wij hebben samen met de SP de burgers opgezocht. Wij hebben het burgerinitiatief gesteund, ook in de beginfase, omdat de discussie in de Staten muur- en muurvast zat. De waarheid over de intensieve veehouderij wilde men, op een enkele partij na, niet onder ogen zien. Er is gebagatelliseerd en geridiculiseerd. De waarheid laat zich echter niet lang verdoezelen, de waarheid komt altijd bovendrijven en slaat ons op onverwachte momenten keihard in het gezicht, met soms een fatale afloop zoals nabestaanden van mensen die aan de Q-koorts overleden zijn, ons kunnen vertellen. Terwijl biologische bedrijven in Nederland vrijwel gespaard bleven van de Q-koorts, trekt een meerderheid van de hier verzamelde politici daaruit geen enkele conclusie; daarover in het vragenuurtje meer.

Een afwaartse beweging is voor sommigen slechts: weg uit het dorp naar het buitengebied. Alsof daar geen mensen wonen, alsof er dan geen vermessing meer plaatsvindt, alsof de MRSA niet van de vrachtwagens waait en op het vlees zit, alsof er dan geen dieren in de knel zitten, alsof er dan geen mensonterende diertransporten meer plaatsvinden

naar het buitenland, alsof dit ook maar iets verandert aan dit hele zieke systeem waarop Veerman zoveel jaar geleden al de vinger legde; alsof wij met een aspirientje een doodzieke patiënt kunnen redden.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA) Voorzitter. Mevrouw Verstappen zegt dat de waarheid altijd boven tafel komt. Ik ben dat volledig met haar eens. Mevrouw Verstappen heeft namens de PvdD op 19 maart ook motie M44 ondersteund. Daarin stond dat wij geen nieuwvestigingen meer wilden in LOG's, behalve waar reeds trajecten in gang zijn gezet. Wat heeft zij toen bedoeld met het steunen van die motie?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik heb al gereageerd op die motie. Het was destijds nogal verwarrend. Wij zijn ook apart gaan staan. Voor ons houdt deze motie hetzelfde in als waarop GroenLinks eerder gewezen heeft: wij willen dat er fatsoenlijk wordt omgegaan met de lopende zaken, maar niet door deze bedrijven op een andere plek op dezelfde wijze door te laten gaan. Wij zijn voor sanering of voor hulp bij omschakeling naar zorgboerderij of naar biologische boerderij. Hoe dan ook, wij moeten deze mensen zeker niet in de kou laten staan. Maar wij kunnen toch niet een ziekmakende vee-industrie weghalen bij een dorp en diezelfde ziekmakende vee-industrie vijf kilometer verderop in het buitengebied vestigen?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik respecteer de uitleg van mevrouw Verstappen, maar die is wel totaal anders dan de strekking van deze motie. In de motie staat dat nieuwvestiging in een LOG wel wordt geaccepteerd als er trajecten in gang zijn gezet. Nu geeft zij daar een andere uitleg aan. Ik constateer dat dit niet de waarheid is. Het zou eerlijker zijn als mevrouw Verstappen zou zeggen dat zij bij die stemming gewoon een fout heeft gemaakt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De waarheid is dat deze bedrijven van ons nieuw gevestigd mogen worden op andere plekken en in een andere vorm, zodat zij een gezonde dierhouderij worden in plaats

van een ongezonde intensieve veehouderij. Dat doet volkomen recht aan de strekking van deze motie.

Voorzitter. De hele discussie focust zich nu op deze uitzonderingsgevallen, terwijl wij het zouden moeten hebben over een transitie van de intensieve veehouderij. In plaats daarvan willen sommigen nog gauw wat ziekmakende bedrijven erdoor jassen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mevrouw Verstappen zegt dat wij ons focussen op de lopende zaken, maar daar hebben wij het vandaag ook over. Dat u er van alles wilt bijhalen, mevrouw Verstappen, dat moet u zelf weten, maar u moet ook een duidelijk antwoord geven. Mevrouw Kerkhof heeft het net gezegd: u hebt de vorige keer gewoon meegestemd, u hebt geen enkel onderscheid gemaakt, ook niet de interpretaties die u nu geeft. Wij hebben het vandaag over de lopende zaken. Het is prima dat u een beschouwing wilt houden over de transitie; dat heb ik ook gedaan. U moet echter wel duidelijk aangeven of u vindt dat wij die lopende zaken moeten regelen op de manier zoals dat in de motie is verwoord en waarvoor u hebt gestemd, of niet. Daarover moet u duidelijkheid verschaffen. De rest weten wij wel.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De motie zoals die net werd voorgelezen, is een formele uitspraak dat wij deze bedrijven niet in de kou laten staan. Ik heb al gezegd hoe wij die motie hebben begrepen en haar daarom gesteund hebben.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Begrip is kennelijk niet bij te brengen, want iedereen heeft zijn eigen interpretatie erover. Ik vind het wel raar dat mevrouw Verstappen zonder enige nadere uitleg gevraagd hebbende – dat doet zij immers altijd – toch deze motie heeft gesteund en nu zegt dat het zo niet bedoelde. Dan maakt zij zich toch wel een beetje belachelijk!

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Met deze motie wordt de formele uitspraak gedaan dat wij de lopende zaken, dus waar wij iets toegezegd hebben aan bedrijven, niet in de kou zullen laten staan. Daar

sta ik nog steeds volkomen achter. Dat steun ik op dit moment nog steeds. Bedrijven waaraan toezeggingen zijn gedaan, laten wij niet in de kou staan. Het gaat om de wijze waarop. Ook Veerle Slegers van de SP wees daarop. Er zou recht gedaan moeten worden aan het burgerinitiatief. Dan zullen wij gezondheidsmotieven moeten opnemen. Dat betekent dat deze bedrijven recht gedaan wordt maar het betekent niet dat zij kunnen doorgaan op dezelfde ziekmakende wijze als bij de intensieve vee-industrie.

De heer *Heijmans* (SP): Ik zou willen vragen om deze vliegenvangerij te stoppen. Mevrouw Verstappen heeft het recht op haar interpretatie van de motie en mevrouw Geeraedts op de hare. Als die verschillend zijn, is dat jammer maar iedereen heeft recht op zijn eigen interpretatie en steunt de motie op grond van zijn eigen uitleg.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Die uitleg heb ik al eerder gegeven. Het is vragen naar de bekende weg.

De Partij voor de Dieren verstaat onder afwaartse beweging iets heel anders, namelijk een drastische vermindering van het aantal dieren. Wij zullen de kringloop moeten sluiten en moeten inzetten op een grondgeboden, diervriendelijke en daarmee ook mens- en natuurvriendelijke dierhouderij. De intensieve vee-industrie heeft haar tijd gehad, of het nu gaat over kleine, middelgrote of megabedrijven. Vele kleintjes maken immers ook één groot bedrijf en daarom zitten wij met deze luchtkwaliteit, etc.

37 jaar coalitie CDA, PvdA en VVD hebben ons tot hier gebracht. Nu moeten wij op de blaren zitten, de gevolgen dragen en betalen voor alle schade die is aangericht. Wij moeten niet doorgaan op deze doodlopende weg en nog gauw een aantal uitzonderingsgevallen erdoor jagen!

Waarop vormen deze gevallen eigenlijk een uitzondering? Zijn zij minder vervuilend? De fijnstofuitstoot ervan is even hoog. Zijn zij minder gevaarlijk voor de volksgezondheid? Het aantal gevaarlijke stoffen is hoger! Bacteriën en virussen kunnen zich langer handhaven. Veroorzaken zij minder stank? Ga eens praten met de mensen die wonen in de nabijheid van deze megastallen. Zijn

zij beter voor het dierenwelzijn? Dat sprookje gelooft toch echt niemand meer. In plaats van de kop in het zand te steken zoals de coalitie van CDA,VVD en PvdA hier in Brabant 37 jaar lang deed, vaak met steun van andere partijen, zullen wij de feiten onder ogen moeten zien. Brabant is ziek, doodziek! De enige echte reële oplossing is saneren en omschakelen naar kleinschalige, grondgebonden biologische kwaliteitsproductie waarin veel boeren werk kunnen vinden in plaats van bulkproductie voor het buitenland door enkele illegale Poolse werknemers. Wij blijven hier letterlijk met de shit zitten: 4000 liter per inwoner van Nederland, van zuigeling tot senior. Wij zeggen toch ook niet: zet alle kerncentrales maar in Brabant, wij laten de Nederlandse belastingbetaler opdraaien voor de kosten en stellen de Nederlandse inwoners bloot aan alle risico's op het gebied van de gezondheid, wij offeren onze natuur en een gezond milieu op om heel Europa en zelfs China van goedkope energie te voorzien? Van het vlees dat hier in Brabant geproduceerd wordt, gaat 70% naar het buitenland. Een meerderheid van de Tweede Kamer heeft voor een moratorium op megastallen gestemd. Dat moratorium geldt totdat de uitkomsten van het brede sociaal-maatschappelijke debat bekend zijn. Bovendien loopt er nog een gezondheidsonderzoek waarvan de eerste resultaten niet hoopvol stemmen. Daarom dienen wij samen met GroenLinks een motie in om alle besluitvorming alsmede vergunningverlening ten behoeve van intensieve veehouderij aan te houden totdat van rijkswege uitsluitsel komt over verdere procedures.

Verder verzoeken wij het college van GS door middel van een motie om de uitzonderingsbedrijven die, na juridische rechtsgang, daadwerkelijk in aanmerking komen voor schadevergoeding, de mogelijkheid tot saneren ofwel omschakeling naar biologische bedrijfsvoering aan te bieden. Waarbij wij tevens een aanvraag bij het Rijk doen voor financiële ondersteuning ten behoeve van deze sanerings- of omschakelingskosten, aangezien hiermee een landsbelang gediend is. Op die wijze laten wij zien dat wij een betrouwbare overheid zijn die weigert te spelen met de gezondheid van haar burgers, die weigert dieren,

natuur en milieu te offeren op het altaar van de economie. En, beste mensen, het zal een enorme kostenbesparing zijn. Dat zal toch ook de VVD enorm moeten aanspreken. Spoedig zullen er nauwelijks nog economen zijn die zich alleen maar bezighouden met het analyseren van economische cycli van handelspolitiek en groeiprikkels. Zij zullen zich vooral ook moeten verdiepen in de vraag hoe wij het groene kapitaal terug kunnen winnen. Hoe eerder wij daarmee starten, des te groter zal onze economische voorsprong zijn op andere landen die denken zich te kunnen veroorloven dit te veronachtzamen. Kies voor de dieren, kies voor schoon water en voor schone lucht, kies voor een toekomstbestendige landbouw waarop wij met zijn allen trots kunnen zijn en waarmee veel jonge boeren een boterham kunnen verdienen. En waarom? Omdat de politiek en de sector nu de kans hebben de handen in elkaar te slaan en te zeggen: in Nederland eet geen mens meer het goedkope vlees of hij schaamt zich dood. Daar gaan wij voor zorgen!

De *voorzitter*: Door de leden mw. Verstappen en Martens wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011;

constaterende dat:

- *de Tweede Kamer in meerderheid voor een moratorium op megastallen heeft gestemd;*
- *het moratorium geldt totdat de uitkomsten van het breed sociaal-maatschappelijk debat bekend zijn;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *alle besluitvorming alsmede vergunningverlening ten behoeve van intensieve veehouderij aan te houden totdat van rijkswege uitsluitsel komt over verdere procedures, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M6.

Door het lid mw. Verstappen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011;

constaterende dat:

- *de door GS voorgestelde maatregelen met betrekking tot de zogenoemde "uitzonderingsgevallen" leiden tot een bestendiging van de intensieve veehouderij;*

overwegende dat:

- *het in het belang van de volksgezondheid is om de dieren aantallen in Brabant drastisch omlaag te brengen;*
- *het in het belang is van dierenwelzijn, milieu en natuur om de dieren aantallen in Brabant drastisch omlaag te brengen;*
- *kleinschalige biologische veehouderij bijdraagt aan een toekomstbestendige agrarische economie, aan natuurbehoud en een gezond leefklimaat;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *de "uitzonderingsbedrijven" die, na juridische rechtsgang, daadwerkelijk in aanmerking komen voor schadevergoeding, de mogelijkheid tot saneren ofwel omschakeling naar biologische bedrijfsvoering aan te bieden;*
- *een aanvraag bij het Rijk te doen voor financiële ondersteuning ten behoeve van de sanerings- of omschakelingskosten,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M7.

Het woord is aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij hebben zelden een discussie gevoerd waarbij de nadruk zozeer op de betekenis van één of twee woorden is gelegd. Officieel is het onderwerp van vandaag: schriftelijke aanvragen of schriftelijke stukken. De discussie van de afgelopen maanden heeft zich gefocust op het woord "megastal". Achter beide zit een enorme geschiedenis en een enorme hoeveelheid begrippen die soms misleidend is omdat er van alles achter een woord gestopt wordt dat er niet bij hoort. Van het andere begrip moet uitgezocht worden of wij daar allemaal wel hetzelfde onder verstaan.

Voor D66 is megastal een woord waarachter een veelheid zit die niet altijd op problemen duidt. Wij vinden niet dat megastallen altijd verkeerd zijn. Achter megastallen zitten problemen die zo gecompliceerd zijn dat je die niet met één woord kunt duiden. Ik zou heel graag willen dat de discussie gevoerd wordt over de diverse belangen.

Het zou voor als oppositiepartij makkelijk zijn om te zeggen: megastallen nee, dat ondersteunen wij. Voor ons is de problematiek echter zo complex dat wij over ieder probleem willen nadenken en dan willen proberen om de zaak integraal op te pakken. Welke problemen spelen er? Problemen die betrekking hebben op de gezondheid, op de kwaliteit van natuur en milieu, op de kwaliteit van het landschap en op het dierenwelzijn. Voor ons geldt: minder kippen, minder varkens en minder antibiotica. Dat kan voor een deel bereikt worden door geen of minder megastallen, maar megastallen kunnen ook zodanig ingericht worden dat het wel goed gaat. Ik wil even daarvan afblijven. Ik geef alleen onze opstelling met betrekking tot dat woord weer.

Ik was blij met de woorden van de VVD: de Reconstructie reconstrueren. Toen D66 in een vorige periode vóór de Reconstructie stemde, deed zij dat met het idee dat in een LOG een soort agrarisch bedrijventerrein ontwikkeld zou worden. Dat is er niet van gekomen op de wijze zoals wij dat hadden bedacht. Er kwamen er te veel en er werd niet mee omgegaan zoals oorspronkelijk de bedoeling was. Mogelijk hield het ook innovatie tegen die gecombineerd zou kunnen worden met traditionele landbouw. Ik hoop dat in een volgende bestuursperiode het woord innovatie kan worden meegenomen als het gaat over de toekomst van de landbouw.

Voorzitter. Wij zijn blij met de instelling van de commissie-Van Doorn. Wij hopen dat die ons heel goed gaat adviseren hoe wij verder moeten gaan met landbouw. Landbouw is immers een van de belangrijke bestaansgronden van Brabant en hoort ook bij Brabant. Wij zouden niet zonder landbouw willen. Ook onze industrie stamt daarvan af. Wij vinden het heel belangrijk dat wij een goede landbouw houden. De ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie) geeft aan daarover te willen meedenken. Ik vind dat het op een juiste manier voortgang vindt. Transitie gaat echter niet vanzelf. Zij brengt "au" mee, zij vindt in stappen plaats en zij kost geld. Wij hebben in de Structuurvisie niet voor niets laten opnemen dat volksgezondheid een provinciaal belang is. Wij hebben nu een tweetal moties waarin wij proberen te omschrijven wat wij

precies verstaan onder het criterium volksgezondheid in relatie tot de megastallen en de lopende zaken. Als blijkt dat die zaken niet aan dit criterium voldoen, moet gewoon worden aangegeven dat de overheid niet goed bezig is geweest en dat er gewoon schadevergoeding moet betaald worden voor alles wat door de overheid verkeerd gedaan is waardoor er verkeerde verwachtingen zijn gewekt. Ik ga ervan uit dat deze moties in tweede termijn besproken worden.

Wij gaan niet akkoord met het voorstel van GS. Wij gaan ons buigen over het door de VVD voorgestelde amendement. Wij wachten de discussies in de tweede termijn af.

De voorzitter: Door het lid mw. Lestrade-Brouwer worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011, beraadslagend het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de verordening Ruimte Noord-Brabant;

constaterende:

- *dat het voorstel 12/11 A een voorstel behelst om tot juridisch harde criteria te komen;*
- *de uitkomst voorziet in (procedurele) doorgang van een aantal lopende zaken;*
- *deze lopende zaken daarna in een uitwerkingsfase met gemeenten komen;*

overwegende dat:

- *het debat over de lopende zaken zich richt op de procedurele en juridische aspecten van de lopende zaken;*
- *het criterium volksgezondheid tot op heden onvoldoende naar voren is gekomen;*
- *het criterium volksgezondheid juist een grote rol zou moeten spelen bij de uitwerking van de lopende gevallen die doorgang vinden;*

Dragen het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op:

- *met voorstellen te komen om lopende zaken die op basis van procedurele criteria doorgang vinden, te kunnen toetsen op volksgezondheid,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011, beraadslagend het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de verordening Ruimte Noord-

Brabant;

constaterende dat:

- *het voorstel 12/11 A een voorstel behelst om tot juridisch harde criteria te komen;*
- *de uitkomst voorziet in (procedurele) doorgang van een aantal lopende zaken;*
- *deze lopende zaken daarna in een uitwerkingsfase met gemeenten komen;*

overwegende dat:

- *het debat over de lopende zaken zich richt op de procedurele en juridische aspecten van de lopende zaken;*
- *het criterium volksgezondheid tot op heden onvoldoende naar voren is gekomen;*
- *het criterium volksgezondheid juist een grote rol zou moeten spelen bij de uitwerking van de lopende gevallen die doorgang vinden;*
- *op basis van dit criterium lopende gevallen geen doorgang zouden kunnen krijgen;*
- *Gedeputeerde Staten niet over een voorziening beschikken die voorziet in compensatie bij het niet laten doorgaan van lopende zaken;*

Dragen het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op:

- *met voorstellen te komen om een voorziening voor compensatie aan te leggen voor lopende zaken die door toetsing op het criterium volksgezondheid geen doorgang kunnen vinden,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M8 en M9.

Mevrouw Slegers (SP): Voorzitter! Ik zou in deze eerste termijn nog graag een amendement indienen op het amendement van de VVD. Misschien kan dat dan worden meegenomen bij de beraadslagingen die tijdens de schorsing plaatsvinden.

De voorzitter: Als u mij dat snel geeft, zullen wij ervoor zorgen dat het snel wordt gekopieerd en rondgedeeld. Ik sta dat toe.

Door het lid mw. Slegers wordt het volgende subamendement op amendement A1 voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011, gelezen het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de

verordening Ruimte Noord-Brabant, fase I, intensieve veehouderij;

overwegende dat:

- *Provinciale Staten op 17 december 2010 de aanpassing verordening Ruimte Noord-Brabant fase I gewijzigd heeft vastgesteld en tevens de verordening Ruimte Noord-Brabant fase II heeft vastgesteld;*
- *de verordening Ruimte Noord-Brabant fase I inclusief de op 17 december 2010 vastgestelde wijziging thans reeds in werking is getreden;*
- *de op 17 december 2010 vastgestelde aanpassing inhoudt een definiëring van het begrip "lopende zaken" als bedoeld in artikel 9.5 (3.6.6 oud) lid 1 aanhef van de verordening Ruimte Noord-Brabant fase I;*
- *ondanks herhaalde verzoeken pas ná 17 december 2010 door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten inzage is gegeven in de gegevens met betrekking tot de "lopende zaken";*
- *hieruit is gebleken dat in een groot aantal gevallen niet de ondernemer maar gemeenten het initiatief hebben genomen tot bedrijfsverplaatsingen te komen;*
- *enerzijds het rechtszekerheidsbeginsel verplicht dat de verordening Ruimte Noord-Brabant fase I voorziet in een goede regeling voor "lopende zaken" en anderzijds recht moet worden gedaan aan het besluit van Provinciale Staten in hun vergadering van 19 maart 2010 om geen nieuwe intensieve veehouderijen meer toe te laten;*
- *het voorliggende voorstel 12/11 A een zodanig verruiming van het begrip "lopende zaken" bevat dat afbreuk wordt gedaan aan het besluit van Provinciale Staten in hun vergadering van 19 maart 2010;*
- *naast een procedurele afweging ook een inhoudelijke afweging nodig is om recht te doen aan het besluit van Provinciale Staten op 19 maart 2010 tot begrenzing van de intensieve veehouderij in Brabant;*

Besluiten:

- *Statenvoorstel 12/11 A in die zin te amenderen, dat het bestaande artikel 9.5 vierde lid als volgt komt te luiden, onder toevoeging van een vijfde lid:*

Artikel 9.5, vierde lid:

van een van vóór 20 maart 2010 daterend concreet initiatief tot verplaatsing van een intensieve veehouderij als bedoeld in het tweede lid onder a, is sprake, indien vóór 20 maart 2010 hei gerechtvaardigde vertrouwen is gewekt dat planologische medewerking aan deze verplaatsing zal worden verleend, en voorts dat ontheffing slechts kan worden verleend indien er wordt voldaan aan door Provinciale Staten te stellen

inhoudelijke criteria.

Gerechtvaardigd vertrouwen kan slechts worden aangenomen voor zover:

- a. *sprake is van een vóór 20 maart 2010 ingediende schriftelijke aanvraag tot verplaatsing van een intensieve veehouderij naar een concrete locatie en waarvan het college van burgemeester en wethouders c.q. de raad dan wel een daartoe krachtens een vóór 20 maart 2010 genomen mandaatbesluit bevoegde ambtenaar schriftelijk te kennen heeft gegeven hieraan zijn medewerking te verlenen; of*
- b. *het college van burgemeester en wethouders c.q. de raad vóór 20 maart 2010 een planologische procedure voor de verplaatsing van een intensieve veehouderij naar een concrete locatie heeft opgestart.*

Bovendien moet voldaan worden aan het bepaalde in artikel 9.4, vijfde lid onder a en c.

Artikel 9.5, vijfde lid:

Van het opstarten van een planologische procedure als bedoeld in het vierde lid onder b is slechts sprake, indien:

- a. *voor het geval het betreft een bestemmingsplanprocedure, het overleg ex artikel 10 Bro 1985 is gestart of de kennisgeving ex artikel 1.3.1 Bro is gepubliceerd; of*
- b. *voor het geval het betreft een artikel 19 Wro (oud) procedure dan wel een projectbesluit, de procedure ex artikel 19a Wro (oud) is gestart dan wel de kennisgeving ex artikel 1.3.1 Wro is gepubliceerd; of*
- c. *het betreft een voorbereidingsbesluit dat in werking is getreden vóór 20 maart 2010.*

Voor het voldoen aan een inhoudelijke beoordeling zullen Provinciale Staten inhoudelijke criteria vaststellen waarvan tenminste gezondheid er één zal zijn."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A2.

Wij zijn daarmee gekomen aan het einde van de eerste termijn van de behandeling van dit voorstel. Gezien ook de tijd stel ik voor dat wij twintig minuten schorsen voor een kopje thee dat u allemaal heeft verdiend.

De vergadering wordt van 15.20 uur tot 15.40 uur geschorst.

De voorzitter: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen? Gaat u zitten. Het woord is aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In een van de gesprekken over de evaluatie van het bestuursakkoord Vertrouwen in Brabant ging het even over de besluitvorming die hier de afgelopen jaren heeft plaatsgehad. Wij hebben toen met enige trots teruggekeken op het feit dat een maatschappelijk zo belangrijk onderwerp als de intensieve veehouderij in Brabant in dit Provinciehuis samen met uw Staten tot behoorlijk wat besluitvorming heeft geleid. Ik verwijst naar het debat op 19 maart en de daaruit voortvloeiende besluitvorming: regels om de groei te beperken, regels om nieuwvestiging op een nieuwbouwlocatie te verhinderen en regels die neerwaartse stallen verbieden. Zij zijn allemaal in onze verordening terechtgekomen. Ook de acties om de compartimentering in Noord-Brabant voor elkaar te krijgen zodat er niet meer dieren kunnen komen, hebben tot succes geleid. Het voorgaande kabinet heeft dat ook ingevoerd. Ook onze oproep om sterk te werken aan het terugdringen van het antibioticagebruik in deze sector heeft geresulteerd in een fors plan van aanpak om dit daadwerkelijk te realiseren. Al deze zaken hebben te maken met een goed voorbereid debat in deze Statenzaal. Er werd een heldere conclusie getrokken en dat heeft o.a. erin geresulteerd dat de sector zelf hiermee ook volop aan de gang is gegaan.

Een van de zaken die voortvloeien uit de moties die op 19 maart zijn aangenomen, is dat wij een bepaald overgangsrecht moeten definiëren om ervoor te zorgen dat de nieuwe beleidslijnen, richtlijnen en regels zonder schade en zonder juridische perikelen kunnen worden ingevoerd. Daarbij moeten de belangen van beide partijen op een goede manier geborgd worden. Wij hebben veel tijd en aandacht besteed aan die overgangsmaatregelen. Bij de vaststelling van de verordening Ruimte eerste fase in juni vorig jaar hebben wij daarvoor tijdelijke ontheffingsmogelijkheden gecreëerd. In onze verordening staat dat gemeenten bij GS een ontheffing mogen aanvragen, dat GS moeten toetsen of die aanvraag aan de criteria voldoet en zo ja, dat de tijdelijke ontheffing verleend kan worden. Op dat moment hebben wij met elkaar de discussie gevoerd over de vraag of er sprake was van een goed

overgangsrecht. Later is dat overgangsrecht nog een keer ter discussie gesteld. Onze lopende zaken zijn al een keer door de rechter beoordeeld. In de casus Gemert/Bakel heeft de rechter uitspraak gedaan over die tijdelijke ontheffingsmogelijkheid. Hij heeft twee dingen aangegeven. De termijn waarop de aanvraag gedaan kon worden, moest verlengd worden tot 31 december 2010. Verder gaf hij aan dat de datum van 19 maart wel goed in de toelichting staat maar onvoldoende in de tekst van de verordening zelf. Beide zaken zijn per amendement op 10 december gecorrigeerd. Dat heeft geleid tot een duidelijke verbetering van onze verordening. Het gevolg was echter wel dat gemeenten tot 31 december de tijd kregen om hun ontheffingsaanvragen bij ons college in te dienen. Inmiddels hadden wij met de commissie RM goede gesprekken gevoerd over wat wij kunnen verwachten onder dat overgangsrecht. Ga eens na bij de gemeenten wat er op ons af zal komen. Wij dachten toen dat het ging om 88 lopende zaken. Ik heb nog een ronde gemaakt langs alle gemeenten om uit te leggen dat het volgens de Staten moest gaan om duidelijke, goed gedocumenteerde zaken die voor 19 maart al dusdanig in gang gezet waren dat er sprake was van gewekt vertrouwen. Ik denk dat veel gemeenten goed geluisterd hebben, want van de 88 oorspronkelijke zaken hebben uiteindelijk ongeveer 40 zaken geleid tot een ontheffingsaanvraag. Van die 40 voldoet een aantal niet aan onze strenge criteria o.a. dat er sprake moet zijn van opheffing van het oude bedrijf en dat er een duidelijke locatie moet zijn aangegeven waar het bedrijf naar toe gaat. Uiteindelijk is er sprake van 31 lopende zaken. Uw Staten hebben op 10 december een discussie daarover gevoerd en het criterium toegevoegd dat er ook sprake moest zijn van een schriftelijke aanvraag. Dat heeft opnieuw tot discussie geleid. Daarbij bleek dat de verplaatsing niet altijd geëntameerd is door de ondernemer zelf maar vaak door de gemeentelijke en soms zelfs door de provinciale overheid. Toen kwam de vraag naar voren of het wel goed is om dit criterium te handhaven. Wij hebben toegezegd alle lopende zaken te zullen nalopen. De desbetreffende ontwerpbesluiten zijn aan de Staten toegezonden. Nadat wij een werkbezoek hadden afgelegd,

hebben wij op 7 januari met de commissie een discussie gehad over de criteria voor de lopende zaken. Wij hebben in alle oprechtheid gemeend dat de uitkomst van die discussie was dat wij het voorstel moesten repareren en "schriftelijke aanvraag" moesten vervangen door "schriftelijke documentatie". Het college heeft het besluit genomen om de verordening op dat punt aan te passen. Dat vereiste een inspraakprocedure. Die is opgestart. De heer Vreugdenhil heeft terecht opgemerkt dat er iets fout gegaan is met het publiceren van dat besluit. De Staten hadden het moeten hebben voor een en ander procedureel in gang gezet is. Onze excuses daarvoor, het had inderdaad de dag daarvoor bij u moeten zijn. Op het reparatievoorstel dat vandaag voorligt zijn de nodige reacties gekomen zoals als blijkt uit de nota van inspraak.

De discussie in eerste termijn gehoord hebbende, zullen wij ons buigen over de ingediende amendementen en moties, daarover ons oordeel geven en daarmee onze beantwoording in eerste termijn afsluiten.

Ik begin met de amendementen. De VVD, de PvdA en de ChristenUnie hebben een amendement ingediend dat strekt tot wijziging van het voorliggende voorstel. Artikel 9.5, vierde lid wordt veranderd en er wordt een vijfde lid aan artikel 9.5 toegevoegd. Volgens de indieners moet gerechtvaardigd vertrouwen worden gerespecteerd, maar zij definiëren nader wat onder gerechtvaardigd vertrouwen wordt verstaan. Aan artikel 9.5. wordt een vijfde lid toegevoegd waarin wordt aangegeven wanneer sprake is van een planologische procedure als bedoeld in het vierde lid, onder b. Het college heeft naar de formulering gekeken. Wij weten niet of een en ander juridisch helemaal correct is, wij gaan ervan uit dat dit inderdaad het geval is. Het lijkt een houdbare formulering. Als de Staten deze criteria op deze wijze willen invullen, zullen wij die conform de verordening toepassen in de ontheffingsverzoeken.

Amendement A2 is een subamendement op amendement A1. Dit amendement voegt aan het voorgaande nog een punt toe, namelijk dat bij het verlenen van de ontheffing ook rekening gehouden moet worden met inhoudelijke criteria die door

Provinciale Staten worden gesteld. Wij hebben het nog niet helemaal goed kunnen bekijken want wij hebben weinig tijd gehad, maar het lijkt ons een bijzonder moeilijke constructie. De tijdelijke ontheffingsregeling zoals die nu in onze verordening is opgenomen, bevat de inhoudelijke criteria. Ook de volksgezondheid is een duidelijk criterium daarin. Ik verwijs o.a. naar artikel 9.4. Gemeenten zijn bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor dat bouwblok gehouden te toetsen aan de volksgezondheid van mensen. Het toevoegen van deze zinnen aan amendement A1 kan volgens ons tot behoorlijke uitvoeringsproblemen leiden. Wij hebben het idee dat ook de rechter het niet goed vindt als wij nu een besluit nemen terwijl er nog inhoudelijke criteria moeten worden toegevoegd. Wij weten niet precies hoe wij dit amendement zouden moeten uitvoeren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De gedeputeerde zegt bij zijn bespreking van amendement A1 dat het college nog niet voldoende kan beoordelen of het allemaal wel juridisch haalbaar is en of het wel allemaal klopt. Over het subamendement merkt hij op dat het college een en ander nog niet goed heeft kunnen bekijken omdat er weinig tijd voor was. Ik krijg eigenlijk de indruk dat hij het liefst zou zeggen: beste mensen, geef ons even de tijd om eens rustig te kijken en te denken en na te vragen wat de consequenties zijn. Ik merk dat hier een onzekere gedeputeerde staat. Ik ben bang dat wij misschien volgende week te horen krijgen dat het college er goed naar heeft kunnen kijken en ambtelijk overleg heeft plaatsgevonden en dat nu blijkt dat het allemaal toch niet klopt. Is de constatering over de onzekerheid juist?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij hebben het snel gelezen. Amendement A1 amendeert ons voorstel dat in de inspraak is geweest. Wij hebben het idee dat dit moet kunnen. Natuurlijk moeten wij kijken of het procedureel allemaal goed loopt, maar wij denken dat dit moet kunnen. Wij voeren het uit en de rechter zal uiteindelijk bepalen of het wel dan niet goed is. Als een en ander getoetst moet worden aan de formuleringen die in het subamendement worden

voorgesteld, betekent dit naar onze mening dat een ontheffing slechts kan worden verleend indien er wordt voldaan aan door Provinciale Staten te stellen inhoudelijke criteria. Wij hebben het idee dat wij die criteria nog niet kennen, anders dan de criteria die PS al hebben vastgesteld in de verordening. Wij vragen ons derhalve af of er nog andere criteria komen in de verordening, of dat het gewoon een wijziging van de verordening betekent. Als het inderdaad een wijziging van de verordening betekent, zal een en ander op ordentelijke wijze moeten verlopen. Dit is voor ons een moeilijk vraagstuk.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wil het graag even verduidelijken. Ik dacht namelijk dat het duidelijk was dat het gaat om criteria die zullen voortvloeien uit een goed doorwrocht onderzoek naar de gevolgen voor de gezondheid. Het gaat inderdaad om criteria en om zaken die op dit moment nog onzeker zijn. Dat is ook de crux van dit amendement. Wij dreigen nu namelijk een besluit te nemen, terwijl er op korte termijn een onderzoek wordt afgerond op grond waarvan er waarschijnlijk nieuwe criteria gesteld gaan worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Onze suggestie is dat wij de verordening vaststellen conform het voorliggende amendement A1 en op het moment dat er nieuwe criteria komen ten aanzien van gezondheid die uitwijzen dat onze verordening in strijd zou zijn met de daaruit voortvloeiende eisen en wettelijke bepalingen, onze verordening daarop zo snel mogelijk aanpassen. Dat is naar ons idee de goede volgorde van werken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er wordt steeds gezegd dat wij moeten toetsen aan de volksgezondheid, maar waar toets je dan eigenlijk aan? Ik heb wij wel eens verbaasd over het feit dat de verordening een redelijk vaag artikel bevat, namelijk als iemand een regulier bedrijf heeft van 1,5 ha en een ontheffing naar 2,5 ha vraagt, krijgt hij te maken met een aantal criteria waaronder de volksgezondheid. Waar toetsen wij aan als wij nu de volksgezondheid moeten toetsen? Dat is het punt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Bij het beoordelen van duurzame locaties werd er een advies gevraagd van de GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst) als er sprake was van de aanwezigheid van gevoelige objecten. In een aantal gevallen ligt er dus een advies van de GGD. Die hebben ook het probleem van waaraan toetsen wij. Als de gemeente een bestemmingsplan vaststelt, hoort zij aan te geven op welke wijze zij de volksgezondheid heeft laten meewegen in haar afwegingen. Als de GGD geen bezwaren ziet om het bestemmingsplan vast te stellen, wordt naar ons idee voldaan aan onze verordening.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat is precies een van de redenen waarom ik die motie over volksgezondheid heb ingediend. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid de opdracht krijgt om dit uit te werken, omdat ook bij de GGD onvoldoende kennis in huis is om deze milieugerelateerde aandoeningen goed in kaart te brengen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Zijn wij niet bezig allerlei criteria te ontwikkelen voor iets waarvan wij eigenlijk nog niet precies weten hoe het zit, maar wellicht in de toekomst het geval kan zijn? Daarop anticiperen wij dan nu al terwijl nog niet eens vaststaat dat de volksgezondheid in het geding is. Ik vind zo'n vorm van anticipatie op dit moment te ver gaan.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! In dit geval moet toch gelden: bij twijfel niet inhalen. Dat is de crux van het hele debat. Zolang je niet weet waaraan je moet voldoen, moet je geen onherstelbare besluiten nemen. In de Tweede Kamer heeft de fractie van de SP een paar maanden geleden gevraagd te kijken naar de mogelijkheid om naast een MER-rapportage ook een gezondheidseffectrapportage op te nemen in de wettelijke kaders. Er vindt nog onderzoek plaats of dat mogelijk is. Dat is een reden te meer om nu geen onherroepelijke besluiten te nemen.

De *voorzitter*: Ik heb de gedeputeerde net een toezegging horen doen over de toekomst. Ik weet

niet of daarmee al niet heel veel gezegd is. Ik laat dat graag bij u. Ik geef de gedeputeerde het woord om zijn betoog te vervolgen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik wil nu graag een oordeel geven over de moties nrs. M3 t/m M9. In motie M3 draagt de fractie van de PvdA GS op alle verplaatsingen te controleren op de beleidsonderdelen die horen bij een bestemmingsplanprocedure. Wij maken daaruit op dat wij de bestemmingsplannen die bij ons passeren, moeten beoordelen op de criteria van de verordening en op de algemene regels voor het vaststellen van bestemmingsplannen. Naar ons idee is dat gangbare praktijk. Als er volgens de heer *Wagemakers* méér moet gebeuren, vragen wij ons af of wij dan op de stoel van de gemeente gaan zitten. Als dat de bedoeling is, wil het college deze motie ontraden. Het college is namelijk van mening dat wij met onze verordening en met de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening een heldere scheiding hebben gemaakt in de verantwoordelijkheden van de gemeente en van de provincie.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Het antwoord van de gedeputeerde verbaast ons niet. Wij hebben daarstraks ook gesproken over de scheidingslijn tussen het gemeentelijke en het provinciale vlak. Uit onze provincie komen weinig klachten over de afwaartse beweging maar veel klachten over de plek waar bedrijven naar toe gaan. De provincie gaat daar niet over en dit kan de provincie dus niet verweten worden, het ligt immers bij de gemeente. Ondanks het feit dat wij ons realiseren dat hetgeen de motie vraagt voor een deel op het gemeentelijke vlak ligt en voor een deel op het provinciale vlak, vragen wij GS bij het tweede gedachtestreepje om alle gevallen waarvan nu en in de toekomst sprake is van verplaatsing deze ter goedkeuring aan te bieden aan PS. Wij willen graag dat aan de commissie gemeld wordt waar bedrijven naar toe gaan als zij verplaatst worden. Wij willen daarin inzicht hebben voordat het werkelijk gebeurt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik probeer daaraan een praktische vertaling te geven.

Als bedrijven zich verplaatsen naar een bouwblok binnen een bestemmingsplan, gaat dat volstrekt buiten het zicht van het provinciebestuur om. Alles wat een wijziging van een bestemmingsplan inhoudt, komt bij de provincie in beeld. Als een gemeente een bestemmingsplanwijziging aanvraagt om ergens een nieuw bouwblok te mogen vestigen, trekken wij daar bij voorbaat een streep door want dat kan niet meer. Dat staat duidelijk in onze verordening. Een uitbreiding van een bouwblok tot 1,5 ha mag normaal gesproken door de gemeente zelf worden afgewogen. Willen PS alle bestemmingsplanwijzigingen tot 1,5 ha zien?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Het is ook een praktisch probleem. Als verplaatsers met hun bedrijf dichtbij een ander dorp komen te liggen, bijna binnen de grens die wij stellen, zou de provincie dat vooraf hebben moeten controleren tijdens de bestemmingsplanprocedure. Wellicht is dat niet altijd gebeurd. Om dit veilig te stellen voor de toekomst zodat wij hier weten waarover het gaat, vragen wij GS om een melding.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De heer *Vreugdenhil* heeft tijdens een eerdere behandeling in de commissie ons ook al gevraagd om te laten zien hoe wij de bestemmingsplannen van de gemeenten toetsen en waarop wij uiteindelijk zienswijzen en reactieven aanwijzingen geven. In een aantal gevallen hebben die betrekking op het buitengebied. Ik wil de Staten voorstellen om dit punt in de eerstvolgende commissievergadering te bespreken en dat wij dan van gedachten wisselen over de vraag of een bepaalde rapportage adequaat is of nader moet worden toegespitst bijvoorbeeld op de vraag of bestemmingsplannen betrekking hebben op de intensieve veehouderij. Zo kunnen wij misschien een praktische mouw passen aan de uitvoering van deze motie?

De voorzitter: Ik wil even vaststellen of de duiding die de gedeputeerde nu aan de motie geeft, voor de indiener voldoende is om haar al dan niet in stemming te brengen, of vraagt de gedeputeerde de indiener de motie in te trekken en het onderwerp te verplaatsen naar de volgende commissieverga-

dering. Dat is nu niet helemaal duidelijk.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik zal dat even in mijn fractie bespreken en in de tweede termijn het antwoord geven.

De *voorzitter*: Oké, dit komt terug in de tweede termijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Met motie M4 verzoekt de fractie van GroenLinks GS in overleg te treden met de uitzonderingsgevallen, enz. De strekking van de motie is heel goed: probeer te voorkomen dat er in onze provincie bedrijven ontstaan die groter zijn dan 2,5 ha. Ik vat het even snel samen. Het college zou niet zelf met al die bedrijven, omwonenden en betrokkenen in gesprek willen gaan, maar de gemeenten vragen dit te doen. Wij zouden de motie eigenlijk willen doorgeleiden naar de gemeenten die ons een ontheffing hebben gestuurd die betrekking heeft op een aanvraag boven de 2,5 ha en de gemeenten vragen nog eens in overleg te gaan met de bedrijven en alle betrokkenen om te bezien of deze aanvraag teruggebracht kan worden tot een reguliere aanvraag tot 2,5 ha. Als wij de motie zo mogen duiden, willen wij haar uitvoeren en overnemen.

Motie M5 betreft het schrappen van de LOG's. In feite kunnen wij daarop geen reactie geven omdat er geen uitspraak van het college gevraagd wordt maar van de collega-Statenvolledigheidsleden.

De heer *Heijmans* (SP): Ik verzoek de gedeputeerde toch om aan te geven of hij bezwaar tegen de motie heeft of niet. Dat is immers gebruikelijk ondanks het feit dat het gaat om een vraag aan de Staten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Mag ik de heer Heijmans korthedshalve verwijzen naar wat wij in de commissienotitie hebben geschreven over het aanpassen van de begrenzings van de LOG's? Wij hebben daarin aangegeven hoe wij die herbegrenzing willen aanpakken en welke procedures. Voorzitter. Met motie M6 van de Partij voor de Dieren en GroenLinks wordt het college verzocht: "alle besluitvorming alsmede vergunningverlening ten behoeve van intensieve veehouderij

aan te houden totdat van rijkswege uitsluitel komt over verdere procedures."

Er wordt ook verwezen naar uitspraken die in de Tweede Kamer zijn gedaan. Ik ben van mening dat de provincie zich in dezen moet voegen naar wat uiteindelijk in de Tweede Kamer wordt besloten. De betreffende motie is aangenomen. Het kabinet zal daarop nog reageren. Zodra de kabinetsreactie leidt tot actie vanuit de gemeenten zullen wij ons uiteraard onmiddellijk daarnaar voegen. Wij ontraden echter om daarop nu eigenstandig daarop te anticiperen. Wij sluiten graag aan bij de reguliere rijksmaatregelen.

Met motie M7 verzoekt de fractie van de Partij voor de Dieren het college: "de uitzonderingsbedrijven die, na juridische rechtsgang, daadwerkelijk in aanmerking komen voor schadevergoeding, de mogelijkheid tot saneren ofwel omschakeling naar biologische bedrijfsvoering aan te bieden en een aanvraag bij het Rijk te doen voor financiële ondersteuning ten behoeve van de sanerings- of omschakelingskosten." Gelet ook op de voorgaande motie, zouden wij eerst willen kijken of het Rijk niet besluit een aantal zaken stop te zetten en of daaruit een mogelijke schadeloosstelling voortkomt voordat wij de uitzonderingsbedrijven al een aanbieding doen. Bovendien kunnen wij pas na juridische rechtsgang bepalen welke bedrijven het zijn en welke bedrijven wij iets zouden moeten aanbieden. Wij zouden deze motie op een later tijdstip in behandeling kunnen nemen als er wat meer duidelijkheid is en dan kijken of wij haar kunnen uitvoeren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik zou graag zien dat wij de rechtsgang afwachten omdat misschien een aantal bedrijven dan gewoon afvallen. Wat vindt de gedeputeerde daarvan.

De heer *Van Heugten* (GS; CDA): Op grond van de criteria die PS vandaag vaststellen, worden wel of niet ontheffingen verleend. Vervolgens leidt die ontheffing al dan niet tot verplaatsing. Het is aan de gemeenten om dat in hun bestemmingsplannen te verwerken. Pas dan kan een bedrijf aangeven of het besluit tot een juridische rechtsgang om de hem verleende of geweigerde ontheffing aan te vechten. Als ik mevrouw Verstappen goed begrijp zouden de

bedrijven die niet in aanmerking komen voor een ontheffing onder de uitzonderingsbepaling vallen. Wij menen dat de ontheffing zodanig zou moeten zijn dat degene die erin valt met de gemeente aan de slag kan om te zien of er alsnog een verplaatsing gerealiseerd kan worden en de andere niet. Het college wil in ieder nu niet met die bedrijven gaan bekijken of zij op een andere manier kunnen omschakelen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdA): Voorzitter! Ik denk dat de gedeputeerde de motie precies verkeerd oppakt. Wij zouden standaard kunnen zeggen dat wij geen ontheffing geven. Als de mensen die beslissing juridisch aanvechten en de rechter bepaalt dat de provincie die ontheffing wél moet geven, kunnen wij die alsnog geven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Dan hadden wij een heel andere verordening moeten vaststellen. Met de huidige verordening hebben wij gemeenten en bedrijven de mogelijkheid gegeven om die ontheffingscyclus met ons in te gaan. Wat met motie M7 wordt gevraagd, is met de huidige verordening niet mogelijk.

Motie M8 en motie M9 zijn ingediend door de fractie van D66. In motie M8 worden GS opgedragen: "met voorstellen te komen om lopende zaken die op basis van procedurele criteria doorgang vinden, te kunnen toetsen op volksgezondheid." Als ik de toelichting goed begrepen heb, vraagt mevrouw Lestrade het college of bijvoorbeeld de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid dit aspect nader ter hand kan nemen en de Staten kan adviseren over de vraag die mevrouw Geeraedts ook opriep, namelijk hoe op een praktische manier invulling kan worden gegeven aan het begrip gezondheid in het kader van de vergunningverlening.

Wij zullen de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid die opdracht graag verlenen. Als dat voldoende is, is de motie daarmee overgenomen door het college, maar wel in die context en met die inhoud.

In motie M9 wordt het college opgedragen: "met voorstellen te komen om een voorziening voor compensatie aan te leggen voor lopende zaken die

door toetsing op het criterium volksgezondheid geen doorgang kunnen vinden." Het college wil de Staten adviseren om bij de onderhandelingen over het bestuursakkoord in ieder geval middelen te reserveren voor mogelijke financiële gevolgen van het wijzigen van het beleid en de uitvoering van de lopende zaken die ten laste komen van de provincie. Het college wil deze motie ontraden.

De *voorzitter*: Hiermee zijn wij gekomen aan het eind van de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college. Ik kijk even rond of er voorafgaand aan de tweede termijn behoefte is aan een schorsing.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Graag, voorzitter.

De vergadering wordt van 16.30 uur tot 16.45 uur geschorst.

De *voorzitter*: Wij gaan verder met de tweede termijn van voorstel 12/11.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik kan in tweede termijn redelijk kort zijn. Wij hebben in eerste termijn onze standpunten gegeven. Ik meen dat die duidelijk waren. Wij hebben ook een goede reactie gekregen van het college op wat in eerste termijn door de diverse fracties naar voren is gebracht. Ons dilemma, voorzitter, zit vooral bij het amendement van de VVD, de PvdA en de ChristenUnie. Ik heb in eerste termijn voor mijn beurt sprekend gezegd dat het voor ons heel lastig is om de consequenties hiervan precies te overzien. Ik zou de indieners dan ook willen vragen waarom dit amendement wél rechtvaardig zou zijn. Welke inhoudelijke afweging heeft hier nu plaatsgevonden dat zij dit een verantwoord amendement vinden. Wij kunnen geen grond vinden om dit rechtvaardig te noemen. Misschien is het goed als ik een paar voorbeelden geef.

In het amendement is de schriftelijke aanvraag blijven staan. Zo doet zich een situatie voor waarin er wel een schriftelijke aanvraag ligt en op grond daarvan dus een lopende zaak wordt gehonoreerd, maar verder zijn er geen planningsprocedure, geen overeenkomst met de gemeente, geen VIV, geen

MER, geen milieuvergunning. Alleen vanwege de schriftelijke aanvraag is het een te honoreren lopende zaak. Tegelijkertijd kom ik aanvragen tegen waarbij sprake is van een principeakkoord met de gemeente, een VIV-overeenkomst is gesloten, een MER-procedure heeft plaatsgevonden, grond is aangekocht en die aanvragen vallen af alleen al vanwege het feit dat er geen voorontwerpbestemmingsplan in procedure is gebracht. Een andere gemeente heeft netjes gewacht met het in procedure brengen van een bestemmingsplan omdat zij de besluitvorming van 19 maart wilde respecteren. Daarvan komt uiteindelijk ook niks terecht als ik tenminste het amendement goed interpreteer. Wat is de inhoudelijke afweging geweest en vinden de indieners dit een rechtvaardige situatie?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het is misschien wel zo makkelijk als ik meteen antwoord. Als een ondernemer zelf het initiatief neemt en de gemeente vraagt om mee te werken aan verplaatsing naar een concrete locatie en de gemeente geeft schriftelijk aan daartoe bereid te zijn, dus geen emailtje van iemand die zegt wij kunnen er eens over nadenken, of een overeenkomst waarbij gezegd wordt: misschien kunnen wij wel een keer verplaatsen maar dan moeten er nog allerlei dingen gebeuren. Nee, als de gemeente zwart op wit heeft aangegeven dat zij bereid is mee te werken zodat de ondernemer daarop kan vertrouwen en daaraan zelfs rechten kan ontfangen. Het is immers een formele schriftelijke aanvraag met een formele schriftelijke reactie van het college. Dan zijn er verwachtingen gewekt. Dat is heel concreet. Als een overheid er belang bij heeft dat een bedrijf zich verplaatst en die overheid heeft dat voor 20 maart 2010 in een bestemmingsplan tot uitdrukking gebracht. Zij heeft dus laten zien dat zij er belang bij heeft dat het bedrijf wordt verplaatst, want dat uit zich in een bestemmingsplan. Niemand kan verplaatsen zonder bouwvergunningen dus zal er een bestemmingsplan moeten komen. Op dat moment zijn er bij die ondernemer verwachtingen gewekt dat de gemeente meewerkt in de vorm van dat bestemmingsplan. Dat wil niet zeggen dat het er

komt, want er kunnen best bezwaren komen en de Raad van State kan er dusdanige ideeën op loslaten dat het bedrijf er helemaal niet komt, maar voor ons is het wel het criterium voor de ontheffing. Mevrouw Kerkhof zegt: maar dan heeft iemand een schriftelijke aanvraag ingediend....

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Misschien mag ik even voor mijzelf spreken?

De *voorzitter*: Gaat uw gang, mevrouw Kerkhof.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik begrijp de redenering van mevrouw Geeraedts als het gaat om het bestemmingsplan in procedure; ik begrijp haar redenering niet als het gaat om de schriftelijke aanvraag. Laten wij even heel concreet worden. Een agrariër die wil verplaatsen heeft een briefje bij het gemeentehuis bezorgd: ik wil graag verplaatsen. Het gemeentebestuur heeft gezegd: daar werken wij aan mee. Volgens mevrouw Geeraedts is dat dan een lopende zaak en die wordt gehonoreerd. Er zijn echter ook ondernemers die een principeakkoord met de gemeente hebben op schrift en zij hebben een overeenkomst tot verplaatsing met de gemeente op schrift. Omdat dat briefje ontbreekt, zegt mevrouw Geeraedts: jammer.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mevrouw Kerkhof bagatelliseert het briefje een beetje. Dat deed een van haar fractiegenoten ook tijdens de excursie. Die zei namelijk tegen een ondernemer: u had kennelijk dat briefje niet. Het is niet zomaar 'n briefje, het is een formele aanvraag op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Dat is iets anders dan even 'n briefje! Ik denk dat mevrouw Kerkhof een denkfout maakt en dat deed haar fractiegenoot ook, het is namelijk niet zomaar 'n briefje; het is een formeel verzoek. Als ik een formeel verzoek indien om een aanvraag voor een bouwvergunning en die gemeente zegt formeel dat zij mij die vergunning gaat verlenen, kan ik daaraan rechten ontfangen. Dat is wat anders dan wanneer je alleen maar een overeenkomst hebt. Dan hangt het ook af van wat daarin staat. Het zijn vaak hele vage overeenkomsten. Het zijn allemaal stapjes die uiteindelijk moeten leiden tot die verplaatsing. Die schriftelijke

aanvraag ontbreekt en dat is voor ons de basis. Wij moeten ergens recht doen aan het besluit van 19 maart 2010. Als wij van alle onderdeeljes vinden dat er verwachtingen zijn gewekt, hebben wij geen overgangsrecht nodig. Dan moeten wij alles honoreren. Dat is wat mevrouw Kerkhof wil. Maar je moet ergens een selectie maken en wij hebben dat op deze manier gedaan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Met alle respect, mevrouw Geeraedts, ik kijk naar de tekst van het amendement. Daarin staat: een schriftelijke aanvraag tot verplaatsing van een intensieve veehouderij naar een concrete locatie. Ik heb dat misschien te badinerend een briefje genoemd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik kan mevrouw Kerkhof dat niet euvel duiden, maar een schriftelijke aanvraag is een criterium in de Algemene wet bestuursrecht.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat wordt niet vermeld in het amendement, vandaar dat ik misschien op het verkeerde been gezet ben. Ik krijg echter nog steeds geen antwoord op mijn vraag waarom de criteria die mevrouw Geeraedts nu aanlegt rechtvaardiger zijn dan de andere documenten die bij ieder dossier aanwezig zijn. De CDA-fractie heeft alle aanvragen zeer serieus bekeken en zij kan geen rechtvaardiging vinden voor het feit dat de ene aanvraag serieuzer wordt geacht dan de andere. Bovendien zijn alle aanvragen door gemeentebesturen ondersteund. Wij vinden dat wij die serieus moeten nemen. Hoe het vervolgtraject eruit zal zien, is aan de gemeenten. Daaraan zijn allerlei voorschriften verbonden en daarvoor zijn vandaag hier in de Staten ook nadere instructies gegeven. Wij kunnen op dit moment de rechtvaardiging van het amendement niet invoelen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat komt, mevrouw Kerkhof, omdat het CDA de rechtvaardiging vindt in de stelling dat alle aanvragen gehonoreerd moeten worden. Mevrouw Kerkhof maakt geen selectie en dat betekent eigenlijk dat zij het besluit van 19 maart naast zich neerlegt. Zij zegt eigenlijk:

ja, dat hebben wij wel besloten, maar ondertussen moeten alle aanvragen gehonoreerd worden. Daar zit het verschil.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat is een onjuiste constatering. Mevrouw Geeraedts weet dat er meer dan 31 aanvragen waren; het waren er ongeveer 40. Het college heeft de criteria geformuleerd waaraan die aanvragen moeten voldoen. Een aantal aanvragen voldeed daar niet aan. Er zijn er 31 overgebleven en dus 9 zijn er afgefallen. Wij ondersteunen dat omdat zij niet voldeden aan de criteria, o.a. omdat er geen zicht is op een concreet te verplaatsen locatie. Wij zijn het eens met de door GS gehanteerde criteria en vinden dat de overige 31 zaken daaraan echt voldoen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Wellicht kan ik mevrouw Kerkhof helpen met het volgende antwoord dat gedeeltelijk ook een anecdote is. Wij hebben op 17 december samen een aanvulling op de verordening gegeven. Vanaf dat moment hebben de gemeenten maar ook de provincie zelf daarop gereageerd. Wij waren ervan overtuigd dat de procedure van aankoop, verkoop, verplaatsing, loven en bieden een onderdeel was van de RO-procedure. Daarbij zit ook een verzoek tot wijziging bestemming. Het is een heel formeel vraag- en antwoordspel van de commissie. Dat was 17 december. Wat bleek? Bedrijven kregen van de gemeente of van de provincie het verzoek om mee te werken aan vrijwillige verplaatsing. Er werd een bod gedaan, er werden allerlei voorwaarden gesteld en dat duurde even. Uiteindelijk werd er een locatie gezocht, er werd zelfs grond voor gekocht c.q. gereserveerd. De procedure die wij als Statenleden beschouwen als een formele RO-procedure, werd door de overheid iets anders gevoerd. Die bedrijven zeiden niet meteen: oké, zullen wij even een bod doen en een handtekening zetten; nee, die zeiden wij wachten netjes af, u komt maar. Om de afwaartse beweging niet te bruskeren hebben wij tegen de gemeenten gezegd dat men dan bezig moest zijn met de bestemmingsplannen. Bijna alle wethouders die wij hebben gesproken, hebben dit ook gezegd.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik dank de heer Wagemakers voor deze anecdote of moet ik zeggen voor dit college? Laat ik hem het volgende voorhouden. Ik grijp daarbij naar een concrete situatie. In een aantal gevallen is een gemeente alvast begonnen met een planologische procedure. Tot mijn verbijstering zijn gemeenten bezig met het wegbestemmen van de huidige locatie. In het vervolgtraject werken zij natuurlijk ook aan de planologische procedure voor de nieuwe locatie. Zij zijn daaraan echter niet toegekomen vóór 20 maart waardoor de betreffende mensen getroffen worden. Kan de heer Wagemakers daarop een reactie geven?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik geef een tegenvoorbeeld. Er zijn ook gemeenten die de hele procedure gestart hebben en bijvoorbeeld een LOG eruit gehaald hebben want het ging over nieuwvestiging. Ja, die valt dan buiten deze regeling. Welke regeling wij ook maken, er wordt nooit 100% gefaciliteerd.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dit geeft alleen maar aan dat het zo lastig is om een rechtvaardiging te vinden voor criteria die altijd leiden tot een selectie maar waarvan niet hard kan worden gemaakt dat zij juridisch houdbaar zijn. Wij vinden dat dit amendement geen gevoel van rechtvaardigheid oproept, terwijl men dat wel verwacht. Dat geldt niet alleen voor de betreffende ondernemers maar zeker ook voor de omgeving waar die veehouderijen nu zitten en waar zij weg zouden moeten. Ons aller doel is die afwaartse beweging in gang te zetten. Dat laten wij dan gewoon zitten. Wij vinden dat onverantwoord. Bovendien lopen wij het risico dat er weer juridische procedures volgen met alle narigheid van dien. Op dit belangrijke moment aan het eind van een zeer belangrijk besluitvormingsproces, met heel essentiële besluiten op 19 maart, nu het gaat om de laatste zaken af te hechten, zouden wij dit niet moeten oproepen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Mevrouw Kerkhof heeft gelijk. Op de eerste plaats is het leven zwaar en op de tweede plaats lijkt deze besluitvorming op een marathon. Zoals wij weten, gaat het bij een

marathon niet over de eerste 40 kilometer maar over het laatste stuk. Dat is nu eenmaal zo.

Omdat in de bestemmingsplanprocedure een grote mate van legitimering zit, hebben wij die ook als criterium genomen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat hangt helemaal af van hoe ver die procedure was. Uw criterium, mijnheer Wagemakers, is dat het alleen maar in procedure moet zijn gebracht. Dat heeft nog niets te maken met democratische legitimatie.

Misschien mag ik mijn betoog afsluiten, voorzitter?

De voorzitter: Er is nog een andere interruptie. Ik kijk even naar mevrouw Geeraedts die althans de indruk wekte nog eerder aan de beurt te zijn.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik had even willen reageren op een opmerking van mevrouw Kerkhof. Ook ik heb gezien dat een gemeente voor een locatie die zij zelf wil ontwikkelen wél een bestemmingsplan maar voor de locatie waar de verplaatser heen moet geen bestemmingsplan maakt. Ik heb mij daarover in hoge mate verbaasd, want dat betekent dat een gemeente puur naar zijn eigen belang kijkt. Zij maakt namelijk wel een bestemmingsplan voor de locatie waar de verplaatser nu zit, maar zij maakt geen bestemmingsplan voor de locatie waar de verplaatser heen moet.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Nog niet, 20 maart was de deadline. U kunt niet beoordelen of het andere plan al in procedure is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Jawel, want zij heeft vóór 20 maart kennelijk wel een bestemmingsplan gemaakt voor de locatie die zij zelf op het oog heeft en waar die verplaatser weg moet, maar niet voor de locatie waar de verplaatser heen moet.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik constateer dat in het amendement van mevrouw Geeraedts die ondernemer daarvan de dupe wordt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Die ondernemer wordt helemaal niet de dupe want die kan gewoon blijven

zitten.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Maar zijn locatie wordt intussen wel wegbestemd. Natuurlijk kan hij daartegen bezwaar en beroep aantekenen, dat begrijp ik best. De vraag is echter of wij bezig zijn juridische procedures op te tuigen of dat wij verstandige beslissingen nemen met elkaar. Daar gaat het vandaag over!

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Volgens mij stellen wij criteria vast. Wij hebben gesproken over juridische procedures en over een schriftelijke aanvraag. Ik ga die discussie niet overdoen. Mevrouw Kerkhof zei ook dat er gemeenten zijn die tot 19 maart gewacht hebben om hun bestemmingsplan in procedure te brengen. Dan hebben zij toch juist gewacht op het beleid van de provincie om dit te kunnen meenemen in hun bestemmingsplanprocedure? Volgens mij doen die gemeenten het ontzettend goed, zij proberen het nieuwe ruimtelijke beleid van de provincie direct mee te nemen; geen enkel probleem.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Het amendement honoreert die ontheffingsaanvragen echter niet, terwijl die gemeente nu juist de intentie heeft recht te doen aan de besluitvorming die in deze Staten op 19 maart heeft plaatsgevonden. Dan zegt u, mijnheer Vreugdenhil: Toedelo, wij doen er niet aan mee. En dat zit ons enorm dwars!

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Wij hebben op 19 maart toch besloten geen nieuwvestiging meer toe te laten? Er is ook een maximale begrenzing afgesproken. Zo was de besluitvorming. Ja, en daar past iets dan niet tussen! Maar dat is de consequentie van het besluit dat wij hier op 19 maart hebben genomen. Die scherpte willen wij vasthouden. Volgens mij doen wij dat heel goed met dit amendement.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik denk, mijnheer Vreugdenhil, dat u uzelf verloochent, want ook u heeft met motie M44 gezegd dat lopende trajecten van nieuwvestigingen gehonoreerd zullen worden. Nu zegt u tegen minstens de helft daarvan: ik doe er

even niet aan mee; jammer, maar het is niet anders. De CDA-fractie vindt dat heel erg moeilijk te motiveren en eigenlijk in strijd met elk gevoel van rechtvaardigheid.

Voorzitter. Ik zou de fractie van de SP willen vragen wat zij doet met haar amendement nr. A2. Misschien kan mevrouw Slegers dat straks duidelijk maken in haar termijn. Ik heb begrepen dat het college eigenlijk niet uit de voeten kan met het criterium dat wordt toegevoegd met artikel 9.5, vijfde lid. Dan blijft uitsluitend amendement nr. A1 over. Ik hoor ook graag of de fractie het amendement van de VVD, de PvdA en de ChristenUnie steunt.

De heer *Heijmans* (SP): Maar het CDA steunt het amendement wel?

De voorzitter: Het woord is aan mevrouw Slegers van de fractie van de SP.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Mijn fractievoorzitter haalt mij de woorden uit de mond. Ik wil graag aan mevrouw Kerkhof vragen of haar fractie het amendement van VVD, PvdA en ChristenUnie steunt.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Daar moeten wij ons nog op beraden. Dat hangt af van dit debat.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! De gedeputeerde heeft in eerste termijn aangegeven dat hij niet zeker weet of ons subamendement juridisch houdbaar is. Laten wij dat maar eens gaan bekijken, want hij zegt ook dat hij niet weet of het juridisch niet houdbaar is. In feite roept dit subamendement – zoals de Tweede Kamer vorige week heeft gedaan – op tot een moratorium. Zolang er geen duidelijkheid is bijvoorbeeld over gezondheidseffecten moet er niet worden doorgegaan met de ontwikkeling van intensieve veehouderijen. Dat is duidelijk. Wij willen dit subamendement vooralsnog handhaven en zullen ons beraden of wij het amendement van VVD, PvdA en ChristenUnie-SGP zullen steunen, mits zich daarvoor een meerderheid aftekent. Ik kan er op dit moment eigenlijk niets over zeggen.

Met het oog op de gezondheidseffecten hebben wij zojuist bedacht dat er eigenlijk nog een ander amendement nodig is. Dat hebben wij heel snel geschreven. Ik zal dat zo aan de voorzitter overhandigen. Artikel 9.5 van de verordening Ruimte Noord-Brabant gaat over de verplaatsing van bedrijven. Daarin is echter niet de toetssteen gezondheid opgenomen. Om dat te repareren besluiten PS in dit amendement aan artikel 9.5 lid 3 een artikel 3.e toe te voegen waarin het criterium gezondheid wordt opgenomen.

Voorzitter. Ik loop even de moties langs. Motie M3 van de PvdA gaat over het controleren van alle verplaatsingen op de beleidsonderdelen die horen bij een bestemmingsplanprocedure. Dat lijkt ons een goed idee. Ik heb hier en in commissieverband al heel vaak gezegd dat het provinciebestuur die collectieve belangen moet behartigen die in een ander gremium niet zo goed behartigd worden. Daarop moet reparatie toegepast kunnen worden. Deze motie voorziet daarin. Wij staan dus positief tegenover deze motie.

Over de moties van GroenLinks was een discussie in mijn fractie. Wij vinden het procedureel niet juist om nu meteen de LOG's te schrappen want daarover moet nog een discussie gevoerd worden. Het gaat vandaag echter wel over de wensen van het burgerinitiatief en de Brabantse bevolking. De intentie van motie M5 kunnen wij helemaal onderschrijven. Wij zijn dus positief over deze motie. Motie M4 gaat over het voorkomen van megabedrijven. Het is in ieder geval goed om in de nieuwe periode nog eens te kijken of er nog meer mazen zitten in de verordening Ruimte waardoor ongewenste ontwikkelingen alsnog mogelijk zijn. Ik pleit ervoor om de verordening Ruimte straks niet aan de kant te schuiven onder de noemer "gedane zaken".

Voorzitter. Ik eindig met het weergeven van de conclusie die mijn fractie heeft getrokken uit het debat tussen CDA, VVD en PvdA. Zij komen er niet uit. Dit geldt zowel voor de procedure als voor de inhoud. Dat hebben wij al maanden geleden voorzien en daarom hebben wij gezegd dat wij niet moeten proberen om dit haasje repje vijf dagen voor de verkiezingen af te kaarten. Dat gaat niet. Daarom hebben wij destijds in eerste instantie

informeel voorgesteld een commissie Schoon schip in te stellen. Volgens is dat nu nog de enige uitweg. Wij hebben daarvoor snel een motie gemaakt. Met de motie besluiten PS een commissie "Schoon schip" in te stellen. Die commissie bestaat uit een gewogen vertegenwoordiging van Provinciale Staten aangevuld met een lid van Gedeputeerde Staten en wordt ambtelijk ondersteund, misschien zelfs met gebruikmaking van externe expertise. Die commissie moet de voorliggende lopende zaken onderzoeken en beoordelen en dan een apolitiek, inhoudelijk beargumenteerd voorstel doen aan Provinciale Staten.

De voorzitter: Door het lid mw. Slegers wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, bijeen op 25 februari 2011,

gelezen het voorstel 12/11 A inzake de wijziging van de verordening Ruimte Noord-Brabant, fase 1, intensieve veehouderij;

overwegende dat:

- *in artikel 9.5 van de verordening Ruimte Noord-Brabant over verplaatsing van intensieve veebedrijven niet de toetssteen 'gezondheid' is opgenomen;*

besluiten:

- *aan artikel 9.5, lid 3 van de verordening Ruimte toe te voegen:*
3 e. de beoogde ontwikkeling zowel vanuit milieuoogpunt voor wat betreft ammoniak, geur en fijnstof als voor wat betreft gezondheid voor mensen aanvaardbaar is."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A3.

Door het lid mw. Slegers wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant bijeen op 25 februari 2011, gehoord de beraadslagingen;

besluiten:

- *een commissie "Schoon schip" in te stellen die bestaande uit een gewogen afvaardiging van (de nieuwe) Provinciale Staten aangevuld met een lid van Gedeputeerde Staten (demissionair), ambtelijk ondersteund de nu voorliggende lopende zaken onderzoekt en beoordeelt en met een voorstel*

*komt aan Provinciale Staten,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M10.

Het woord is thans aan mevrouw Geeraedts van de fractie van de VVD.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wij handhaven ons amendement. Wij hebben daarover al genoeg gediscussieerd. Wij zijn geen voorstander van het amendement van de SP. De criteria voor een inhoudelijke afweging die nodig is om recht te doen, zitten al in het besluit van Provinciale Staten van 19 maart. Er wordt opgeroepen tot het instellen van een moratorium. Dat betekent dat je helemaal niets meer kunt, want dan zouden wij moeten afwachten totdat het Rijk een beslissing heeft genomen over hoe en wat. Dat vinden wij niet juist want het gaat hier nog steeds om de lopende zaken, de uitzonderingsgevallen of hoe je die ook wilt noemen. Wij zullen niet instemmen met het amendement van de SP.

De motie ken ik nog niet. Ik kan mij echter wel voorstellen wat erin staat en wil er daarom nu wel op reageren. Er is eerder een discussie gevoerd over schoon schip maken. Wij hebben toen gezegd dat wij niet op de stoel van het college willen gaan zitten en het niet van geval tot geval willen bekijken. Wij stellen de kaders en geven een lijn aan. Dit is voor ons de overgangsregeling. Wij laten het aan het college over om daaraan te toetsen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik constateer dat de fractie van de VVD in Noord-Brabant eigenlijk de opdracht van de Tweede Kamer aan de regering om de provincies op te roepen even pas op de plaats te maken, naast zich neerlegt. De VVD heeft daaraan dus geen boodschap. Dat is de ene conclusie.

Mijn collega Spencer Zeegers heeft het hier vaker gezegd – volgens mij afgelopen week ook nog in de commissie – dat het erom gaat of wij iets willen en waar een wil is, is een weg. Ik constateer dat de VVD wederom alleen maar procedureel redeneert en niet naar de inhoud kijkt. Uit het debat dat de VVD voerde met de PvdA en het CDA, blijkt dat

zij er niet uitkomen. Het zijn echter wel de collegepartijen, de vooralsnog dominante partijen in deze Staten. Zij komen er niet uit. GS komen er niet uit, want behalve het CDA is niemand het eens met het voorstel van GS. Dan moeten wij kiezen voor de enig andere mogelijke oplossing ook als is die niet 100% goed. Ik constateer dat de VVD daarin helemaal geen zin heeft puur op procedurele gronden: wij gaan er niet over, het is een mandaat van GS. Mijn stelling is dat wij gaan waarover wij willen gaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Volgens mevrouw Slegers zouden wij ons niets aantrekken van de motie die in de Tweede Kamer is ingediend. Zolang die motie niet omgezet is in wetgeving of wat dan ook, blijft het een motie.

Mevrouw *Slegers* (SP): De motie is wel aangenomen door een meerderheid van de volksvertegenwoordiging van Nederland.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is zo, maar het blijft een motie. Het kabinet heeft nog niet gezegd wat daarmee gebeurt. Op het moment dat er een regeling komt, zullen wij ons daaraan moeten houden. Dat zullen wij dan ook doen. Op dit moment vinden wij dat echter te voorbarig.

Mevrouw Slegers zegt dat wij er niet uitkomen. Dat is nog maar de vraag, want wij weten nog niet wat het CDA doet.

Mevrouw *Slegers* (SP): Vanaf het katheder zag ik toch een aantal hoofdjes een bepaalde beweging maken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou kunnen. Ik weet het niet. In ieder geval is het standpunt van mevrouw Slegers voorbarig want het CDA heeft zich er nog niet over uitgelaten. Zij poneert haar mening. Het staat echter nog niet vast, dus daarmee hoef ik geen rekening te houden. Of mijn opstelling nu procedureel is, kijk de Staten stellen de kaders. Dat hebben wij altijd gezegd. Wij gaan niet op de stoel van het college zitten. Als wij dat ook moeten doen, kunnen wij er ongeveer een fulltimebaan van maken. Het college is best in staat om als wij de

kaders stellen, als wij aangeven wat wij vinden, dat uit te voeren. Daar moet je vertrouwen in hebben; daar is niks mis mee, het college kan dat heel goed.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter!

De *voorzitter*: U heeft twee keer geïnterrumpeerd. Ik stel voor dat mevrouw Geeraedts haar betoog afmaakt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Wij hebben drie partijen in vijf termijnen zien discussiëren. Mevrouw Geeraedts en mevrouw Kerkhof hebben echt vijf termijnen met elkaar kunnen discussiëren omdat toen sprake was van een flinke crux in het debat. Ik vind het heel goed van u dat u dat liet gaan, maar ik begrijp niet waarom u nu zo dogmatisch ingrijpt.

De *voorzitter*: Ik grijp niet dogmatisch in maar het punt was gewisseld. Er werd niets meer aan het debat toegevoegd. Als u echt meent dat het anders is, hoor ik het wel. Volgens mij was het punt gemaakt en was het gewisseld.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij zijn geen voorstander van de motie van de Partij van de Arbeid. Ik begrijp ook dat dit niet meer in discussie gaat komen, maar goed dat moet de woordvoerder van de PvdA dan zelf zeggen. De gemeenten hebben een eigen rol. Ik vind het niet juist als wij gaan controleren wat die gemeente doet. Wij zijn dus tegen deze motie.

Motie M4 van GroenLinks betreft het voorkomen van megabedrijven. Ik begrijp de motie als volgt. Er zijn uitzonderingsgevallen. Die hebben een ontheffing gekregen en dan wordt het college gevraagd om te onderzoeken hoe die ontheffing niet kan worden uitgevoerd. Of begrijp ik de motie verkeerd?

De heer *Martens* (GroenLinks): Even voor de duidelijkheid, voorzitter, met uitzonderingsgevallen bedoelen wij de lopende zaken waarover wij vandaag beslissen. Aan het eind van deze vergadering zijn er lopende zaken die door zullen gaan. Wij willen een laatste redpoging doen om

alsnog te verhinderen dat die plannen doorgaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is het rare in de constructie. GroenLinks zegt eerst dat er wat gevallen uitkomen, dat is duidelijk. Vervolgens wordt het college gevraagd om te voorkomen dat de plannen worden uitgevoerd. Waar zijn wij nu mee bezig?

De heer *Martens* (GroenLinks): Als die lopende zaken doorgaan, worden er heel grote bedrijven gesticht en dat willen wij eigenlijk niet in de provincie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er zitten ook een heleboel kleinere bij.

De heer *Martens* (GroenLinks): In ieder geval groter dan 1,5 ha. Wij roepen de provincie en de gemeenten op om te kijken of zij nog instrumenten hebben – een schadevergoeding, een alternatieve locatie of wat dan ook – om ervoor te zorgen dat die lopende zaken niet doorgaan. Het is dus een laatste poging.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb al eerder betoogd dat het hier gaat om een overgangsregeling. In de motie wordt eigenlijk gevraagd om te toetsen aan het oude beleid. Dat betekent dat wij die motie niet kunnen steunen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Misschien is er een misverstand. Juridisch mogen zij doorgaan. Wij willen dat het college op vrijwillige basis in overleg gaat met die ondernemers en dat bekeken wordt of die ondernemers zodanig gefaciliteerd kunnen worden dat zij hun plannen niet uitvoeren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij vinden dat geen juiste gang van zaken. Ik handhaaf ons standpunt. Motie M5 gaat over het schrappen van de LOG's. Wij vinden dat wat voorbarig. Er komen voorstellen van het college naar de commissie RM naar aanleiding van de discussies over de herbegrenzing en de aanscherping van de LOG's. Ik stel voor dat wij die eerst afwachten. Ik vind de motie op dit moment te prematuur.

Motie M6 betreft het moratorium. Ik heb net al gezegd dat het geen rijksbeleid is. Ik geloof dat in de motie van de Tweede Kamer staat dat wordt geadviseerd om in het kader van de volksgezondheid niet mee te werken aan bestemmingsplanherzieningen die het mogelijk maken dat.... De VVD heeft altijd gezegd dat de volksgezondheid voor haar primair is, maar dan moet een en ander wel aangetoond zijn. Op het moment dat het Rijk dat moratorium omzet in een wettelijke regeling of wat dan ook en wij ons daaraan moeten houden, moet dat gebeuren. Wij moeten daarop echter niet vooruitlopen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Er zijn twee dingen, ten eerste het voorzorgsbeginsel. Ik heb in eerste termijn al gezegd dat de politiek dat voorzorgsbeginsel ter harte moet nemen. Als blijkt dat er minstens vraagtekens zijn bij de effecten van de megastallen op de volksgezondheid, moeten wij pas op de plaats maken. Het tweede punt is dat staatssecretaris Bleker heeft gezegd dat hij die motie meeneemt en in overleg treedt met de provincies om te kijken of zij daaraan wel of niet gevolg kunnen geven. Dat verplicht ons daarover een mening te vormen. Dat geldt ook voor GS. Als staatssecretaris Bleker bij ons op de stoep staat, wat is dan onze mening over dat moratorium?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Misschien zegt Bleker dat het Rijk een wettelijke maatregel gaat treffen als de provincie het niet vrijwillig doet. Dat zien wij dan wel. Als die wettelijke maatregel er komt, zullen wij ons daaraan houden. Het is niet anders.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Er wordt voortdurend gezegd dat de gezondheidsresultaten moeten worden afgewacht: bla, bla, bla, bla!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat bedoelt u met: bla, bla, bla, mevrouw Verstappen?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik bedoel daarmee dat het iedere keer terugkomt. Wij hebben hier een Q-koortsepidemie gehad. In 2007 heeft de Partij voor de Dieren daar al vragen over gesteld, zowel

landelijk als hier in Provinciale Staten. Wij konden het zien aankomen omdat wij de rapporten die er waren gewoon lazen en daaruit onze conclusies trokken. Hier in de Staten werd steeds gezegd: ja, die rapporten, het is niet wetenschappelijk bewezen. Mevrouw Verburg is daarop blijven hameren net zoals mevrouw Geeraedts en een aantal anderen nu doen. Wat betekende dat? De directeuren van het RIVM (Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu) en van de GGD zeiden heel duidelijk dat zij een bedrijf zagen met daaromheen besmette gevallen van Q-koorts en dat daar een correlatie tussen is, maar mevrouw Verburg wilde wetenschappelijk bewijs. Dat houdt in dat het DNA van het virus onderzocht moet worden zodat precies aangetoond kan worden dat dit virus van dat bedrijf afkomstig is en niet van een bedrijf vijf kilometer verderop. Deze verdragings-tactiek heeft in Brabant ondertussen 19 doden gekost en heel veel mensen zijn ziek geworden. Wij moeten daarmee ophouden. Het RIVM noemt afstandscriteria maar die worden allemaal in de wind geslagen. Men pakt er alleen uit wat men gunstig acht. Ik vind het echt non-argumenten. Er is een onderzoek geweest waaruit blijkt dat de meerderheid van de Nederlanders het niet wil. Ook de mensen van het Burgerinitiatief zeggen: wij willen het niet. Dat heeft hier in de Staten brede steun gekregen.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, wij hebben afgesproken dat interrupties kort zijn. Ik vind het plezierig om het debat een beetje zijn gang te laten gaan, maar wij zitten nu in de tweede termijn van de kant van de Staten. Ik wil interrupties echt interrupties laten zijn. Komt u tot een afronding en daarna geef ik mevrouw Geeraedts weer het woord.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Er is landelijk een moratorium afgekondigd. Dat betekent dat het een staatsbelang geacht wordt, anders gebeurt dat niet. Waarom zouden wij als provincie daarop vooruitlopen? Waarom heeft mevrouw Geeraedts zo'n haast?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik verval in herhaling als ik hierop weer een lang antwoord

moet gaan geven. Ik heb het standpunt van de VVD duidelijk gemaakt. Mevrouw Verstappen heeft haar standpunt ook duidelijk gemaakt. Wij komen gewoon niet tot elkaar. Het is niet anders.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Hoeveel doden mogen er vallen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zijn van die opmerkingen waarmee wij niets kunnen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Een paar jaar geleden heeft de Gezondheidsraad....

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, ik hanteer nu echt even de orde. De afspraak is: twee keer een korte interruptie. Mevrouw Geeraedts komt tot een afronding.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er is nu een rapport van het RIVM waarin heel duidelijk staat dat het op dit moment nog niet is aangetoond dat het gevaarlijk is voor de volksgezondheid. Misschien is er te weinig onderzoek; dat zou best kunnen. Als er nader onderzoek komt of als andere gevallen worden onderzocht, zou het best anders kunnen liggen, maar op dit moment blijkt niet dat de volksgezondheid in het geding is. Het betekent ook nogal wat voor de ondernemers als wij nu gaan anticiperen op iets wat nog niet vaststaat en wat nog niet wettelijk is geregeld en zij daarom nu beknot worden. Ik vind dat erg ver gaan. Als echter vast komt te staan dat de volksgezondheid wel in het geding is,

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Maar dat staat vast.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als dat werkelijk zo zou zijn, had men veel harder getrokken aan dat onderzoek. Dat onderzoek komt immers op een zeer trage manier tot stand. Daarmee is men al heel lang bezig en nu is er nog maar een zeer beperkt rapport verschenen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Die laatste opmerking vind ik een aanfluiting van het onderzoek. Wij willen een gedegen onderzoek naar

de gevolgen voor de volksgezondheid. Als het onderzoek snel gebeurt, zegt mevrouw Geeraedts straks weer dat het zo snel ging, dat het niet goed uitgevoerd is, dat het op een goede manier moet gebeuren en dat het moet leiden tot heldere conclusies.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De heer Martens verbindt aan een onderzoek conclusies die er niet in staan. Dat kan ook niet. Wij hebben hier in de Staten voortdurend aangedrongen op onderzoek. Dat onderzoek heeft lang op zich laten wachten, want wij zijn minstens al een jaar erover bezig. Misschien kost het wel veel tijd, maar op basis van wat er nu ligt, kan niet de conclusie getrokken worden die de heer Martens nu trekt. Dat vind ik niet juist.

In motie M8 van de fractie van D66 wordt het college opgedragen met voorstellen te komen om lopende zaken die op basis van procedurele criteria doorgang vinden, te kunnen toetsen op volksgezondheid. Ik weet het niet meer precies, maar was het voorstel om dit te laten toetsen door de Provinciale Raad voor de volksgezondheid? Ik weet niet of dit nu direct is voor die Raad. Nogmaals, laten wij het onderzoek afwachten. Waaraan moet die Raad het nu toetsen. Die Raad kan dat niet doen als de resultaten van dat onderzoek niet bekend zijn. Dan gaat de Raad zelf iets bedenken. Dat is misschien wel aardig, maar dat is toch ook niet de bedoeling?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het blijkt dat uit de gegevens die op dit moment verzameld worden, niet de juiste onderzoeksresultaten gehaald kunnen worden. Dat is een van de redenen waarom het onderzoek nog niet klaar is en waarom er een verdiepingsslag gemaakt moet worden. Wij zouden de Provinciale Raad kunnen vragen om een systeem op te zetten waarin de juiste data wel verzameld worden zodat je kunt kijken wat dit soort milieugerelateerde ziektes te weeg brengt. Je moet wel weten wat je onderzoekt. Dit onderzoeksysteem is nog niet goed georganiseerd. Mijn vraag is eigenlijk of de Provinciale Raad een systeem kan opzetten waarbij de juiste dingen onderzocht worden. Daarop komt het in wezen

neer. Anders hebben wij geen goed criterium. Het IRAS-onderzoek geeft ook aan dat de huisartsen op dit moment niet de juiste dingen kunnen verzamelen. Daarvoor moet een ander systeem ontwikkeld worden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Waarom moet de Provinciale Raad dat doen? Waarom kan dat het RIVM niet doen, dat is toch een prima instituut?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat mag ook.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het RIVM is daar nu toch mee bezig?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Nee, ik wil graag dat het criterium op basis waarvan wij dingen beoordelen eruit gehaald wordt. Wij moeten dat criterium toepassen op basis van het onderzoek.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik heb een korte vraag aan mevrouw Lestrade. Ik vroeg mij bij haar motie af of het geen dubbel werk is. De PRVMZ (Provinciale Raad voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Zorg) vragen wij dan eigenlijk in de provincie hetzelfde te doen als waarmee de landelijke overheid nu bezig is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik vind dat de PRVMZ er sterk bij betrokken moet worden. Het probleem is dat dit niet gebeurt. Wij moeten uiteindelijk naar een criterium op basis waarvan wij kunnen zeggen of een ziekte schadelijk is voor mensen en wat wij eraan moeten doen. Daar moet je naar toe. Daarvoor moet je de goede gegevens hebben. Die heeft men niet en die hebben zij bij het RIVM ook niet. Je moet dat doen met een onderzoeksinstituut dat weet waarnaar je moet kijken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Lestrade wil toch niet beweren dat het RIVM dat niet kan?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Het gaat erom dat wij wat eruit komt, kunnen toepassen in onze beoordeling of wij iets al dan niet kunnen laten

doorgaan. Het kan best zijn dat wij ergens iets plaatsen en achteraf tot de conclusies komen dat wij dat niet hadden moeten doen. Het kan ook zijn dat eruit komt dat er veterinaire maatregelen genomen moeten worden en dat die moeten worden opgenomen in je WABO (Wet op de algemene bepalingen omgevingsrecht). Op dit moment ziet het ernaar uit dat de besmettingen plaatsvinden via transport of via menselijk contact. Dat kan ook uit dat onderzoek komen. Het gaat mij om het ontwikkelen van goede criteria op basis waarvan je kunt bepalen of een bedrijf daar wel of niet gevestigd mag zijn. Als het weg moet, moet het weg!

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik ben het helemaal met mevrouw Lestrade eens dat het goed is als die criteria worden ontwikkeld. Wij vinden echter niet dat de Provinciale Raad dat moet doen. Volgens mij kan het RIVM dat ook uitstekend doen. Wij vinden ook dat eerst uit de resultaten van het onderzoek moet blijken of het überhaupt schadelijk is voor de volksgezondheid. Daarna kun je die criteria formuleren.

Motie M9 heeft betrekking op een voorziening volksgezondheid. Het college zegt dat bij het nieuwe bestuursakkoord gekeken moet worden naar nieuwe compensatiemogelijkheden, omdat er misschien meer gevallen zijn waarvoor compensatie nodig is, niet alleen zaken die vanwege de volksgezondheid geen doorgang kunnen geven. Dat weten wij immers nog niet. Wij gaan mee met de beantwoording van het college.

Voorzitter. Mag ik straks nog even iets zeggen over de nieuwe moties?

De heer *Zeegers* (SP): Mevrouw Geeraedts heeft alle moties en amendementen op één na behandeld, maar wat doet zij met het voorstel van GS als haar eigen amendement niet wordt aangenomen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Als er geen enkel amendement wordt aangenomen, is het heel eenvoudig: dan blijft de verordening in stand. Daarin staat dat een schriftelijke aanvraag van een ondernemer voor een concrete locatie waarop het college eens schriftelijke reactie heeft gegeven, het

criterium is. Dat hebben wij in de vergadering van 17 december met z'n allen aangenomen.

De heer *Zeegers* (SP): Dat is bijna het antwoord op mijn vraag, maar echter niet helemaal. Wat doet u dan met het nu voorliggende voorstel van GS, mevrouw Geeraedts? Bent u daar dan voor of tegen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij zijn daartegen. Ik dacht dat ik dat duidelijk had gezegd, anders hadden wij ook geen amendement hoeven indienen.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Wagemakers van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Wij kunnen kort zijn in deze tweede termijn. Het zal u niet verbazen dat wij voorstander zijn van het eerste amendement. Als amendement A1 niet wordt aangenomen, willen wij ons in de fractie heel kort beraden over amendement A2. Dat amendement bevat heel sympathieke onderdelen.

De *voorzitter*: Mag ik u erop wijzen dat het waarschijnlijk zo is dat eerst amendement A2 in stemming wordt gebracht en daarna amendement A1 vanwege de verstrekkende gevolgen daarvan?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Wij zullen ons in de fractie kort beraden over amendement A2, omdat dit amendement ons wel sympathiek voorkomt.

Wij zijn geen voorstander van amendement A3. Wij spreken hier vandaag namelijk over lopende zaken die zich voor 19 maart 2010 hebben aangediend en die wij in de afgelopen periode misschien al eerder hadden kunnen behandelen. Wij hebben er geen behoefte aan om die opnieuw per geval te bekijken omdat het hier gaat om een overgangsmaatregel.

Ik dank de gedeputeerde voor zijn sympathieke woorden over motie M3. Wij gaan er nu van uit dat in de eerstkomende commissievergadering in de nieuwe periode aan de orde komt hoe wij omgaan met de inplaatsing van de bedrijven die via afwaartse beweging tot stand zijn gekomen. Als de

gedeputeerde bevestigt dat dit terugkomt in de commissie kunnen wij de motie intrekken. Wij wachten daar even op.

Met motie M4 wordt aan GS gevraagd om "te bezien welke mogelijkheden er zijn om te voorkomen dat de plannen om door te groeien naar bedrijven groter dan 2,5 hectare, worden uitgevoerd;" Dit is onderdeel van de besluitvorming van 19 maart. Als de heer Martens bedoelt dat het niet bij de lopende zaken mag zitten, is het geen lopende zaak meer. Wij zijn derhalve tegen deze motie.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Het spijt mij dat er zoveel onduidelijkheid is over mijn motie. Misschien mag ik nogmaals een poging wagen? Aan het einde van deze dag gaat een aantal lopende zaken door, ook de uitzonderingsgevallen. Als de gemeente een vergunning verleent, gaan ook de uitzonderingsgevallen gewoon door. Daarbij gaat het om ontwikkelingen die wij eigenlijk niet willen hebben in Brabant. De motie roept GS op om alsnog op vrijwillige basis in overleg te gaan met die uitzonderingsgevallen die grote megabedrijven willen neerzetten om te zien of zij niet of vrijwillige basis alsnog die plannen willen terugdraaien bijvoorbeeld als er alternatieven b.v. opkoopregelingen of wat dan ook worden aangeboden. Dat is de strekking van deze motie.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik kan mij niet goed herinneren of het vandaag al ter sprake gekomen is. Als wij hier een limiet stellen, is het aan de gemeente om die ruimte al dan niet op te vullen. Er zijn inderdaad lopende zaken van voor 19 maart die groter waren dan wij na 19 maart wenselijk achten. Conform onze criteria is het echter een lopende zaak. Wij zijn het niet eens met wat in de motie wordt gevraagd, want op die manier wordt onderscheid gemaakt tussen geval één, twee of drie. Motie M5 betreft het schappen van de LOG's. Op dit moment zijn wij daartegen. Het is al aan de orde geweest. De LOG's komen aan de orde als de gevolgen van de reconstructie tegen het licht worden gehouden. De gedeputeerde heeft aangegeven dat de begrenzingen in de nieuwe Statenperiode aan de orde komen.

Voorzitter. Wij zijn tegen motie M6. In de Tweede Kamer is inderdaad een motie aangenomen. Dat is echter nog geen beleid. Om misverstanden te voorkomen: onze Tweede Kamerfractie heeft hieraan meegewerkt en heeft hierover o.a. met onze lijsttrekker uitgebreid gesproken. Er is gevraagd hoe wij dat gedaan hebben in Brabant. Wij hebben die vraag uitgebreid beantwoord. Wellicht zijn dat bouwstenen geweest voor deze motie. Mijn fractie is van mening dat dit hetzelfde is als wat wij in maart gedaan hebben.

Wij zijn tegen motie M6 omdat het hier om een zuiver planologische zaak gaat. Wij hebben begrepen dat het college motie M8 overneemt. Wij zijn tegen motie M9 en sluiten ons aan bij de argumenten die mevrouw Geeraedts in dezen heeft gegeven.

Motie M10 gaat over het instellen van een commissie Schoon schip. Ik heb daar al iets over gezegd.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Het voorliggende voorstel betreft een versoepeling van onze besluiten van december 2010. Het voorstel van GS gaat het meest ver, maar ook het amendement van VVD, PvdA en ChristenUnie is nog steeds een versoepeling van het besluit dat wij in december genomen hebben. Er worden nog steeds meer megastallen toegestaan dan wij in december hebben besloten. Ik heb in mijn eerste termijn al gezegd dat GroenLinks daarvan absoluut geen voorstander is. Ook amendement A2 betekent nog steeds een versoepeling van dat besluit. Wij zijn dan ook tegen de amendementen A1 en A2.

Voorzitter. Als deze ontheffingen doorgaan en ook de gemeenten gaan daarmee akkoord betekent dit impliciet dat een aantal LOG's meteen ingevuld wordt. Ik noem heel specifiek het LOG Graspeel. Daar zou dan een aantal lopende zaken kunnen doorgaan. Ik wil graag van GS horen dat de gemeente nog steeds de plicht heeft om de afweging te maken of zij dat LOG Graspeel wil invullen of niet. Ik las al op internet dat ervan uitgegaan wordt dat het na vandaag eigenlijk een voldongen feit is dat het LOG Graspeel doorgaat. Dat is duidelijk niet het geval want de gemeente heeft nog steeds de plicht om een afweging te maken of zij wel of geen

vergunning geeft voor de invulling van dat LOG. Ik neem aan dat de gedeputeerde dit wil bevestigen?

Voorzitter. Wij vinden het prima dat de Provinciale Raad nadere richtlijnen opstelt voor de volksgezondheid. Daarbij moet duidelijk zijn dat een en ander niet specifiek wordt gericht op het individuele bedrijf maar dat de cumulatieve effecten van de bedrijven als totaal in een LOG worden meegenomen. Dat is immers een paar jaar geleden in de Tweede Kamer teruggedraaid door het CDA. In het kader van de ammoniakuitstoot moest gekeken worden naar het individuele bedrijf, maar wij willen juist dat ook de cumulatieve effecten van bedrijven bij elkaar bekeken worden door de Provinciale Raad en dat zij aangeeft of er nadere richtlijnen noodzakelijk zijn die de gemeente moet meenemen bij de vergunningverlening.

De Tweede Kamer heeft inderdaad de motie over het instellen van een moratorium aangenomen. Staatssecretaris Bleker zegt dat hij met de motie in zijn achterzak de provincies langs zal gaan. Voor zover ik weet, heeft hij zelf nog geen standpunt ingenomen. Zoals ik al tijdens een interruptie zei, dit betekent dus ook dat hij in dit Provinciehuis langskomt. Ik ben heel benieuwd wat GS dan zullen zeggen tegen de staatssecretaris. Zeggen zij dan: oké wij steunen dat moratorium en zullen onmiddellijk een bouwstop opleggen? Of zeggen zij: goed, de Tweede Kamer heeft dat besloten, maar laat het eerst maar een wettelijke maatregel worden en dan zien wij wel wat wij doen in Brabant. Voor de fractie van GroenLinks is dat duidelijk niet de goede weg. Vandaar dat wij samen met de PvdD motie M6 hebben ingediend waarin wij het college verzoeken die motie van de Tweede Kamer over te nemen en zelf al uit te spreken dat er hier met onmiddellijke ingang een moratorium wordt ingesteld.

Voorzitter. Volgens ons moet motie M6 in stemming gebracht worden vóór motie M5, omdat motie M6 verder strekt. Toen wij gisteren motie M5 maakten, waren wij nog niet op de hoogte van de motie van de Partij voor de Dieren. Als motie M6 niet wordt aangenomen, kan motie M5 nog een doekje voor het bloeden zijn omdat daarin wordt gevraagd zo snel mogelijk de procedure op te starten om de LOG's uit de reconstructieplannen te

schrappen.

Zoals gezegd, wij zijn geen voorstander van de amendementen. Wij houden vast aan het besluit dat wij hier in december hebben genomen. Wat ons betreft gaan daarmee al genoeg lopende zaken door.

Wij staan heel twijfelachtig tegenover het voorstel van de SP voor een commissie "Schoon schip". Wij willen alle fracties oproepen om tegen het voorstel van GS en tegen de amendementen A1 en A2 te stemmen, want dan vallen wij gewoon terug op het decemberbesluit. Dat heeft duidelijk onze voorkeur.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Als één ding helder wordt vandaag, is het wel dat wijzigen van beleid pijn doet. Het doet pijn bij de ondernemers. Aan de andere kant verlicht het ook. Wij hebben op 19 maart niet voor niets een besluit genomen. Er was sprake van belangrijke vraagstukken in het Brabantse waarvoor wij een oplossing wilden bieden. Wij moeten die zaken in dit debat verbinden.

GS stellen eigenlijk een wijziging voor van het vigerend beleid. Het CDA nota bene heeft het voorstel gesteund om het beleid aan te scherpen naar de schriftelijke aanvraag. Dat is dus het vigerend beleid. In de commissie heb ik twee opties op tafel gelegd. Ik heb voorgesteld om de zaak als unieke gevallen te bekijken en met een verzamelbesluit een zorgvuldig besluit per geval te nemen. Daarover viel niet te spreken, ook niet met het CDA. Dat dwong ons de verordening aan te passen en met een formulering te komen waarmee volgens mij voldaan wordt aan: a. transparantie en b. aan een zorgvuldig ruimtelijk beleid in Brabant.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik distantieer mij van de interpretatie die de heer Vreugdenhil geeft aan het standpunt van het CDA. Ik vind het schrijnend dat de heer Vreugdenhil zegt dat het jammer is voor een aantal ondernemers. De CDA-fractie heeft uitdrukkelijk ingebracht dat zij het ook heel verschrikkelijk vindt voor al die burgers die nu in de omgeving van de intensieve veehouderij wonen. De heer Vreugdenhil zegt: blijft u daar maar lekker zitten, u blijft er last van houden, jammer, maar wij gaan niet mee.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Mevrouw Kerkhof, ik heb niet gezegd: dat is jammer voor de ondernemers. Ik heb in de commissievergadering ook gezegd dat het wat ons betreft niet zo is dat wij nergens meer over kunnen praten. Wij stellen nu heldere grenzen en een begrenzing vast, maar het college heeft altijd de mogelijkheid om zaken naar de Staten te brengen waarmee een positieve ontwikkeling in het buitengebied mogelijk gemaakt wordt. Dit zijn de grenzen waarbinnen gemeenten kunnen opereren. Mochten er zaken zijn waarover de Staten afzonderlijk moeten beslissen over een bepaalde ontwikkeling, dan is die mogelijkheid er altijd. Wij zetten Brabant vandaag niet helemaal op slot zoals hier vaak wordt gezegd. Nee, wij nemen een zorgvuldig en scherp besluit dat recht doet aan 19 maart. Vervolgens kunnen wij de komende jaren een goed ruimtelijk beleid voeren binnen de ruimtelijke instrumenten die wij als provincie hebben.

Met het afwijzen van het voorstel om dit niet te behandelen als unieke zaken denk ik niet dat wij een commissie "Schoon schip" moeten instellen. Dat is eigenlijk dezelfde lijn. Wij hebben ervoor gekozen om er nu een klap op te geven en helder aan te geven wat wel en niet onder een lopende zaak verstaan wordt. Ik meen dat ons amendement hierin voorziet.

Voorzitter. Op drie moties wil ik nog even kort reageren. Motie M5 betreft het schrappen van de LOG's. De intentie is ons uit het hart gegrepen. Wij hebben echter altijd gezegd dat het aantal LOG's niet helemaal naar nul hoeft, wij zien wel een mogelijkheid om bijvoorbeeld naar tien of twaalf daadwerkelijke LOG's te komen in Brabant. Wij willen daar graag over praten maar op een zorgvuldige manier.

Motie M4 over het voorkomen van megabedrijven steunen wij. Daarin zit een helder signaal. De provincie geeft de gemeenten de ruimte om daadwerkelijk van die ontheffing gebruik te maken, maar wij roepen GS graag op om nog eens samen met de gemeenten te kijken of er mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld een hervestiging of anderszins, of dat er toch 3 hectare gegeven moeten worden. Ik hoor ook dat er bouwplannen liggen op minder dan 3 hectare. Er is ruimte om samen met

de gemeenten te kijken hoe een en ander zo goed en zorgvuldig mogelijk kan worden ingericht.

Motie M8 gaat over het criterium volksgezondheid. Het is heel goed dat wij hier nogmaals dit signaal afgeven. Wij zijn het ermee eens dat wordt bekeken hoe het criterium volksgezondheid opgenomen kan worden. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar het is goed dat daarvoor blijvend aandacht wordt gevraagd.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Verstappen van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Enerzijds heb ik een soort opgetogen gevoel omdat ik partijen zich in positieve zin hoor uiten op een manier die ik eigenlijk nog nooit gehoord heb. Anderzijds is het weer hetzelfde oude liedje, hetzelfde oude gedraai. Er komt een versoepeling van het decemberbesluit terwijl in Brabant de laatste vijf jaar al twee en een halve keer méér megastallen zijn gevestigd. Wij gaan daarom niet mee met de verschillende amendementen.

Keer op keer wordt gezegd dat wij onderzoek moeten afwachten. Het levert slachtoffers op. Als u evenals wij in 2007 de moeite genomen had om ook eens naar buitenlandse rapporten te kijken, had u gezien dat daar het onderzoek verder is, daar zijn al resultaten aangetoond. Waarom moet het hier opnieuw onderzocht worden? Waarom kunnen wij niet leren van buitenlandse onderzoeken? In de Verenigde Staten waar men vooroploopt inzake megastallen zijn verschillende onderzoek gedaan waaruit wij ook conclusies kunnen trekken. Ik heb zelf een wetenschappelijke achtergrond en ik weet heel goed dat je bij elk wetenschappelijk rapport dat verschijnt vragen kunt stellen die nieuw wetenschappelijk onderzoek uitlokken op de resultaten waarvan wij weer moeten wachten. Met een gezond boerenverstand kun je zien dat deze sector zo niet door kan gaan, ook niet deze uitzonderingsgevallen. Zij gaan van een verkeerde plek naar een verkeerde plek.

Er zijn al verschillende RIVM-onderzoeken geweest. Daarin zijn richtlijnen aangegeven. Die richtlijnen die technologisch uitvoerbaar waren, hebben wij opgepakt. De richtlijnen die de

intensieve veehouderij in Brabant eigenlijk onmogelijk maken zoals de verschillende afstands-criteria, hebben wij niet opgepakt omdat er meer onderzoek moest komen. Het RIVM heeft bij de Q-koorts gezegd dat er een afstand van 1,5 km tussen de bedrijven moest zijn. Als wij die richtlijn hadden overgenomen, was er geen enkel geitenbedrijf meer mogelijk geweest in Brabant. Daarom hebben wij ons gericht op die 500 meter. Het wordt voortdurend uitgesteld en dat is zeer frustrerend. Ook bij dit onderzoek wordt mij in de mond gelegd dat ik van mening ben dat de resultaten zullen uitwijzen dat het slecht is voor de gezondheid. Het enige dat dit onderzoek zegt is echter dat de fijnstofuitstoot bij megastallen niet minder is geworden. Er zijn miljoenen aan uitgegeven, maar de fijnstofuitstoot is niet minder geworden. Dat is een keiharde conclusie van dit onderzoek. Er staat ook dat de uitstoot van schadelijke stoffen veel groter is dan bij andere bedrijven. Ik citeer: "Wij weten niet of het schadelijk is voor de volksgezondheid maar dit is keihard. De schadelijke stoffen uitstoot is groter." Hoeveel miljoenen zijn er in de vier jaar die ik hier zit al niet uitgegeven aan deze sector? Bijvoorbeeld aan luchtwassers die niet gecertificeerd zijn. Wij wisten dat die mogelijk niet zouden werken en dat die uitgezet konden worden. Hupsakee, daar gaan weer miljoenen naar toe, maar wij kunnen het niet opbrengen om een aantal uitzonderingsgevallen te saneren of te helpen om op een goede manier hun bedrijf te voeren zodat mensen niet bang hoeven te zijn dat zij ziek worden.

En waarom focussen wij alleen op gezondheid? Uit het onlangs verschenen Telosrapport over de duurzaamheidsbalans blijkt dat de waterkwaliteit niet goed is, etc. Wij hebben de tijd niet om hiermee door te gaan. Brabant heeft de slechtste luchtkwaliteit van heel Europa. Dringt dat niet tot u door? De biodiversiteit, de basis voor ons bestaan, gaat hier razendsnel achteruit. Dringt het niet tot u door dat er iets moet gebeuren, dat de zware vervuilers moeten worden aangepakt, dat wij het principe "de vervuiler betaalt" moeten hanteren? Als wij dat doen, zult u eens zien hoe snel mensen biologisch vlees gaan eten omdat het vlees uit de vee-industrie niet meer te betalen zal zijn. Dat vlees

wordt dan peperduur! Sommige mensen betalen daarvoor met hun leven. Denk toch gewoon eens na.

Nogmaals, wij gaan niet mee met de amendementen omdat deze een versoepeling betekenen. Laten wij de zaak vertragen en het langzaam aanpakken. Alle moties die erop gericht zijn om de besluitvorming uit te stellen, krijgen onze steun.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij zullen uiteindelijk voor amendement A1 stemmen, niet omdat wij denken dat daarmee alle problemen opgelost zijn, maar omdat daarmee een stap verder gezet wordt. Wij realiseren ons heel goed dat het een eerste stap is op weg naar verandering en transitie van de landbouw. Wij nemen aan dat er nog veel meer veranderingen zullen plaatsvinden en dat nog meer aanpassingen moeten komen. Naar onze mening is ook juridisch gezien deze wijze van besluitvorming op dit moment het meest effectief. Wij wachten de toekomstige ontwikkelingen af. Wij vinden het lastig en moeilijk want wij zouden het liever snel hebben gedaan.

Wij gaan niet akkoord met amendement A2. Wij vinden de inhoudelijke afweging niet exact geformuleerd. Wij gaan wel akkoord met A3. Het gaat het om dezelfde tekst als in een ander lid van de verordening staat. Wij vinden het prima dat die op een volgende plek terugkomt.

Ik neem aan dat motie M3 ingetrokken wordt. De heer Wagemakers heeft toegelicht dat het eigenlijk meer om melden gaat terwijl in de motie staat dat het ter goedkeuring aan PS moet worden voorgelegd.

Motie M4 van GroenLinks vinden wij sympathiek. Wij stemmen daarmee in maar verwachten eigenlijk dat zij geen effect heeft omdat wij ervan uitgaan dat die hectares niet voor niets zijn aangevraagd. Wij kunnen het altijd proberen vandaar dat wij voor deze motie zullen stemmen.

Wij stemmen niet voor motie M5. Wij gaan ervan uit dat wij bij het reconstrueren van de reconstructie iets anders gaan vinden over LOG's. Ik heb al eerder aangegeven dat D66 in principe geen tegenstander was van de LOG's. Wij zien het als een agrarisch bedrijventerrein en daar zijn wij

niet tegen. Wij zijn wel tegen de hoeveelheid waar het hier om gaat en tegen de wijze waarop ermee is omgegaan. Wij hopen dat er bij het reconstrueren van de reconstructie hiervoor maatregelen genomen kunnen worden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik heb recentelijk begrepen dat mevrouw Lestrade vóór biologische landbouw is. Waarom wil zij dan afzonderingsgebieden? Biologische landbouw is toch helemaal niet gevaarlijk?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor biologische landbouw is dat niet nodig, maar ik ben niet zo naïef om te denken dat wij nu in één klap overal biologische landbouw hebben. De transitie van de landbouw zal in een ieder geval zoveel tijd kosten dat wij dit soort bedrijventerreinen nog nodig zullen hebben.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Oké, mevrouw Lestrade wil dus toch gewoon de intensieve vee-industrie blijven faciliteren?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ja, dat willen wij. Wij gaan ervan uit dat de ZLTO van plan is om dat op een zo goed mogelijk manier te doen. Wij zijn uiteraard tegen die leden van de ZLTO die dat niet op een goede wijze doen. Onderdeel van de transitie naar een andere landbouw zal zijn dat vee op een andere wijze gehouden moet gaan worden. Wij weten dat het pijn zal doen en dat het een langdurig proces zal zijn, maar wij hopen hier wel stappen te kunnen zetten.

Wij zijn tegen motie M6. Wij verwachten dat GS ons rapporteren over het overleg met de staatssecretaris.

De heer *Martens* (GroenLinks): Dat betekent dus dat mevrouw Lestrade het niet eens is met haar fractiegenoten in de Tweede Kamer. Die hebben samen met GroenLinks die motie ingediend en die is aangenomen. Nu hoor ik tot mijn verrassing dat zij het er niet mee eens is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb intensief overleg gehad met Stientje van Veldhoven die de

motie heeft ingediend. In die motie is heel duidelijk de positie van de provincie in beeld gebracht. In de motie wordt de regering opgeroepen om met de provincies te overleggen. Ik neem aan dat dit overleg zal plaatsvinden en dat wij daarover zullen horen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Nu iedereen die motie "claimt", vind ik het toch tijd worden om erop te wijzen dat de Partij voor de Dieren die motie voorbereid heeft.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat was een andere motie en die is niet aangenomen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik spreek over de motie over het moratorium. Uw fractie heeft er iets aan toegevoegd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Er zijn twee moties ingediend.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij allemaal na te zoeken. Mevrouw Lestrade heeft het woord.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): In de Tweede Kamer zijn twee moties ingediend. Een daarvan was inderdaad van de Partij voor de Dieren. Die motie is niet aangenomen. De andere motie is wel aangenomen en die ging over het moratorium en de positie van de provincies in dezen. U kunt zich voorstellen dat ik als D66'er verbaasd was over het feit dat een D66'er de positie van de provincie in een motie heeft benadrukt. Ik heb daarover uitgebreid contact gehad. Ik heb gezegd: wat krijgen wij nou?

De *voorzitter*: Een hoopvol signaal!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ja, ik dacht dat ik de enige D66'er was die wat positiever over de provincies is. Ik weet heel goed hoe die motie in elkaar steekt.

Ik kom nu bij motie M7. Wij gaan ervan uit dat een en ander in het kader van allerlei schadeloosstellingen geregeld wordt en dat wij daarvoor geen motie hoeven aan te nemen.

Natuurlijk zijn wij een voorstander van onze eigen motie M8 over het criterium volksgezondheid. Wij zijn blij dat het college de motie heeft overgenomen. De wijze waarop het wordt uitgevoerd, maakt ons eigenlijk niet zoveel uit. Ik heb dat duidelijk aangegeven. Of het RIVM dat nu doet, of de Provinciale Raad, het gaat ons om criteria.

Onze motie M9 betreft de compensatie. Het doet ons deugd dat het college in wezen toegeeft dat dit nodig is. Het college heeft het eigenlijk opgenomen in het voorstel. Wij weten natuurlijk allemaal dat wij een aantal rechtszaken tegemoet kunnen zien, maar het zou handig zijn om die te vermijden en het voorafgaand te regelen op basis van de criteria die er zijn. Het college vindt het een verstandige motie en dat vinden wij natuurlijk ook.

Voorzitter. Ik ga ervan uit dat motie M10 overbodig is. Ik neem aan dat de klap op de besluitvorming vanavond gegeven wordt en dat wij die commissie "Schoon schip" dan niet meer nodig hebben. Ik wacht even de besluitvorming af.

De *voorzitter*: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de tweede termijn van de zijde van uw Staten. De gedeputeerde Van Heugten neemt nu het woord. Hij heeft gezegd dat hij ongeveer vijf minuten nodig heeft. Ik stel voor daarna te schorsen voor een kleine pauze. Ik heb begrepen dat er dan op het Statenveld iets aanwezig is voor de inwendige mens.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Aanvaarding van amendement A3 van de fractie van de SP willen wij ontraden omdat het overbodig is. Er wordt namelijk gevraagd om een criterium volksgezondheid op te nemen. Ik heb het nog even nagekeken. In de huidige verordening staat het criterium volksgezondheid reeds opgenomen zowel bij de verwevingsgebieden als bij de LOG's als bij de tijdelijke ontheffingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het klopt wat de gedeputeerde zegt. Bij de LOG's is het zo dat als men boven de 1,5 ha komt het getoetst moet worden aan deze criteria. Voor de lopende zaken is een apart artikel opgenomen waarin dit criterium niet staat.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Zowel in artikel 9.5 zoals dat nu in de verordening staat als in artikel 9.5 zoals dat in het amendement is opgenomen, staat: "bovendien moet voldaan worden aan het bepaalde in artikel 9.4, vijfde lid onder a en c." Juist c gaat over het onderdeel waarin ook volksgezondheid voorkomt. Naar mijn idee wordt daarmee in alle onderdelen voorzien in de gewenste oplossing. Wat ons betreft is amendement A3 dus overbodig.

Het college wil ook aanvaarding van de motie M10 over het instellen van een commissie "Schoon schip" ontraden. Wij geven er de voorkeur aan dat vandaag de besluitvorming wordt afgerond.

Voorzitter. Ik kom even terug op motie M3 van de Partij van de Arbeid. Ik heb aangegeven dat wij de bestemmingsplannen van de gemeenten toetsen aan de verordening. Op het moment dat de gemeente met een ontheffing van ons in de hand begint aan de inplaatsing van het bedrijf zal een milieuvergunningsprocedure moeten worden doorlopen. Als die tot de conclusie leidt dat het een verkeerde locatie is, zullen wij daarop moeten reageren. Ik heb aangegeven dat wij het toezicht daarop graag met u willen bespreken in de volgende commissievergadering. Daarin komt immers ook aan de orde hoe wij in het algemeen zullen omgaan met reactieve aanwijzingen en zienswijzen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Het ging niet alleen om "bij twijfel niet inhalen", maar wij hebben ook gevraagd of het college ons die gevallen wil melden. Als het antwoord van het college daarop positief is en ik begrijp dat dit inderdaad het geval is, kunnen wij de motie intrekken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De bedrijven waarom het gaat, heeft u in feite allemaal al gezien. Het zijn de lopende zaken. Die locaties zijn inmiddels bekend. Zij zijn gemeld via de voorliggende ontheffingen.

De *voorzitter*: Kan ik concluderen dat u de motie intrekt, mijnheer Wagemakers?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Dat is juist, voorzitter.

De *voorzitter*: Aangezien motie M3 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De heer Martens heeft gevraagd hoe het zit met het LOG Graspeel. Met de ontheffing die hier verleend zal worden, kan de gemeente inderdaad haar bestemmingsplan-procedure voortzetten. Het is aan de gemeente om dat wel of niet te doen. Als een gemeente een ontheffing aanvraagt, ligt het overigens wel in de verwachting dat zij dat zal doen. Het is echter geen plicht om het te doen. Daarin heeft de Martens gelijk.

Motie M8 gaat over het volksgezondheidscriterium. Ik heb in eerste termijn mede naar aanleiding van de toelichting van mevrouw Lestrade gezegd dat wij de motie in haar huidige vorm ontraden. Ik heb ook gezegd dat als mevrouw Lestrade bedoelt dat zij graag een nader onderzoek wil opstarten hoe het volksgezondheidscriterium nader kan worden uitgewerkt, het ons niet onverstandig lijkt om de PRVMZ een voorstel te laten doen c.q. ons aan te geven of de raad daartoe in staat is en op welke termijn dat gedaan kan worden en welke aanpak de raad daarbij voorstaat. Dan kunnen wij alsnog afwegen of het zinvol is om zo'n onderzoek te doen, of het iets toevoegt aan de landelijke onderzoeken of dat het niet haalbaar is. Op dat moment willen wij het graag terugkoppelen met de Staten. Als mevrouw Lestrade dat voldoende vindt, is de motie overbodig. Als zij de motie handhaaft, zouden wij haar dat willen ontraden.

Wij hebben gezegd dat motie M9 ons op dit moment niet verstandig lijkt en wij derhalve aanvaarding ontraden. Wij hebben verwezen naar het nieuwe Bestuursakkoord.

Voorzitter. Met de in de Tweede Kamer ingediende motie wordt gevraagd de regering op te roepen met provincies, gemeenten en overige betrokkenen in gesprek te gaan. Wij zullen dat gesprek aangaan en daarbij verwijzen naar de verordening zoals wij die hebben vastgesteld. De provincie Noord-Brabant heeft qua denklijn en uitwerking een duidelijk trend gezet in Nederland inzake de ruimtelijke beperkingen bij de intensieve veehouderijbedrijven en ook aangegeven dat er nog

veel moet gebeuren op het gebied van duurzaamheid. Dat zal onze insteek zijn bij het gesprek met het kabinet. Of dat ertoe leidt dat de gemeenten kunnen worden bewogen om geen bestemmingsplanwijzigingen meer in te voeren, zal afhangen van het overleg met de gemeenten.

De voorzitter: Ik neem aan dat wij kunnen overgaan tot stemming en besluitvorming over dit voorstel. Ik kan mij voorstellen dat er hier en daar nog beraad nodig is. Dat valt mooi samen met een kleine pauze. Zoals aangekondigd is er iets eten op het Statenveld.

Ik stel voor de vergadering over 20 minuten te hervatten. Ik wijs erop dat er nog drie vragen zijn voor het vragen uur en daarna nog twee moties vreemd aan de orde van de dag. Belt u thuis even.

De vergadering wordt van 18.20 tot 18.40 uur geschorst.

De voorzitter: Mag ik de leden verzoeken hun plaatsen in te nemen? Ik kijk even of er behoefte is aan een derde termijn of dat het met stemverklaringen kan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Wij doen het met stemverklaringen, voorzitter.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb begrepen van gedeputeerde Van Heugten dat met de uitleg die hij gegeven heeft het college motie M4 overneemt. Dan kunnen wij die motie intrekken.

De voorzitter: Aangezien motie M4 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Dat geldt ook voor motie M8 omdat die overgenomen is.

De voorzitter: Aangezien motie M8 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Net als de rest van deze Staten houd ik van een goede

besluitvorming. Volgens mij heeft de gedeputeerde gezegd niet bereid te zijn zelf in overleg te treden waar de motie van GroenLinks om vraagt, maar dat gemeenten in overleg zouden moeten gaan. Ik wil graag duidelijkheid wat het college niet gaat doen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Daarbij sluit ik mij graag aan.

De voorzitter: Ik zal de heer Van Heugten zo dadelijk te gelegenheid geven om daarop nog even kort te reflecteren.

Ik wijs erop dat de indiener de motie al heeft ingetrokken.

De heer *Heijmans* (SP): Ja, voorzitter, op grond van een toezegging die hij meende te hebben gekregen. Daarover moeten wij wel duidelijkheid krijgen.

De voorzitter: Hij was er al zeker van, wij kijken of dat bij u ook gaat lukken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er wordt gezegd dat motie M8 is overgenomen, maar dat is toch niet zo want die is ingetrokken.

De voorzitter: Er is onvoldoende duidelijkheid. Nee, excuus, dat is een andere motie. Wij gaan de gedeputeerde vragen om duidelijkheid te verschaffen over de motie M4 van GroenLinks en over motie M8 van D66.

Als de gedeputeerde voldoende duidelijk is en naar de zin van de indieners toezeggingen heeft gedaan, worden zij alsnog ingetrokken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De opmerking van de heer Heijmans over motie M4 is terecht. Ik heb aangegeven dat wij zullen vragen of de gemeenten in overleg willen gaan en niet de provincie zelf zoals in de motie gevraagd wordt. Wij willen deze boodschap wel graag doorgeleiden naar de gemeenten. Die toezegging heb ik gedaan op grond van deze motie.

De voorzitter: Laten wij even aan de heer Martens vragen wat hij nu met de motie wil doen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor mij is het voldoende dat de gemeente de eerste instantie is die in overleg treedt. Ik neem aan dat de gemeente terugkoppelt naar de provincie. Met die uitleg kunnen wij de motie intrekken.

De *voorzitter*: U trekt de motie dus in met de uitleg die de gedeputeerde zojuist heeft gegeven. Helder. Dan komen wij bij motie M8 van D66.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij hebben gezegd dat wij motie M8 als zodanig ontraden maar dat wij wel zoals de indienster van de motie gesuggereerd heeft de PRVMZ zullen vragen een voorstel te doen tot een onderzoek. Op basis van dat voorstel kunnen wij beoordelen of wij het onderzoek nuttig, nodig, aanvullend en goed vinden. Wij willen de PRMVZ vragen een voorstel te doen en dat voorstel vervolgens met de Staten bespreken om te kijken of wij het laten uitvoeren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Dit is een kwestie van beter een half ei dan een lege dop. Ik ga voor het halve ei.

De *voorzitter*: Dus u trekt de motie in.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ja.

De *voorzitter*: Motie M4 en motie M8 zijn dus inderdaad ingetrokken en maken niet langer deel uit van de beraadslagingen.

Wij gaan eerst stemmen over de amendementen, dan over Statenvoorstel 12/11 en daarna over de ingediende moties. Ik heb u al aangegeven dat wij eerst stemmen over amendement A2, dan over A1 en tot slot over A3.

In stemming komt amendement nr. A2.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de ChristenUnie-SGP, de PvdD en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement nr. A1.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij hebben moeten constateren dat voor het collegevoorstel geen draagvlak is in deze Staten. Wij steunen het collegevoorstel onverkort. Ik sluit mij aan bij de beeldspraak van mevrouw Lestrade: beter een half ei dan een lege dop. De CDA-fractie stemt dus vóór amendement A1.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Het is nog steeds een versoepeling van het decemberbesluit en daarom zijn wij hartgrondig tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement nr. A3.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Aangezien amendement A1 is aangenomen waarmee wordt voorzien in wat amendement A3 ook beoogt, is amendement A3 overbodig geworden. Wij trekken het amendement in.

De *voorzitter*: Aangezien amendement A3 is ingetrokken, maakt het geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

In stemming komt het geamendeerde Statenvoorstel nr. 12/11 B.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor dit Statenvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat het is aangenomen.

Wij gaan nu stemmen over de moties. De eerste motie die ik in stemming breng, heeft u onder nr. M5 op uw tafel liggen of is zichtbaar op uw iPad.

In stemming komt motie nr. M5.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie nr. M6.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie nr. M7.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie nr. M9.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Ik vind het een sympathieke gedachte maar ik denk dat het niet zo gaat werken. Wij moeten meer inzetten op monitoring. Ik stem tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie nr. M10.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen. Dit schip vaart niet uit.

Het volgende agendapunt is het vragenuurtje, maar dames en heren. Mij heeft een dringend verzoek bereikt. Ik ben geneigd dat in te willigen omdat de indiener van de motie vreemd aan de orde van de dag over de juniorvaandeldrager 2018Brabant, niet omdat het bijna bedtijd is voor jeugdvaandeldragers maar omdat hij op hete kolen zit en weg moet, mij heeft gevraagd of die motie afwijkend van de orde van de agenda voorafgaand aan het vragenuurtje kan worden behandeld.

Ik kijk even rond of wij daarin kunnen toestemmen. Fijn dat het kan. Ik geef de indiener van de motie graag de gelegenheid zijn motie nr. M2 kort toe te lichten.

Motie M2 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Ik dank de collega's voor het inwilligen van mijn verzoek om de agenda om te gooien.

Ik kan heel kort zijn, voorzitter. Wij hebben een en ander al besproken in de commissie ZWC. In de vorige Statenvergadering hebben wij het kort erover gehad.

Op initiatief van de provincie hebben hier in deze zaal jeugddebatten gevoerd. Daarop zijn ongelooft

lijk veel jongeren afgekomen. Wij hebben daarom besloten om een van de verzoeken die de jongeren daar op eigen initiatief hebben ingediend voor te dragen aan PS en om te zetten in een activiteit die wij willen ondersteunen. De jongeren hebben namelijk verzocht actief te mogen bijdragen aan de ontwikkeling en de inhoud van het programma 2018Brabant. U heeft de motie voor u liggen. Ik hoef die dus niet verder voor te lezen.

Wij vragen het college actie te nemen eventueel richting het programmabureau 2018Brabant om een jeugdvaandeldrager aan te stellen, daarvoor een soort verkiezing te organiseren en de jongeren actief te laten bijdragen onder het motto: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Een van de allerbelangrijkste opmerkingen die wij als jury van de jongeren hoorden, was: de jongeren kennen hun eigen cultuur niet. Dat vonden wij zo'n indrukwekkende opmerking dat wij meenden daarop te moeten inspelen. Alle collega's blijken ook die mening te zijn toegedaan.

Voorzitter. De motie is zeer breed ondersteund. Ik weet niet of de heer Vreugdenhil nog iets wil zeggen omdat zijn fractie de motie niet heeft ondersteund, maar ik hoef er verder niets meer over te zeggen.

De *voorzitter*: Ik kijk even naar de fractie van de ChristenUnie-SGP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Wij hebben de motie om u tot vaandeldrager te benoemen ook niet gesteund, omdat wij anders aankijken tegen het bid Brabant Culturele Hoofdstad. Om daarmee consistent te blijven, zullen wij ook deze motie niet steunen. Wij wensen de jeugdvaandeldrager wel veel succes.

De *voorzitter*: Een vaandeldrager is anders ook een lopende zaak!

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik vind het buitengewoon interessant dat er een voorstel voor een juniorvaandeldrager komt. Is er ook ruimte voor een seniorvaandeldrager want wij hebben ook veel ouderen in de provincie?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dit was een sollicitatie, voorzitter.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Zullen wij dit als een retorische vraag beschouwen, voorzitter?

De *voorzitter*: En als een sollicitatie heb ik begrepen. Ik geef graag het woord aan de gedeputeerde. Zij wil reageren op de motie.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Het idee zoals in deze motie is verwoord, is een hartstikke goed idee. Dat vindt het college ook. Dat kan ook bijna niet anders want het komt van de jongeren zelf. Het idee van het programmabureau om die bijeenkomst te houden, was ook goed. Het voorstel sluit aan bij de vele activiteiten die vanuit Brabant Culturele Hoofdstad al plaatsvinden met jongeren. Die dragen bij aan vergroting van het draagvlak. De bedoeling is natuurlijk dat elke Brabander zich op termijn ambassadeur en vaandeldrager van Brabant Culturele Hoofdstad voelt.

Er zit één lastig puntje in de motie namelijk de formulering dat de Staten het college opdracht geven om dit te regelen en te organiseren. Wij doen dit traject immers met zes partners. Het college kan deze opdracht niet uitvoeren. Wij willen de motie inhoudelijk graag omarmen maar in die zin dat wij uw voorstel inclusief uw enthousiasme doorgeleiden naar de Stuurgroep Culturele Hoofdstad.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Dat is helemaal in lijn met wat wij bedoelen. Wij zaten voor een ander dilemma, namelijk dat wij als PS de Stuurgroep 2018Brabant geen opdracht kunnen geven en dat via het college moeten doen. Dit is eigenlijk precies wat wij willen.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond of anderen nog over deze motie het woord willen voeren. Ik zie dat dit niet zo is en breng de motie in stemming.

In stemming komt motie nr. M2.

Mevrouw *Lamers* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Voorzitter. Wij hebben deze motie mede-ondertekend en ingediend. Degenen die daaruit zouden willen afleiden dat wij nu voorstander zijn van Brabant Culturele Hoofdstad 2018 moet ik teleurstellen. Wij zijn nog steeds geen voorstander daarvan. Dat wil echter niet zeggen dat wij alle besluitvorming saboteren. Ook het voorstel om u als vaandeldrager te benoemen, voorzitter, hebben wij gesteund en wij wensen ook deze junior-vaandeldrager veel succes.

De *voorzitter*: Wij zullen er een rood vaandel van maken!

De heer *Heijmans* (SP): Nu ga ik nog eens nadenken!

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor deze motie maar willen wel onze erkentelijkheid uitspreken voor de sportiviteit van de SP-fractie.

Mevrouw *Van Breda* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de ChristenUnie-SGP tegen deze motie heeft gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Ik zal de juniorvaandeldrager graag een keer ontvangen en kijken hoe wij samen kunnen optrekken.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Als de stuurgroep het goed vindt!

De *voorzitter*: Inderdaad, dat heeft de gedeputeerde goed aangevuld.

De *voorzitter*: Ik kijk even of het mogelijk is om

meteen de tweede motie vreemd aan de orde van de dag te behandelen. Uit de gelederen van de SP kreeg ik het signaal dat dit gewaardeerd zou worden omdat ook daar druk op de agenda zit.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het was meer een grapje, maar ik wil wel dat Marijn ten Harmsen nu onmiddellijk vertrekt.

De *voorzitter*: Ik neem uw grapjes altijd buitengewoon serieus.

Het woord is aan de heer Erciyas.

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Erciyas* (SP): Voorzitter! Wij hebben allemaal kennisgenomen van het feit dat zich in Oss, sinds jaar en dag bekend om zijn farmaceutische industrie, een drama dreigt te voltrekken. Vorige week maakte de centrale directie van Merck bekend het bod van een derde partij op de R&D-tak van MSD-Organon te hebben afgewezen. De verontwaardiging en verbijstering over dit bericht is groot bij het personeel van Organon, de ondernemingsraad, de vakbonden en de raad van commissarissen. Die partijen hebben zich immers maandenlang ingespannen om sluiting van de R&D-tak te voorkomen. Het bod van die derde partij kon rekenen op draagvlak bij de betrokkenen en voldeed aan vooraf door Merck gestelde voorwaarden. Naar de redenen voor de afwijzing door Merck kunnen wij alleen gissen. Het bedrijf vond een korte verklaring voldoende.

Het dreigende massaontslag voor 2200 mensen is nu echt dichtbij gekomen. Het is een drama voor al die personeelsleden en hun gezinnen, maar ook voor de ondernemers die als toeleveranciers aan het bedrijf opereren. Het is ook een drama voor de Brabantse werkgelegenheid en economie en het is een klap voor de profilering van onze provincie als kennis- en innovatieregio.

Naast onzekerheid, ongeloof en boosheid is er ook strijdbaarheid in Oss. Een spontane demonstratie van het personeel van Organon, een manifestatie in het centrum en de recente oproep van de Raad van Kerken tot een protestmars zijn daar voorbeelden

van. Ook zijn de vakbonden, de ondernemingsraad en de raad van commissarissen naar de rechter gestapt om de beslissing van Merck aan te vechten. Het kort geding dient op 4 maart.

Voor ons als Provinciale Staten zijn de mogelijkheden in deze dramatische situatie beperkt. Dat realiseren wij ons terdege. Wij kunnen echter evenals de gemeenteraad van Oss wel onze steun betuigen aan die partijen die proberen te redden van er te redden valt en ons ongenoegen uiten richting partijen die proberen te sluiten wat er te sluiten valt.

Voorzitter. Ik ben dan ook erg blij dat ik namens alle fracties van deze Provinciale Staten een motie kan indienen waarin wij besluiten:

- onze steun te betuigen aan de vakbonden, ondernemingsraad en raad van commissarissen in het kort geding dat zij hebben aangespannen tegen het besluit van Merck;
- een beroep te doen op het kabinet en op het college van GS om alles in het werk te stellen om Merck ertoe te bewegen de onderhandelingen te heropenen;
- ons ongenoegen over de gang van zaken aan de directie van Merck kenbaar te maken en haar te verzoeken de onderhandelingen te heropen.

Voorzitter. Ik overhandig u nogmaals de motie. Zij is nu meer volledig ondertekend.

De *voorzitter*. Ik zie dat op het origineel de handtekening van de SP zelf ontbrak. Dit exemplaar wordt aan het archief toegevoegd. Het is goed te zien dat hieraan unaniem gewerkt is.

Mevrouw *Jacobs* (GS;PvdA): Voorzitter! Ik denk dat aan de woorden die de heer Erciyas namens de Staten heeft uitgesproken, niet veel meer is toe te voegen. De motie voelt als een steun in de rug van het college en van mij. Wij acteren inderdaad zoals in de motie wordt gevraagd om zoveel werkgelegenheid te redden.

In stemming komt motie nr. M1.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Erciyas* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik stel vast dat deze motie op uw unanieme steun kan rekenen. Ik hoop dat dit ook in Oss wordt opgepikt als een signaal van betrokkenheid en steun.

Vragenuurtje

De *voorzitter*. Er zijn drie vragen en twee vragenstellers. Ik wil als eerste het woord geven aan mevrouw Verstappen van de Partij voor de Dieren voor het stellen van haar vragen met betrekking tot de waterkwaliteit. Daarna zal ik gedeputeerde Van Vugt vragen u te antwoorden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Het is laat, maar het is ook mijn laatste inhoudelijke PS-vergadering. Misschien mag ik toch wat vragen stellen?

Er zijn drie aanleidingen om deze vragen te stellen:

1. de recent uitgebrachte duurzaamheidsbalans van Telos;
2. de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot een motie en een amendement die vorige week zijn aangenomen en die een verruiming betekenen voor de toepassing van bepaalde bestrijdingsmiddelen;
3. de pilot in Zundert die misschien geen vervolg krijgt door geldgebrek en ook elders door andere waterschappen niet is opgevolgd.

Telos rapporteert iedere vier jaar over de stand van de duurzaamheid in Brabant door middel van de duurzaamheidsbalans. Over de kwaliteit van oppervlaktewater is die duurzaamheidsbalans heel duidelijk: "Wat echter over de jaren onveranderd is gebleven, is de slechte tot zeer slechte score voor de

kwaliteit van het oppervlaktewater in Brabant; chemisch, biologisch of fysisch, alles kleurt rood."

De provincie geeft in het Provinciaal Waterplan 2010-2015 aan dat zij uitgaat van de people-profit-planetbenadering (Triple P-benadering) en dat het water een voorwaarde is voor een gezonde leefomgeving voor mens en natuur. Een belangrijk thema is de verbetering van die waterkwaliteit. De waterschappen hebben die taak goede waterkwaliteit en kwantiteit overgenomen, maar ook de waterschappen moeten €100 mln. bezuinigen, zo begreep ik van het Waterschap Brabantse Delta. Het bestuur van dit waterschap spreekt dan ook over geen vervolg geven aan de pilot die in Zundert gestart is.

De heer *Arkes* (PvdA): Even een kleine rectificatie, voorzitter. De waterschappen hebben zelf aangeboden om €100 mln. te bezuinigen. Dat is wat anders dan dat zij moeten inboeten en deze bezuiniging opgedrongen hebben gekregen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Oké, dan heb ik dat verkeerd begrepen van de ambtenaar. Een van gevolgen van het bezuinigen is in ieder geval dat erover gesproken wordt dit specifieke project geen vervolg te geven.

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) bevat resultaatsverplichtingen met heldere ecologische doelstellingen voor de waterkwaliteit. Er hangt een flink prijskaartje aan als daaraan niet voldaan wordt.

Er wordt hier veel geld geïnvesteerd in biodiversiteit. Die biodiversiteit wordt echter bedreigd door een overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen. Een weinig ambitieuze reductiestrategie voor de sector van de intensieve boomteelt leidt dan ook tot kapitaalvernietiging ten opzichte van de biodiversiteitsfinanciering. Ook dat is een reden om hier te vragen hoe GS die investering van overheidsgeld gaan borgen.

De landelijke ontwikkelingen leiden mogelijk tot nog meer normoverschrijdingen terwijl er al normoverschrijdingen zijn van soms wel 1000 maal de toegestane norm. Europa heeft overigens al gereageerd en stelt dat zij daarmee niet akkoord gaat. Welke actie gaat de provincie ondernemen

om het beschermingsniveau van het water te handhaven, of laat zij dat geheel over aan de waterschappen en aan de sector terwijl de waterschappen in feite al aangeven dat zij dit niet kunnen dragen?

Dan kom ik bij de pilot in Zundert. In 2006 werden bij de waterkwaliteit forse overschrijdingen van de maximaal toelaatbare norm geconstateerd. Het is mij opgevallen dat men pas in 2008 geld van de provincie heeft gekregen om die pilot te starten. Hoe lang blijven wij dralen voordat wij bijspringen om gezamenlijk ervoor te zorgen dat de waterkwaliteit op peil gebracht wordt? Ik zou voorzichtig zijn met overal intensieve boomteelt toe te staan. Wij zien dat alleen in Zundert een pilot gedaan is die niet bepaald rooskleurig is uitgepakt. Waarom zetten wij niet méér in op biologische boomteelt en dringen wij er bij andere waterschappen op aan dat zij ook pilots opstarten? Nu kijkt iedereen naar Zundert en zegt: oh, oh, wat gebeurt daar allemaal. Andere waterschappen krijgen geen vragen maar daar gebeurt eigenlijk precies hetzelfde.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, mag ik u vragen tot een afronding te komen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik wil twee moties indienen. Misschien trek ik die weer in op grond van de reactie van de gedeputeerde.

De ene motie heeft betrekking op het Waterschap Brabantse Delta. Ik begrijp dat de pilot wel werkt ook al doet maar een klein deel van de sector mee. Het middel dat de bijensterfte veroorzaakte is sterk teruggebracht: van zeven keer spuiten naar één of twee keer. Er dreigt een project geschrapt te worden, daarom vraag ik de provincie hier een initiërende en financieel faciliterende rol te spelen.

De andere motie gaat over de duurzaamheidsbalans van Telos die aangeeft dat de kwaliteit van het oppervlaktewater heel slecht is. De intensieve boomteelt draagt daaraan bij. Landelijk is er een verruiming van de KRW-eisen. In de motie wordt het college van GS verzocht alles in het werk te stellen om aandacht te vragen bij de rijksoverheid voor het probleem van de Brabantse waterkwaliteit; actief in overleg te treden met de

rijksoverheid en de diverse Brabantse waterschappen, de lokale overheid en de sector om dit probleem adequaat aan te pakken en op te lossen, en binnen afzienbare tijd met een plan naar ons te komen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik weet dat het al laat is. Ik begrijp dat mevrouw Verstappen gesprekken heeft gehad met het waterschap. Dat zegt: oh, oh, oh, wij zijn zo zielig want wij moeten €100 mln. bezuinigen. Ik heb al opgemerkt dat dit niet zo is, want de waterschappen hebben zelf €100 mln. ingeleverd. En nu gaan zij zielig doen en zeggen dat zij een project niet kunnen uitvoeren en daarvoor geld nodig hebben van de provincie. De provincie moet dus nu een project gaan financieren waarvan het waterschap heel bewust heeft gezegd dat het dat niet meer doet omdat het zit in de €100 mln. korting die de waterschappen hebben aangeboden aan het kabinet. Wil mevrouw Verstappen dan nog steeds die motie indienen?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): In de motie staat dat de provincie ook een initiërende rol kan hebben en met de waterschappen in overleg kan gaan en kan aangeven dat gezien de slechte waterkwaliteit zo'n project natuurlijk niet geschrapt kan worden.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Het is ongeveer het laatste dat ik in deze Statenzaal ga zeggen, maar ik vind het werkelijk schandalig dat een partij bezuinigingen aanbiedt en dan stelt dat de provincie de gevolgen daarvan maar moet betalen. Dat hoor ik in het verhaal van mevrouw Verstappen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat hoort de heer Arkes in mijn verhaal maar ik heb geen contact gehad met het bestuur van waterschap. Misschien dat het bestuur zegt dat daarvan helemaal geen sprake is en dat het waterschap dat gaat financieren. Dat zou helemaal geweldig zijn. Dan kan er een gesprek plaatsvinden en is er niets aan de hand.

De *voorzitter*: Misschien kunt u mij de moties snel geven opdat zij gekopieerd kunnen worden?

Door het lid mw. Verstappen worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

constaterende dat:

- *de onlangs verschenen duurzaamheidsbalans van Telos aangeeft dat de kwaliteit van het oppervlaktewater in Brabant zeer slecht is zowel chemisch, biologisch als fysisch;*
- *de intensieve boomteelt fors bijdraagt aan vervuiling van het oppervlaktewater;*
- *het kabinet de KRW-eisen recentelijk heeft verruimd;*

overwegende dat:

- *de Europese unie heeft aangegeven niet akkoord te gaan met een verruiming van de KRW-eisen;*
- *op overschrijdingen zware boetes staan, die uiteindelijk door de belastingbetaler betaald zullen moeten worden;*
- *het in het belang is van de Brabantse bevolking en de Brabantse economie dat het oppervlaktewater niet verder verslechtert, maar sterk verbetert;*
- *daartoe grote inspanningen moeten worden verricht;*
- *ook de waterschappen met forse bezuinigingen te maken hebben;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *alles in het werk te stellen om aandacht te vragen bij de rijksoverheid voor het probleem van de Brabantse waterkwaliteit;*
- *actief in overleg te treden met de rijksoverheid en de diverse Brabantse waterschappen, de lokale overheid en de sector om dit probleem adequaat aan te pakken en op te lossen;*
- *binnen afzienbare tijd met een rapportage te komen van de inspanningen die Gedeputeerde Staten hiertoe hebben geleverd en de resultaten die zij daarbij hebben geboekt, en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

constaterende dat:

- *het waterschap Brabantse Delta in 2006 een pilotproject wilde starten om vervuiling door gifstoffen uit de boomteelt te verminderen;*
- *dit project pas in 2008 van start kon gaan onder meer omdat er tot die tijd onvoldoende provinciale middelen voor werden vrijgemaakt;*
- *ook de waterschappen te maken hebben gekregen met flinke bezuinigingen;*

- het waterschap Brabantse Delta een vervolgproject dreigt te schrappen omdat financiële middelen ontbreken;

overwegende dat:

- van de provincie een initiërende en (ook financieel) faciliterende rol verwacht mag worden aangaande de problematiek rond de waterkwaliteit, die immers ook de biodiversiteit aantast;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- financiële middelen ter beschikking te stellen voor een vervolg op het project "Boomkwekers voor verbetering Waterkwaliteit",

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgen de nrs. M11 en M12. Misschien is het praktisch dat ik mevrouw Verstappen vraag nu ook haar vragen aan gedeputeerde Van Heugten te stellen. Mocht zij van plan zijn om ook daar moties in te dienen, dan vraag ik haar die meteen aan het begin van haar betoog te geven zodat wij snel kunnen handelen.

De heer Van Zeeland (SP): Is het misschien praktisch om vragen over het eerste deel van de inbreng van mevrouw Verstappen nu alvast te stellen?

De voorzitter: Dat kan, maar u heeft de moties nog niet gezien. Ik wil eigenlijk dat mevrouw Verstappen nu haar vragen aan gedeputeerde Van Heugten over de Q-koorts stelt. Ik hoop dat intussen de moties gekopieerd en rondgedeeld zijn zodat u daarop allemaal kunt reageren en dat daarna de gedeputeerden aan het woord komen.

Mevrouw Verstappen, mag ik u vragen?

Door het lid mw. Verstappen worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

constaterende dat:

- ondanks de ingrijpende maatregelen er nog steeds nieuwe ziekte- en sterfgevallen ten gevolge van besmetting met Q-koorts gemeld worden;
- hoe dichter mensen bij melkgeiten- en melkschapen bedrijven wonen, hoe hoger het aantal besmettingen is;

overwegende dat:

- in een provinciale notitie van februari 2010 aangegeven

wordt dat wij actief "in (te) zetten op vestiging van nieuwe bedrijven zo ver mogelijk van de bewoonde wereld";

- daarbij het afstandscriterium van 500 meter genoemd is;
- er nog geen concrete maatregelen aangekondigd zijn om bovenstaande te realiseren;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- het juridisch onmogelijk te maken de afgesproken afstandsgrens van 500 meter te overschrijden,
- en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 februari 2011,

constaterende dat:

- geiten- en schapehouders een vergoeding ontvingen (tot maximaal €283 per dier) voor elk dier dat werd gedood;

overwegende dat:

- er ook Q-koorts patiënten en nabestaanden van overleden Q-koorts-patiënten zijn die financiële schade hebben geleden door inkomstenderving, waarvoor geen financiële compensatie is verstrekt;
- het in de lijn der verwachtingen ligt dat het niet bij één zoönoseuitbraak blijft in Brabant waarvan burgers de dupe worden met mogelijk financiële gevolgen;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- een zoönosefonds op te richten om slachtoffers die financiële schade lijden door de uitbraak van een zoönose zoals bijvoorbeeld de Q-koorts, financieel tegemoet te komen voor gederfde inkomsten;
- daartoe een beroep te doen op de rijksoverheid en de Nederlandse intensieve vee-industrie voor een financiële bijdrage aan dit fonds,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgen de nrs. M13 en M14.

Mevrouw Verstappen (PvdD): Voorzitter! Zoals u wellicht weet, heeft het RIVM gisteren het eerste sterfgeval in 2011 ten gevolge van de Q-koorts bekendgemaakt. In totaal zijn er nu negentien doden te betreuren. Voorzitter. Ik sla nu even een stukje over want dat is naar iedereen gemaild. Op 15 februari werd bekend dat de Raad van State de gemeente Werkendam groen licht heeft gegeven voor de uitbreiding van een woonwijk in Hank tot op 100 meter afstand van een melkgeitenbedrijf.

Op dit moment ontbreekt er regelgeving om deze ongewenste ontwikkeling tegen te houden. Ondanks de zorgen van de bewoners wil ook de gemeente geen rekening gaan houden met een mogelijke verscherping van de regels rondom het bouwen van een geitenhouderij. Dit zou toch echt niet mogen. Wij hebben hierover een discussie gevoerd. Ik vind dit een zeer zorgelijke ontwikkeling en denk dat GS dit met mij delen. Er blijven nieuwe ziekte- en sterfgevallen bijkomen als gevolg van de Q-koorts, maar er worden geen lessen getrokken uit het drama wat zich in Noord-Brabant vanaf 2007 afspeelt. Duitsland heeft wel lessen getrokken uit de uitbraak van Q-koorts. Deskundigen adviseerden daar een afstand van 500 meter tussen een bedrijf en de bewoning om de gezondheidsrisico's te beperken. Dat is daar ook gebeurd. Wij hebben daarover hier in die trant gesproken.

In de notitie van februari 2010 stond dat de provincie wil inzetten op vestiging van nieuwe bedrijven zo ver mogelijk van de bewoonde wereld. Daarvan is echter nog niets gebleken. Wordt het geen tijd om daar werk van te maken en in navolging van Duitsland een afstandscriterium van 500 meter af te kondigen voor de uitbreiding van woonwijken richting melkgeitenbedrijven en andersom voor uitbreiding en nieuwbouw van melkgeitenbedrijven een afstandscriterium van 500 meter tot de bebouwde kom af te kondigen? Dat hebben wij hier ook eigenlijk afgesproken. Het is een minimumafstandscriterium, maar in Hank gaat het gewoon door.

Ik hoor en zie voortdurend dat de geitenhouders de enigen zijn die steun hebben gekregen bij de geleden schade. Moet er geen zoönoseschadefonds komen waaruit in dit geval Q-koortspatiënten of nabestaanden van Q-koortspatiënten die financiële schade hebben opgelopen, een vergoeding ontvangen, ook gezien de reële verwachting dat er een nieuwe uitbraak van zoönose in Brabant zal plaatsvinden? Is het niet verstandig om hiervoor ook een bijdrage te vragen van het Rijk en van de intensieve veehouderij? Ik heb de desbetreffende tekst wat aangescherpt, omdat ik het geen taak van de provincie vindt om dat fonds te vullen. De provincie kan het wel oprichten, maar ik meen dat wij een beroep moeten doen op de rijksoverheid en

op de Nederlandse intensieve vee-industrie voor een financiële bijdrage aan dit fonds. Het moet niet weer provinciaal geld zijn, maar geld van de sector zelf en van de rijksoverheid.

De voorzitter: Gedeputeerde Van Vugt antwoordt nu op de vragen van mevrouw Verstappen over het water. Daarna geef ik gelegenheid voor eventuele vervolgvragen.

De heer Van Vugt (GS;VVD): Voorzitter! Wij hebben pas vorig jaar een nieuw Provinciaal Waterplan vastgesteld. Dat bevat de nieuwe eisen en de doelstelling die wij als provincie hanteren. Het is belangrijk te constateren dat wij nu de mogelijkheid hebben om bij de tweejaarlijkse evaluatie ook de ontwikkeling van de waterkwaliteit in de gaten te houden. Ik kan mij voorstellen dat dit met name de momenten zijn waarop bekeken wordt in hoeverre het nodig is om eventueel tot bijstelling van de doelen en de instrumenten te komen. Het moet in ieder geval duidelijk zijn dat de provincie de doelen stelt en de criteria aangeeft en dat de waterschappen belast zijn met de uitvoering. Zij treden handhavend op als de kwaliteit van het oppervlaktewater in het geding komt.

Mevrouw Verstappen heeft gelijk met haar opmerking over de Kaderrichtlijn Water, maar ook hier ligt de verantwoordelijkheid primair bij het Rijk, de waterschappen en de gemeenten. Het jaar 2027 is het ijkjaar. Dan moet aan de Europese verplichtingen worden voldaan. Zojuist heb ik al gesproken over de tweejaarlijkse evaluatie. Wij hebben in 2010 een nieuw monitoringssysteem vastgesteld waardoor het mogelijk is om nog beter tussentijds de kwaliteit in beeld te krijgen. Ik denk dat dit voldoende instrumenten geeft om regelmatig en dus niet een keer in de zoveel jaar daarop veel scherper te sturen. Het voordeel is dat het Provinciaal Waterplan dat vastgesteld is voor een termijn van vijf jaar, niet alleen op het eind geëvalueerd wordt maar dat er ook tussentijds evaluaties plaatsvinden om te kijken hoever we zijn. Ik denk dat dit goede momenten zijn om een en ander terug te koppelen naar de commissie. Onlangs hebben wij de commissie een eerste evaluatie toegestuurd, zij het dat die alleen

betrekking had op het jaar 2010.

Wij hebben afgesproken dat er een pilot zou worden opgestart binnen het Waterschap Brabantse Delta. Die pilot loopt nog in 2011. Daarna zouden wij kunnen beslissen de pilot door te zetten, maar wij moeten ook constateren dat bij het vaststellen van de Agenda van Brabant door de Staten is aangegeven dat de zogenaamd diffuse bronnen niet meer behoren tot het provinciale takenpakket. Als wij bestendig beleid voortzetten, ligt het niet voor de hand dat daarvoor geld beschikbaar wordt gesteld.

Over het project Treeport Zundert heeft de heer Van Zeeland aan het begin van deze vergadering een vraag gesteld. Ik neem die vraag meteen mee. Een van de deelprojecten van dit project is maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het stimuleren van duurzame productie is een belangrijk aandachtspunt. Een goede uitvoering is voorwaarde voor de uiteindelijke subsidieverlening. Tot slot wijs ik erop dat wij voor de provinciale wegen en dergelijke alleen duurzaam geteeld plantmateriaal inkopen. Dat past trouwens in ons beleid van duurzaam inkopen.

Voorzitter. Motie M11 gaat over de kwaliteit van het oppervlaktewater. Er wordt gevraagd of wij niet richting Rijk alles uit de kast moeten halen om daarvoor aandacht te vragen. Ik sprak zojuist over de recente vaststelling van het Provinciaal Waterplan. De situatie is op dit moment niet slechter dan toen. Met andere woorden: er doen zich geen nieuwe feiten of omstandigheden voor. Zij zijn hetzelfde als toen wij een jaar geleden dat plan hebben vastgesteld. Ik zie dan ook geen reden om op dit moment de kwaliteit van het Brabantse oppervlaktewater speciaal bij het Rijk aan te kaarten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! De gedeputeerde verwijst terecht naar handhaving. Ik heb begrepen dat dit heel moeilijk en ook ontzettend duur is omdat je een handhaver per bedrijf nodig hebt om precies te kunnen meten, het is dus één op één. Ik ben daar geweest. Ik heb gezien dat met een regenbui het water zo in de sloot loopt. De waterbassins zijn te klein om bij hevige regenval het water te kunnen opvangen en ook dan

loopt het water zo de sloot in! Handhaving is heel moeilijk en er wordt ook heel weinig op ingezet.

Er zijn inderdaad geen nieuwe feiten aangedragen. Het water is erg slecht en de kwaliteit is niet verbeterd. Dat is geen nieuw feit. Nieuw is wel dat de Tweede Kamer nu een motie en een amendement heeft aangenomen die kunnen resulteren in een verdere verslechtering van het water. Dan moeten alle alarmbellen gaan rinkelen. Het zou heel verstandig zijn om als provinciale overheid samen met de waterschappen bij de rijksoverheid aan te bel te trekken en erop te wijzen dat de waterkwaliteit al verschrikkelijk slecht is, dat die de afgelopen jaren niet verbeterd is en dat een verslechtering vanwege deze verruiming niet acceptabel is.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag over Treeport. Ik moet de hand in eigen boezem steken want ik had iets assertiever moeten zijn en niet moeten stemmen voordat die vraag beantwoord was. Dat was niet handig.

De gedeputeerde sprak over de duurzaamheidsambities die gelden voor de subsidieverlening. Ik heb het even nagekeken. Voor scholing, innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen staat 28%. Het dunkt mij dat als je €3mln. mee-investeerd in een PPS-constructie (Publieke Private Samenwerking) dat je dan gewoon eisen kunt stellen aan de duurzaamheid. Er zijn voorbeelden van biologische boomkwekerijen, dus het kan echt. Is de gedeputeerde bereid om dit in te brengen wanneer er in de toekomst weer sprake is van de PPS-constructie? Voor nu zal het te laat zijn, maar misschien kan hij alsnog gaan praten met de andere partners.

Ik heb nog een paar vragen over de werkgelegenheid die dit project zou moeten opleveren in West-Brabant en over de Kaderrichtlijn Water. Ik begrijp dat de evaluatie er is. Kan het kloppen dat ik iets in mijn postvakje heb zien liggen? Ik zou die evaluatie graag willen agenderen voor de eerstkomende commissievergadering, in welke samenstelling die commissie dan ook bij elkaar komt.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij als mededeling interessant maar buiten de orde van het antwoord op deze

vraag.

Zijn er nog andere leden die hierover het woord willen voeren? Zo niet, dan geef ik de gedeputeerde gelegenheid om kort in te gaan op de gemaakte opmerkingen.

De heer *Van Vugt* (GS;VVD): Voorzitter! Ik ben buitengewoon blij met de opmerking van de heer *Van Zeeland* dat hij de recent uitgekomen tussentijdse evaluatie in de commissie wil gaan bespreken. Het gaat erom dat wij dit traject met elkaar goed blijven volgen. Wij weten hoe de toestand is, dat er allerlei bedreigingen zijn, hoe moeilijk het is om iets eraan te doen en het goed beheersbaar te maken. Het is inderdaad goed om daarover in een volgende vergadering met elkaar van gedachten te wisselen.

Het project Treeport Zundert is via de commissie gelopen, misschien had het punt ook daar aan de orde kunnen komen. Er zitten vier onderdelen in dat project. Een daarvan is maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat heb ik in eerste termijn ook gezegd. Ik zeg de Staten graag toe dat wij tijdens het verloop van het project en bij de afrekening zeker erop zullen letten dat ook aan dat onderdeel voldoende aandacht wordt besteed.

Mevrouw Verstappen heeft gelijk dat handhaven moeilijk is, maar het zal toch moeten gebeuren. De gemeente is de vergunningverlenende instantie, daarnaast heeft het Waterschap een taak bij de kwaliteit van het oppervlaktewater. De provincie zit daar niet tussen. Iedereen moet het zijne doen. Bij de tussentijdse evaluaties wordt duidelijk in hoeverre er sprake is van progressie.

Mevrouw Verstappen merkt op dat het Rijk nu het gebruik van andere gewasbeschermings- of bestrijdingsmiddelen toestaat die misschien nadelig zijn. Ja, ik heb zojuist al geprobeerd aan te geven dat een belangrijk deel van de normstelling door het Rijk plaatsvindt. Dat moeten wij accepteren. Ik zie op dit moment in het aannemen in de Tweede Kamer van een desbetreffende motie of amendement geen aanleiding om met vliegend vaandel naar Den Haag te gaan om daar te zeggen dat bij ons de waterkwaliteit daardoor verslechtert. Wij moeten het met elkaar goed bewaken.

De heer *Van Zeeland* (SP): Als uw vrienden in het kabinet met rare plannen komen die hier de waterkwaliteit en de biodiversiteit danig aantasten, mijnheer Van Vugt, zou ik het echt heel fijn vinden als u wat meer ambitie toont en een kort briefje naar uw partijgenoten of kabinetspartners stuurt. Dat zou fijn zijn.

De heer *Van Vugt* (GS;VVD): Ik denk dat het veel meer gewicht in de schaal legt als wij vanuit het IPO een gezamenlijke actie zouden ondernemen. Ik wil wel toezeggen dat ik het punt zal agenderen bij het IPO, dan kunnen wij daar bekijken hoe wij hiermee kunnen omgaan.

De heer *Van Zeeland* (SP): Dat klinkt een stuk sympathieker. Dank u wel.

De *voorzitter*: Dat is toch prachtig.

Zijn er nog andere leden die het woord willen voeren over deze vragen gesteld door het lid Verstappen van de Partij voor de Dieren en beantwoord door gedeputeerde Van Vugt? Ik zie dat dit niet het geval is.

Er liggen twee moties naar aanleiding van deze ronde in het vragenuurtje. Ik wil die nu meteen in stemming brengen. Ik vraag de griffie even goed te letten op het quorum en de verdeling van de nog aanwezige leden.

De gedeputeerde heeft nog niet expliciet gereageerd op deze twee moties; het gaat om motie M11 en motie M12.

De heer *Van Vugt* (GS;VVD): Voorzitter! Ik heb de motie impliciet beantwoord en doe het nu expliciet. Wat motie M11 betreft ik zie niet echt aanleiding om nu naar Den Haag te trekken om aandacht vragen voor de Brabantse waterkwaliteit. Ik ontraad dus aanvaarding van deze motie.

Motie M12 gaat over het beschikbaar stellen van financiële middelen. Ik heb gezegd dat dit project nog loopt tot 2011. Verder valt het onder de categorie diffuse bronnen. Bij de vaststelling van de Agenda van Brabant is aangegeven dat dit niet meer tot de provinciale taken behoort. Ook deze motie wordt door het college ontraden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Een kleine correctie, voorzitter. Het project liep af in 2010. Er worden nu nog metingen gedaan, maar die horen niet meer bij het project van het begeleiden van de boomtelers om verder te gaan op deze weg. Daarvoor zou een vervolgproject eigenlijk nu moeten starten. Brabant heeft de slechtste waterkwaliteit van heel Europa. Ik zou zeggen: maak voort!

De heer *Van Vugt* (GS;VVD): Voorzitter! Mevrouw Verstappen noemt eigenlijk geen nieuw element. Ik heb al aangegeven dat het geschrapt is als provinciale taak. Dat lijkt mij duidelijk. Nogmaals, het college ontraadt de motie.

In stemming komt motie M11.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M12.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Dit is de taak van de waterschappen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde en verwachten terugkoppeling

hierover. De motie is derhalve overbodig en daarom stemmen wij tegen.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Uit mijn interruptie mag duidelijk blijven dat ik hier absoluut op tegen ben.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Wij vinden het een goede zaak dat er wel financiële middelen beschikbaar komen. Als het waterschap in gebreke blijft, moet de provincie het doen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Het is een taak van het waterschap.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Ik wil gedeputeerde Van Heugten vragen te antwoorden op de vragen van mevrouw Verstappen over de Q-koorts.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In Hank is er mogelijk een omgekeerde werking van het afstandscriterium aan de orde. De Raad van State heeft eerst het bestemmingsplan een poos tegengehouden. De geitenhouder wil graag verplaatsen, maar door de bouwstop die tot 2012 in onze verordening is opgenomen, heeft hij daarvoor geen mogelijkheid. De gemeente wilde ook graag de geitenhouderij verplaatsen maar kan dat niet doen omdat er geen alternatieve locatie beschikbaar kan komen vanwege de vastgestelde bouwstop. Wij kunnen dus pas een afstandscriterium afkondigen als de bouwstop wordt opgeheven en dat is dus op zijn vroegst in 2012. Wij zouden de afweging tegen die tijd willen maken met het dan zittende college en de nieuwe Staten.

Dat geldt ook voor de vraag, of wij bereid zijn om het afstandscriterium nu toe te voegen. Tot 2012 hebben wij alles bevroren. Het lijkt ons als college opportuun om voorafgaand aan de beëindiging van die termijn met de zittende Staten en op grond van de dan aanwezige kennis te overwegen of een afstandscriterium aan de orde is en of het in onze verordening kan worden opgenomen.

Op grond van het voorgaande ontraden wij motie M13. Motie M14 gaat over het instellen van zoönosefonds. Het is een sympathieke gedachte, maar wij twijfelen of dit een taak van de provincie zou moeten zijn. Wij menen dat het eerder in de rede ligt om zowel in het veterinaire spoor als in het volksgezondheidspoor de acties van het Rijk te volgen en niet het initiatief naar ons te trekken. Om die reden ontraadt het college aanvaarding van deze motie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij handhaven de moties. Wij zijn niet overtuigd door de argumenten van het college.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik meen dat ten aanzien van de verzoeken in de moties de provincie zelf aan zet hoort te zijn, zeker als het over geld gaat. De motie over een zoönosefonds vinden wij zeer terecht. Het zou goed zijn het college te verzoeken om daarvoor met een voorstel naar de Staten te komen, zodat wij dan zelf kunnen zeggen dat wij dat gaan doen. Ik snap best dat de gedeputeerde twijfelt of het een rijkstaak of een taak van de provincie moet zijn. Mij maakt het eigenlijk op dit moment niets uit. Wij willen het graag en wij kunnen ermee beginnen. Ik ben het er wel mee eens dat het zo snel mogelijk een landelijke kwestie gemaakt moet worden, maar het moet ergens beginnen. De victorie begon ooit in Alkmaar maar zij kan ook in Den Bosch beginnen!

Bij motie M13 is sprake van een soort perversiteit: je wilt iets niet, dan stel je een blokkade in en die leidt tot een gevolg dat je niet wilt. Los van het feit dat ik denk dat het goed is om nu als Staten de uitspraak te doen dat wij de afstand wel degelijk dienen te respecteren. In de motie wordt gelukkig niet gesproken over het moment waarop het allemaal moet ingaan. Daarom kunnen wij nu al

vastleggen dat wij dat willen en heeft het college heel veel tijd om dat goed voor te bereiden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de argumentatie van de heer Zeegers van de fractie van de SP.

De *voorzitter*: Ik kijk even of mevrouw Verstappen nog behoefte heeft om te reageren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik denk dat het belangrijk is. De provincie heeft bij de Q-koorts een belangrijke voortrekkersrol vervuld om die zaak daar aan te kaarten. Ik zie niet in waarom wij geen voorzet kunnen doen en een voorstel zouden kunnen maken voor het oprichten van een dergelijk fonds. Ik neem die toevoeging graag over van de SP.

Voorzitter. Inzake motie M13 merk ik op dat in een provinciale notitie letterlijk staat dat wij willen dat die afstand zo groot mogelijk is. Wij willen dat er werk van gemaakt wordt, vandaar deze motie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb al eerder in de commissie gezegd dat tegen de wens van het college in, de Staten ook voor de geitenhouderijen een algemeen vestigingsverbod in LOG's hebben ingesteld. Het is een absoluut verbod. Daardoor hebben wij geen enkele mogelijkheid om binnen onze provincie ook maar één geitenhouderij te verplaatsen, ook niet die geitenhouderijen die te dicht bij een woonbebouwing zitten en op vrijwillige basis graag naar een andere locatie gaan. Het lijkt mij verstandiger om bij de volgende actualisatie van de verordening c.q. in een bespreking in de commissie te kijken naar de situatie van de geitenhouderijen. Als de Staten vinden dat er adequaat moet worden opgetreden om het risico op Q-koorts te verminderen, is het volgens mij beter een andere weg te kiezen dan nu daaraan met een afstandscriterium te werken. Nogmaals, als de Staten nu al een uitspraak willen doen, heeft het onze voorkeur om daarover in de volgende Statenperiode door te praten met elkaar.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik kan het niet

laten. Dit voorbeeld van perversiteit: je wilt iets en je bereikt het tegenovergestelde – je mag het ook ironie noemen – was voor onze fractie een van de aanleidingen om hier serieus een commissie "Schoon schip" voor te stellen. Daarin kan dit soort zaken goed besproken worden. Hier past een oplossing op maat. Dat kan dan in alle rust gebeuren, met de nodige expertise en zonder politieke druk. Jammer, dat die motie een uur geleden verworpen is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik wil mij heel graag daarbij aansluiten.

In stemming komt motie M13.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Zeegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij hebben destijds besloten dat de afstand tot de woonkernen 500 meter moet zijn. Wij hebben ook besloten een bouwstop op geitenhouderijen in te stellen. Wij zijn het met de gedeputeerde eens dat de discussie over die afstand gevoerd moet worden op het moment dat die bouwstop eraf is. Hij sprak over 2012. Wij kunnen op dit moment wel zeggen dat wij die 500 meter dan opnieuw zullen inbrengen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij hebben dat afstandscriterium van 500 meter reeds met elkaar besproken. Wij waren het allemaal daarover eens. Wij vinden dat daarmee voortgang gemaakt moet worden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en

D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M14.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Er moet zo'n fonds komen, maar het is typisch een taak voor de rijksoverheid. Wij zijn er niet voor dat de provincie dat doet.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Voorzitter. Het is een sympathieke motie, maar wij vinden dit echt een taak van het Rijk.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Voorzitter. Wij vinden het ook een taak van het Rijk maar menen dat Brabant hier een voortrekkersrol kan nemen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Ik stel nu aan de orde de vragen die het lid *Vreugdenhil* wil stellen aan de gedeputeerde *Van Heugten*.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Wij willen deze vragen toch stellen aan het einde van deze late Statenvergadering omdat wij in de besluitenlijst zagen dat Gedeputeerde Staten de op 12 november 2010 aangenomen motie "Steun aan jonge boeren" overbodig verklaard hebben. Ik heb informatie gevraagd over de stand van zaken bij het Rijk waar een motie aangenomen is om deze regeling in ieder geval te handhaven en zodanig in

te richten dat alle boeren geholpen kunnen worden. Die motie heeft de steun van de Tweede Kamer gekregen. De uitvoering van die motie is echter nog niet geregeld, bovendien hebben wij gehoord dat de financiële middelen om die motie uit te voeren er nog niet zijn.

Tot nu toe gaf de provincie altijd een top-up op deze regeling zodat in ieder geval alle Brabantse jonge boeren die aan de criteria voldeden, geholpen konden worden. Daarom wil ik de volgende vragen aan het college stellen:

1. Klopt het dat er nog geen duidelijke invulling is van de landelijke regeling?
2. Klopt het dat de staatssecretaris in overleg wil treden met de betrokken partijen over de invulling van die regeling?
3. Is het college het met mij eens dat het overbodig verklaren van de motie door het college voorbarig is?
4. Is het college bereid om alsnog €1,2 mln. te reserveren zodat de jonge boeren in Brabant de komende jaren alsnog kunnen rekenen op financiële steun na overname dan wel door het Rijk dan wel door de provincie?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Volgens onze informatie heeft het kabinet verzekerd dat voor 2010 alle aanvragen gehonoreerd zijn en heeft de regering ook voor 2011 aan de Tweede Kamer toegezegd alle aanvragen te zullen honoreren. Pas vanaf 2012 zal het Rijk gaan korten op deze regeling en is er dus geen garantie meer dat alle ingediende aanvragen gehonoreerd zullen worden. Het voorstel van het college is om ook in 2012 gehoor te geven aan deze motie en bij de Voorjaarsnota te komen met een voorstel voor de begroting 2012 om deze regeling in te stellen als achtervang voor de Brabantse jonge agrariërs. Dat is de inzet van het college bij deze regeling.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik dank het college voor de uitvoering van de motie na 2012. Wij zien graag bij de Voorjaarsnota het voorstel tegemoet.

Sluiting van de vergadering

De *voorzitter*: Ik stel vast dat geen van de andere leden het woord hierover wenst te voeren.

Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de voorlaatste vergadering van deze Staten en van de laatste vergadering waarin wij voorstellen behandelen. Mag ik u als uw voorzitter complimenten maken voor de wijze waarop er vandaag gedebatteerd is en vooral voor de inhoud van het debat? Ik mag echt vaststellen dat wij in staat zijn geweest uitvoerig argumenten te wisselen, dat wij goed naar elkaar geluisterd hebben, dat er redenen zijn om een aantal zaken verder in bespreking te nemen. Wij zijn nog lang niet klaar met het onderwerp, maar er zijn wel besluiten genomen en er zijn zeer interessante en goede debatten met elkaar gevoerd.

De laatste vergadering op 9 maart aanstaande zal staan in het teken van het afscheid van die leden die niet terugkomen in de nieuwe Staten die op 2 maart worden gekozen. Uiteraard nemen wij op 9 maart uitvoerig de tijd om van die leden afscheid te nemen. Voor nu is het mooi geweest. Ik wens u wel thuis en voor degenen die daar nog tijd voor hebben is er een drankje op het Statenveld.

Tot volgende week.

De voorzitter sluit te 19.50 uur de vergadering.

Besluit 33/11

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 30 mei 2011, nr. 2748029,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 4 februari 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 1 juli 2011

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans